

Warszawa, dnia 13 listopada 2015 r.

Poz. 312

Wojskowe Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji

DECYZJA Nr 447/MON
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ
z dnia 10 listopada 2015 r.

**w sprawie wprowadzenia do stosowania w resorcie obrony narodowej
procedur wykonawczych dotyczących zapewnienia jakości wyrobów obronnych**

Na podstawie art. 2 pkt 1, 10 i 12 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o urzędzie Ministra Obrony Narodowej (Dz. U. z 2013 r. poz. 189 i 852 oraz z 2014 r. poz. 932), § 1 pkt 8 lit. ei pkt 11 lit. f oraz § 2 pkt 14 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 lipca 1996 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Obrony Narodowej (Dz. U. Nr 94, poz. 426 oraz z 2014 r. poz. 933), w związku z § 5 pkt 2 decyzji Nr 67/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 5 marca 2014 r. w sprawie nadzoru nad funkcjonowaniem w resorcie obrony narodowej systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 77 i 178) ustala się, co następuje:

1. Wprowadza się do stosowania w resorcie obrony narodowej procedury wykonawcze dotyczące zapewnienia jakości wyrobów obronnych:
 - 1) P-01. Organizacja zapewnienia jakości wyrobów obronnych, stanowiącą załącznik Nr 1 do decyzji;
 - 2) P-02. Zasady określania wymagań dotyczących zapewnienia jakości i włączanie ich do umowy/zamówienia, stanowiącą załącznik Nr 2 do decyzji;
 - 3) P-03. Zasady oceny systemu zarządzania jakością dostawcy (wykonawcy umowy), stanowiącą załącznik Nr 3 do decyzji;
 - 4) P-04. Zapewnienie jakości u dostawcy zagranicznego, stanowiącą załącznik Nr 4 do decyzji;
 - 5) P-05. Realizacja GQA na wniosek z innego państwa, stanowiącą załącznik Nr 5 do decyzji;
 - 6) P-06. Zasady realizacji GQA i odbioru wojskowego, stanowiącą załącznik Nr 6 do decyzji;

- 7) P-07.Zakończenie procesu zapewnienia jakości, stanowiącą załącznik Nr 7 do decyzji.
2. Sprawy wszczęte i niezakończone do dnia wejścia w życie decyzji prowadzi się na podstawie przepisów dotychczasowych.
 3. Traci moc decyzja Nr 39/PUM Podsekretarza Stanu w MON ds. Uzbrojenia i Modernizacji z dnia 07 maja 2012 roku w sprawie wprowadzenia do stosowania w resorcie obrony narodowej procedur wykonawczych dotyczących zapewnienia jakości wyrobów obronnych (nieogłoszona).
 4. Decyzja wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

z upoważnienia
Ministra Obrony Narodowej:
Sekretarz Stanu: *Cz. Mroczek*

Załączniki
do decyzji Nr 447/MON Ministra Obrony Narodowej
z dnia 10 listopada 2015 r. (poz. 312)

Załącznik nr 1

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

**PROCEDURA WYKONAWCZA
DOTYCZĄCA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI
WYROBÓW OBRONNYCH**

P – 01

**ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI
WYROBÓW OBRONNYCH**

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 2 z 25

Za jakość wyrobów obronnych odpowiedzialni są ich dostawcy. Uczestnicy systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych w resorcie obrony narodowej realizują zadania zmierzające do zwiększenia pewności zamawiającego, że działania dostawcy związane z jakością są realizowane skutecznie i w konsekwencji wymagania dotyczące jakości wyrobu, określone w umowie, zostaną spełnione.

Działania resortowych uczestników systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych nie zastępują, ani nie dublują działań dostawcy, a polegają na wykonywaniu zadań związanych z:

- właściwym formułowaniem wymagań jakościowych,
- organizacją działań związanych z nadzorowaniem jakości wyrobów obronnych,
- koordynacją realizacji w resorcie obrony narodowej wyżej wymienionych przedsięwzięć.

Zapewnienie jakości wyrobów obronnych w odniesieniu do działań realizowanych przez rejonowe przedstawicielstwa wojskowe po podpisaniu umowy polega na nadzorowaniu wybranych (na podstawie analizy zagrożeń i oceny ryzyka niespełnienia wymagań) czynności realizowanych przez dostawcę (wykonawcę umowy) i jest prowadzone w oparciu o wymagania zawarte w umowie.

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 3 z 25

Spis treści:

1	Cel procedury	4
2	Zakres stosowania procedury.....	4
3	Stosowane definicje.....	4
4	Zakres odpowiedzialności	7
5	Tryb postępowania	11
6	Wykaz dokumentów związanych.....	24

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 4 z 25

1 Cel procedury

Określenie relacji pomiędzy uczestnikami systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych w resorcie obrony narodowej i zasad realizacji nadzorowania jakości wyrobów obronnych, zgodnie z postanowieniami dokumentów wyszczególnionych w pkt 6.

2 Zakres stosowania procedury

Procedura ma zastosowanie do umów na dostawy wyrobów obronnych realizowanych przez komórki organizacyjne Ministerstwa Obrony Narodowej oraz jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowane.

3 Stosowane definicje

3.1. Centrum

Wojskowe Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji.

3.2. Centralny organ logistyczny (COL)

Komórka lub jednostka organizacyjna resortu obrony narodowej, a także komórka wewnętrzna odpowiedzialna za organizację procesów eksploatacji oraz szkolenia specjalistów technicznych dla określonych rodzajów sprzętu wojskowego (SpW).

3.3. Dostawca (wykonawca umowy)

Podmiot (osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną), który działa w sytuacji kontraktowej jako dostarczający wyroby obronne zamawiającemu.

3.4. Dostawca zagraniczny (zagraniczny wykonawca umowy)

Podmiot nie posiadający siedziby lub stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3.5. Gestor sprzętu wojskowego (gestor SpW)

Komórka lub jednostka organizacyjna resortu obrony narodowej, a także komórka wewnętrzna, odpowiedzialna za określanie kierunków rozwoju SpW w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz organizację procesu wdrażania i ustalanie procesów eksploatacji (w tym wykorzystania bojowego) i wycofywania określonego rodzaju (grupy) SpW.

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 5 z 25

3.6. Instytucja Narodowa

Jednostka organizacyjna lub jej komórka wewnętrzna mająca siedzibę w danym państwie Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO), wymieniona w załączniku A do porozumienia standaryzacyjnego NATO STANAG 4107 albo inna wskazana w zawartym memorandum o porozumieniu (MoU).

3.7. Klauzula jakościowa

Wymagania dotyczące zapewnienia jakości wyrobu obronnego wprowadzane do umowy lub zamówienia zawieranego z dostawcą (wykonawcą umowy).

3.8. Nadzorowanie jakości

Działania realizowane przez rejonowe przedstawicielstwo wojskowe (RPW) w systemie zapewnienia jakości wyrobów obronnych po zawarciu umowy, w oparciu o wymagania w niej zawarte.

3.9. Odbiór wojskowy

Proces realizowany przez rejonowe przedstawicielstwo wojskowe (RPW) w systemie zapewnienia jakości wyrobów obronnych w oparciu o wymagania zawarte w umowie, polegający na identyfikacji ryzyka zagrożeń realizacji umowy i planowaniu, w uzgodnieniu z dostawcą (wykonawcą umowy), oceny i monitorowania funkcjonowania systemu zarządzania jakością dostawcy oraz monitorowania procesów realizacji wyrobu w obszarach o podwyższonym ryzyku, raportowaniu o zagrożeniach realizacji umowy, podjęciu decyzji zawartej w protokole odbioru dotyczącej akceptacji przekazania wyrobu w miejsce wskazane w umowie.

3.10. Plan GQA

Dokument planistyczny spełniający wymagania planu nadzorowania opracowany przez GQAR, określający działania GQA, które mają być wykonane dla zapewnienia realizacji wniosku o GQA (Request for Government Quality Assurance - **RGQA**).

3.11. Plan nadzorowania

Dokument planistyczny przygotowywany przez przedstawiciela wojskowego/GQAR realizującego nadzorowanie jakości, który powinien uwzględniać wymagania wynikające z umowy dostawy wyrobu i plan jakości dostawcy oraz określać działania mające na celu zredukowanie lub monitorowanie występującego ryzyka.

3.12. Poddostawca (podwykonawca)

Podmiot (osoba fizyczna, osoba prawna) dostarczający wyroby dla dostawcy.

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 6 z 25

3.13. **Protokół odbioru**

Dokument wymagany zapisami umowy, podpisany przez dostawcę, który stwierdza, że wyrób obronny jest zgodny z wymaganiami zawartymi w umowie/zamówieniu oraz potwierdzający podpisem przedstawiciela wojskowego wykonanie przez niego zadań związanych z nadzorowaniem jakości.

W przypadku dostaw realizowanych za pośrednictwem NSPA i w ramach FMS, zamiast podpisu dostawcy może być dołączony dokument MISR, CoC lub DD 250.

3.14. **Przedstawiciel rządowego zapewnienia jakości (Government Quality Assurance Representative) - GQAR**

Osoba odpowiedzialna za realizację Rządowego Zapewnienia Jakości (GQA), posiadająca wymagane kompetencje i uprawnienia, działająca w imieniu zamawiającego. W Polsce właściwa osoba zatrudniona w RPW, zwana przedstawicielem wojskowym.

3.15. **Rejonowe Przedstawicielstwo Wojskowe - RPW**

Jednostka organizacyjna resortu obrony narodowej właściwa w zakresie nadzorowania jakości dostaw wyrobów obronnych.

3.16. **Ryzyko**

Niepewne zdarzenie lub stan, którego wystąpienie jest prawdopodobne i jednocześnie ma negatywny wpływ na spełnienie określonych w umowie wymagań dotyczących jakości wyrobu obronnego.

3.17. **Rządowe Zapewnienie Jakości (Government Quality Assurance) - GQA**

Proces, przez który właściwa instytucja narodowa ustanawia i przedstawia zapewnienie, że zawarte w umowie wymagania odnoszące się do jakości wyrobów obronnych są spełnione.

3.18. **Specyfikacje techniczne**

Dokumenty określające cechy jakie powinien posiadać wyrób w zakresie wymagań technicznych, obowiązujących standardów i konfiguracji, jakości, bezpieczeństwa użytkowania, w tym w odniesieniu do nazewnictwa, symboli, badań i metodologii badań, znakowania oraz oznaczania wyrobu.

3.19. **Świadectwo zgodności (Certificate of Conformity) - CoC**

Dokument podpisany przez dostawcę, który stwierdza, że wyrób jest zgodny z wymaganiami zawartymi w umowie. Może być wymagany w przypadku realizacji GQA. W tym przypadku pierwszą część CoC wypełnia i podpisuje przedstawiciel dostawcy, potwierdzając na wyłączną odpowiedzialność

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 7 z 25

dostawcy, że wyrób obronny spełnia wymagania umowy. Część drugą CoC wypełnia i podpisuje (jeśli tak wymagano we wniosku o przeprowadzenie GQA – RGQA) przedstawiciel wojskowy (GQAR), potwierdzając, że wyrób obronny był objęty GQA w ramach postanowień STANAG 4107, AQAP 2070 i uzgodnionego RGQA.

3.20. Wymagania jakościowe

Zapisy określające cechy i charakterystyki, które zostały zdefiniowane w szczególności w specyfikacji technicznej, opisie przedmiotu zamówienia i umowie, które powinien spełniać wyrób obronny.

3.21. Wyrób obronny

Wyrób przeznaczony na potrzeby obronności, zaprojektowany zgodnie z wymaganiami określonymi w specyfikacji technicznej i wykonany na podstawie dokumentacji technicznej, bez względu na stopień jego przetworzenia; może obejmować usługę, przedmiot materialny, materiały przetworzone, wytwór intelektualny lub ich kombinację.

3.22. Zamawiający

Minister Obrony Narodowej, jednostka organizacyjna podległa Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowana, uprawniona do zawierania umów, których przedmiotem są wyroby obronne.

3.23. Zapewnienie jakości

Działania planowane na podstawie analizy zagrożeń i oceny ryzyka niespełnienia określonych wymagań zidentyfikowanych przez gestora SpW, COL, zamawiającego lub RPW, realizowane w celu zwiększenia pewności, że wyrób obronny będzie spełniał wymagania jakościowe zawarte w umowie.

Pozostałe, użyte w procedurze terminy, inne niż wymienione w pkt 3, mają definicje zgodne z podanymi w dokumentach, o których mowa w pkt 6.

4 Zakres odpowiedzialności

Odpowiedzialnymi za stosowanie niniejszej procedury są uczestnicy systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych w resorcie obrony narodowej, w tym w szczególności:

4.1. Gestor SpW lub COL w zakresie:

- 1) analizy zagrożeń i oceny ryzyka niespełnienia przez wyrób obronny wymagań określonych na etapie opracowywania danych do dokumentów postępowania o udzielenie zamówienia;

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 8 z 25

- 2) opracowania i uzgodnienia z Centrum klauzuli jakościowej, w zakresie wymaganym w dokumentach dotyczących zapewnienia jakości wyrobów obronnych w resorcie obrony narodowej;
- 3) przekazywania do Centrum wraz z klauzulą jakościową informacji dotyczącej przeprowadzonej oceny ryzyka niespełnienia przez wyrób obronny wymagań w celu właściwego określenia zakresu czynności realizowanych przez RPW w trakcie nadzorowania jakości;
- 4) uzgadniania wniosków o odstępstwa od określonych w umowie lub jej projekcie, wymagań jakościowych, nie wpływających znacząco na zmianę ceny przedmiotu zamówienia i nie obniżające jakości wyrobów, które mogą być zgłaszane przez dostawcę do zamawiającego;
- 5) określenia wymagań wynikających ze stosowania ustawy z dnia 17 listopada 2006 roku o systemie oceny zgodności wyrobów przeznaczonych na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa (Dz. U. Nr 235, poz. 1700, z późn. zm.), które przedstawiane są zamawiającemu zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie dokumentami;
- 6) współpracy z RPW odnośnie analizy ryzyka prowadzonej przez RPW, szczególnie w zakresie danych z eksploatacji wyrobów obronnych w celu właściwego określenia zakresu czynności realizowanych przez RPW w trakcie nadzorowania jakości;
- 7) współpracy z innymi uczestnikami systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych.

4.2. Zamawiający w zakresie:

- 1) wprowadzania do dokumentów postępowania o udzielenie zamówienia oraz do umowy klauzuli jakościowej opracowanej przez gestora SpW lub COL i uzgodnionej przez Centrum (w zakresie poprawności i kompletności zawartych w niej zapisów, w tym zastosowania publikacji AQAP adekwatnych do zidentyfikowanych zagrożeń oraz możliwości weryfikacji wyrobu obronnego). Jeśli to konieczne zamawiający powinien, w uzgodnieniu z gestorem SpW lub COL, dokonać korekty zapisów klauzuli jakościowej. Zmiany takie powinny zostać ponownie uzgodnione z Centrum;
- 2) ustalenia sposobu pokrycia kosztów, w przypadku prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia na dostawę wyrobu obronnego z państwa należącego do NATO, które nie implementowało porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107, państwa spoza NATO lub państwa, z którym nie podpisano porozumienia MoU o wzajemnej bezkosztowej realizacji zapewnienia jakości, wystąpienia, nie później niż 6 dni roboczych przed planowanym terminem podpisania umowy, z wnioskiem do dyrektora Centrum o wyznaczenie właściwego RPW do realizacji zapewnienia jakości;

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 9 z 25

- 3) przekazania do wyznaczonego RPW kopii umowy/zamówienia (dodatkowo zapewni umowę w języku angielskim lub języku państwa dostawcy, w przypadku wymagania realizacji procesu GQA) w terminie do 5 dni roboczych od dnia jej podpisania;
- 4) udostępnienia, na wniosek Centrum lub RPW, danych niezbędnych do opracowania wniosku o GQA w państwie dostawcy;
- 5) przekazania do gestora SpW lub COL wniosków o odstępstwa od określonych w umowie wymagań jakościowych, nie wpływających znacząco na zmianę ceny przedmiotu zamówienia i nie obniżające jakości wyrobów, które mogą być zgłaszane przez dostawcę (wykonawcę umowy) oraz współdziałania z przedstawicielem wojskowym/GQAR w zakresie opiniowania oraz gestorem SpW lub COL w zakresie uzgadniania decyzji dotyczących akceptacji lub odrzucenia ww. wniosków;
- 6) podejmowania decyzji, w uzgodnieniu z gestorem SpW lub COL oraz po uzyskaniu opinii przedstawiciela wojskowego, w zakresie wniosków o odstępstwa nie wpływających znacząco na zmianę ceny przedmiotu zamówienia i nie obniżające jakości wyrobów, od określonych w umowie wymagań jakościowych, które mogą być zgłaszane przez dostawcę;
- 7) współpracy z innymi uczestnikami systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych;
- 8) zgłaszania do Centrum (zgodnie z potrzebami) opinii dotyczących funkcjonowania systemu zapewnienia jakości w resorcie obrony narodowej.

4.3. Dyrektor Centrum w zakresie:

- 1) uzgadniania klauzuli jakościowej opracowanej przez gestora SpW lub COL w zakresie możliwości prowadzenia nadzorowania jakości (sprawdzenie pod względem formalnym prawidłowości zapisów) oraz poprawności zastosowania publikacji AQAP adekwatnych do zidentyfikowanych zagrożeń oraz możliwości weryfikacji wyrobu;
- 2) wyznaczenia, na wniosek zamawiającego w terminie do 3 dni roboczych, właściwego RPW lub kilku RPW (w tym wiodącego) do realizacji zapewnienia jakości, o czym informuje zamawiającego;
- 3) przekazania do RPW, wraz z poleceniem przeprowadzenia nadzorowania, informacji dotyczącej wyniku przeprowadzonej przez gestora SpW lub COL oceny ryzyka niespełnienia przez wyrób obronny wymagań;
- 4) wyznaczenia, w ciągu 5 dni roboczych, właściwego RPW, które będzie odpowiedzialne za realizację GQA dla umów zawartych przez zamawiających z zagranicy z dostawcami mającymi siedzibę w Polsce;

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 10 z 25

- 5) nadzorowania działalności RPW, w tym Szefów/Dyrektorów RPW, w zakresie działań wynikających z systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych;
- 6) organizowania szkoleń w zakresie zapewnienia jakości wyrobów obronnych dla uczestników systemu w resorcie obrony narodowej, na podstawie zgłoszonych do Centrum potrzeb;
- 7) współpracy z komórkami i jednostkami organizacyjnymi resortu obrony narodowej uczestniczącymi w systemie zapewnienia jakości wyrobów obronnych (w tym z gestorem SpW lub COL i zamawiającym) dotyczącej określania treści klauzuli jakościowej w zakresie poprawności i kompletności zawartych w niej zapisów;
- 8) organizowanie wyjazdów dotyczących nadzorowania jakości u dostawców zagranicznych;
- 9) uruchamiania i koordynacji procesów GQA zgodnie z porozumieniem standaryzacyjnym STANAG 4107 oraz publikacją AQAP 2070;
- 10) współpracy z instytucjami narodowymi ds. jakości państw NATO oraz państw, z którymi Minister Obrony Narodowej zawarł porozumienie MoU w zakresie wzajemnej realizacji GQA;
- 11) realizacji przedsięwzięć z obszaru zapewnienia jakości wyrobów obronnych w ramach międzynarodowej współpracy dwustronnej i wielostronnej;
- 12) prowadzenia bazy danych dotyczącej realizacji wniosków o GQA delegowanych z zagranicy i za granicę, stanowiącej źródło informacji w zakresie działań związanych z GQA;
- 13) organizowania i prowadzenia okresowych przeglądów realizacji nadzorowania jakości w miejscach dyslokacji poszczególnych RPW i jeśli to konieczne u dostawcy;
- 14) doskonalenia systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych w resorcie obrony narodowej.

4.4. Szef/Dyrektor RPW w zakresie:

- 1) uruchomienia nadzorowania jakości na polecenie Dyrektora Centrum, na podstawie stosownej umowy/zamówienia, a w uzasadnionych przypadkach współpracy z innym wyznaczonym również RPW realizującym proces zapewnienia jakości w obszarze swojego działania;
- 2) współpracy z innym RPW w zakresie realizacji procesu zapewnienia jakości u dostawcy/poddostawcy - jeśli istnieje taka potrzeba;
- 3) organizowania i zarządzania realizacją procesu nadzoru w odniesieniu do przedsięwzięć związanych z realizacją procesu nadzorowania jakości wyrobu obronnego w obiektach dostawcy (poddostawcy), zgodnie

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 11 z 25

z postanowieniami resortowych dokumentów dotyczących zapewnienia jakości wyrobów obronnych oraz porozumieniem standaryzacyjnym STANAG 4107 i publikacją AQAP 2070;

- 4) realizacji zadań w obszarze zapewnienia jakości wynikających z obowiązujących przepisów;
- 5) w przypadku decyzji przedstawiciela wojskowego o potrzebie delegowania GQA, terminowego przesyłania do Centrum dokumentów wymaganych zapisami publikacji AQAP 2070 w terminach wskazanych w pkt. 5.2, ppkt 7 niniejszej procedury. W uzasadnionych przypadkach, wynikających z obiektywnych przyczyn niezależnych od RPW, które skutkują niedotrzymaniem ww. terminów, RPW zobowiązane jest do niezwłocznego powiadomienia Centrum o przewidywanym opóźnieniu;
- 6) udostępniania, na polecenie Centrum, danych niezbędnych do opracowania wniosku o GQA w państwie dostawcy/poddostawcy;
- 7) wyznaczenia przedstawiciela wojskowego/przedstawiciela Rządowego Zapewnienia Jakości (GQAR) odpowiedzialnego za realizację nadzorowania jakości;
- 8) powiadamiania Centrum o wprowadzonych zmianach (aneksach) do umów z dostawcami (poddostawcami) zagranicznymi, dla których uruchomione zostały procesy GQA;
- 9) opiniowania, jeśli zapisano takie wymaganie w umowie lub wniosku o GQA, wniosków o odstępstwa od określonych w umowie wymagań jakościowych, nie wpływających znacząco na zmianę ceny przedmiotu zamówienia i nie obniżające jakości wyrobów, które mogą być zgłaszane przez dostawcę do zamawiającego (jeśli uprawnienie takie ujęte zostało w klauzuli jakościowej);
- 10) współpracy z innymi uczestnikami systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych;
- 11) zgłaszania do Centrum (zgodnie z potrzebami), opinii dotyczących funkcjonowania systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych w resorcie obrony narodowej;
- 12) kierowania przedstawicieli wojskowych na szkolenia językowe;
- 13) nadzoru nad terminowym wykonaniem przez podległe RPW działań i dokumentów wymaganych podczas realizacji nadzorowania jakości.

5 Tryb postępowania

Organizacja zapewnienia jakości opisana w pkt. 5.1 dotyczy wszystkich zamawianych wyrobów obronnych. Niektóre punkty, co zapisane jest w ich treści, mają zastosowanie jedynie do określonych typów umów (np. z dostawcą z państwa należącego do NATO). Punkty 5.2, 5.3, 5.4 i 5.5

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 12 z 25

zawierają dodatkowe zapisy dotyczące działań podejmowanych w przypadku określonych typów umów.

5.1. Organizacja zapewnienia jakości wyrobów obronnych.

- 1) W zapewnieniu jakości wyrobów obronnych uczestniczy gestor SpW lub COL, zamawiający, RPW i Centrum.
- 2) Zapewnienie jakości wyrobów obronnych w resorcie obrony narodowej jest realizowane zgodnie z *decyzją Nr 427/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 października 2014 r. w sprawie określenia zasad funkcjonowania systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych, obowiązków zamawiającego, rejonowego przedstawicielstwa wojskowego, gestora sprzętu wojskowego i centralnego organu logistycznego oraz Wojskowego Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji w zakresie zapewnienia jakości wyrobów obronnych* (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 343).
- 3) Przed rozpoczęciem postępowania o udzielenie zamówienia gestor SpW lub COL:
 - a) dokonuje analizy zagrożeń i ocenia ryzyko niespełnienia przez wyrób obronny wymagań jakościowych, określonych na etapie opracowania danych do dokumentów postępowania o udzielenie zamówienia,
 - b) dokonuje zapisów z przeprowadzonej analizy zagrożeń i oceny ryzyka niespełnienia przez wyrób obronny wymagań określonych na etapie opracowywania danych do dokumentów postępowania o udzielenie zamówienia,
 - c) określa wymagania dotyczące zapewnienia jakości wyrobu obronnego, w szczególności zakres nadzorowania jakości,
 - d) zapisuje wymagania dotyczące zapewnienia jakości wyrobu obronnego w formie klauzuli jakościowej.
- 4) Klauzula jakościowa w zależności od decyzji gestora SpW lub COL zawiera wymagania dotyczące zapewnienia jakości:
 - a) związane z dostawcą (wykonawcą umowy), w szczególności obejmujące:
 - posiadanie przez dostawcę systemu zarządzania jakością spełniającego wymagania norm dotyczących systemu zarządzania jakością z uwzględnieniem postanowień porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107,
 - zobowiązania dostawcy do umieszczenia w umowie z poddostawcą uzgodnionych z właściwym RPW zapisów, umożliwiających realizację zapewnienia jakości u poddostawcy,
 - b) związane z wyrobem obronnym, w szczególności obejmujące:
 - wskazanie zakresu realizacji zapewnienia jakości, przez

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 13 z 25

przywołanie właściwej publikacji AQAP, zgodnie z wytycznymi zawartymi w publikacji AQAP 2009,

- zidentyfikowane wymagania dotyczące wyrobu, (dokładności wykonania lub inne), które należy włączyć do procesu zapewnienia jakości,
- określony przez gestora SpW lub COL, w razie zaistniałej konieczności, niezbędny zakres badań i potwierdzeń, które dotyczą jakości wyrobu obronnego,

c) związane z określeniem zakresu oraz potrzebami realizacji:

- GQA w przypadku umowy zawieranej z dostawcą z państw NATO, które implementowały porozumienie standaryzacyjne STANAG 4107 lub państw, z którymi Polska zawarła porozumienie MoU, bez względu na ostateczną decyzję dotyczącą realizacji GQA, podejmowaną przez właściwego przedstawiciela wojskowego,
- odbioru wojskowego w przypadku umowy zawieranej z dostawcą krajowym lub zagranicznym z kraju należącego do NATO, który nie implementował porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107 lub kraju, z którym Polska nie zawarła porozumienia MoU,

d) inne postanowienia obejmujące:

- uprawnienia przedstawiciela wojskowego, gestora SpW lub COL do opiniowania, a zamawiającego do akceptacji wniosków o odstępstwa od poszczególnych wymagań jakościowych, nie wpływających znacząco na zmianę ceny przedmiotu zamówienia i nie obniżające jakości wyrobów, wysyłanych przez dostawcę do zamawiającego,
- odpłatności za realizację zapewnienia jakości, jeżeli odpłatność ma zastosowanie¹⁾,

e) dla wyrobów, o których mowa w art. 50 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. *o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 182, poz. 1228, z późn. zm.)* wystarczającym wymaganiem jest przedstawienie koncesji oraz certyfikatu wydanego przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego (ABW) albo Służbę Kontrwywiadu Wojskowego (SKW).

5) W uzasadnionych przypadkach gestor SpW lub COL na etapie formułowania klauzuli jakościowej powinien uzgodnić z zamawiającym wymagające tego zapisy i wyjaśnić ewentualne rozbieżności.

6) Metodyka postępowania przy wyborze właściwej do zastosowania w danej umowie na dostawę wyrobów obronnych publikacji AQAP zawierającej

¹⁾ Dotyczy umów z dostawcami z państw NATO, które nie implementowały porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107 lub kraju, z którym Polska nie zawarła porozumienia MoU, lub z państw, z którymi Polska zawarła porozumienie MoU o odpłatnym wzajemnym świadczeniu usług związanych z zapewnieniem jakości.

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 14 z 25

stosowne wymagania w stosunku do systemu zarządzania jakością dostawcy (poddostawcy) przedstawiona została w publikacji AQAP 2009. „Wytyczne NATO do stosowania AQAP serii 2000”.

- 7) Szczegółowe zasady opracowywania klauzuli jakościowej zawiera Procedura P-02 „Zasady określania wymagań dotyczących zapewnienia jakości i włączanie ich do umowy/zamówienia”.
- 8) Opracowując klauzulę jakościową gestor SpW lub COL uzyska niezbędną pomoc od Centrum w zakresie poprawności i kompletności zapisów zawieranych w klauzuli jakościowej.
- 9) Projekt opracowanej przez gestora SpW lub COL klauzuli jakościowej wraz informacją dotyczącą przeprowadzonej oceny ryzyka niespełnienia przez wyrób obronny wymagań dla umów, które mają być objęte nadzorowaniem jakości uzgadniany jest z Centrum w terminie 14 dni roboczych od dnia ich otrzymania w zakresie poprawności i kompletności zawartych w niej zapisów.
- 10) Gestor SpW lub COL przekazuje zamawiającemu uzgodnione klauzule jakościowe, w celu właściwego określenia zakresu czynności realizowanych przez RPW w trakcie nadzorowania jakości.
- 11) Zamawiający dołącza klauzule jakościowe do dokumentów postępowania o udzielenie zamówienia oraz wpisuje klauzulę jakościową do treści umowy.
- 12) W przypadku gdy jest konieczna korekta zapisów uzgodnionej klauzuli jakościowej zamawiający uzgadnia szczegóły i wyjaśnia rozbieżności z gestorem SpW lub COL, a następnie klauzula taka przedstawiana jest ponownie do uzgodnienia przez Centrum. Korekta taka nie powinna negatywnie wpływać na możliwość prowadzenia nadzorowania jakości.
- 13) W przypadku umów objętych nadzorowaniem jakości zamawiający występuje, nie później niż na 6 dni roboczych przed podpisaniem umowy, z wnioskiem do dyrektora Centrum o wyznaczenie właściwego RPW do przeprowadzenia nadzorowania jakości ze wskazaniem potencjalnego wykonawcy umowy i miejsca wytwarzania wyrobu oraz umożliwia dostęp do zapisów umowy dotyczących zapewnienia jakości.
- 14) W przypadku umów nieobjętych nadzorowaniem jakości przez RPW (nie występuje klauzula jakościowa – brak nadzorowania jakości przez RPW) odbiór wyrobu realizowany jest zgodnie z zapisami zawartej umowy na dostawę wyrobu, bez udziału RPW. Wówczas wprowadza się zapis, że odbiór jakościowy przedmiotu zamówienia przeprowadzony będzie we wskazanych w umowie miejscach dostawy przez odbiorcę/użytkownika.
- 15) Zamawiający zobowiązany jest do przekazania kopii zawartej umowy do wyznaczonego RPW w ciągu 5 dni roboczych od podpisania umowy.

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 15 z 25

- 16) Po podpisaniu umowy z dostawcą proces nadzorowania jakości realizuje RPW wskazane przez dyrektora Centrum zgodnie z ppkt 13, na podstawie zapisów klauzuli jakościowej umieszczonej w podpisanej umowie/zamówieniu, a w przypadku GQA również na podstawie wniosku o GQA Instytucji Narodowej z państwa odbiorcy zagranicznego, opracowanego i złożonego zgodnie z wymaganiami porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107 i publikacji AQAP 2070.
- 17) Szef/dyrektor wyznaczonego RPW organizuje i koordynuje nadzorowanie jakości dla podpisanej umowy, a w szczególności:
- a) wyznacza i kontroluje działania przedstawiciela wojskowego/GQAR lub zespołu odpowiedzialnego za realizację zadań w zakresie nadzorowania jakości zgodnie z wymaganiami określonymi w umowie, publikacji AQAP 2070 oraz dokumentach wymienionych w pkt 6,
 - b) organizuje przedsięwzięcia związane z nadzorowaniem jakości dla danej umowy zgodnie z procedurami wykonawczymi, o których mowa w pkt. 6,
 - c) zgłasza do Centrum potrzebę wyjazdu związanego z nadzorowaniem jakości w szczególności w państwie nie należącym do NATO (w terminach określonych odrębnymi przepisami),
 - d) podejmuje decyzję dotyczącą akceptacji lub odrzucenia projektu wniosku o GQA opracowanego przez wyznaczonego przedstawiciela wojskowego/GQAR lub zespół odpowiedzialny za realizację zadań w zakresie nadzorowania jakości,
 - e) realizuje zadania w obszarze zapewnienia jakości zlecone przez Centrum, w tym zapewnia udostępnienie danych związanych z nadzorowaniem jakości,
 - f) powiadamia Centrum o wprowadzonych zmianach (aneksach) do będącej w trakcie realizacji umowy z dostawcą/poddostawcą, dla której uruchomiono proces GQA,
 - g) zapewnia opiniowanie, jeśli zapisano takie wymaganie w umowie lub wniosku o GQA, wniosków o odstępstwa od określonych w umowie wymagań jakościowych, nie wpływających znacząco na zmianę ceny przedmiotu zamówienia i nie obniżające jakości wyrobów, które mogą być zgłaszane przez dostawcę do zamawiającego,
 - h) jeśli istnieje taka potrzeba, w ramach nadzorowania realizacji umowy, występuje z pisemnym wnioskiem do innego Szefa/Dyrektora RPW, o objęcie nadzorowaniem jakości wyrobów zamawianych u poddostawcy,
 - i) jeśli istnieje taka potrzeba, w ramach nadzorowania realizacji umowy, występuje z pisemnym wnioskiem do Dyrektora Centrum

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 16 z 25

o wyznaczenie innego RPW do współpracy w zakresie nadzorowania umowy.

- 18) Wyznaczony przez szefa/dyrektora RPW przedstawiciel wojskowy/GQAR:
- a) dokonuje przeglądu umowy/zamówienia uwzględniając wszystkie fakty, które odnoszą się do wyrobu i procesów u dostawcy związanych z realizacją umowy/zamówienia,
 - b) dokonuje analizy zagrożeń i oceny ryzyka związanego z niespełnieniem wymagań umowy/zamówienia zgodnie z publikacją AQAP 2070 – Aneks C. W przypadku realizacji delegowanego procesu GQA uwzględnia ryzyko określone przez delegującego wniosek,
 - c) w przypadku umowy/zamówienia z dostawcą/poddostawcą zagranicznym z państw NATO, które implementowały porozumienie standaryzacyjne STANAG 4107 lub państw, z którymi Polska zawarła porozumienie MoU, na podstawie analizy ryzyka podejmuje decyzję odnośnie zasadności realizacji procesu GQA postępując zgodnie z wytycznymi zawartymi w AQAP 2070. W przypadku braku takiej potrzeby dokonuje odbioru wyrobu z pominięciem procesu GQA,
 - d) w przypadku umowy/zamówienia z dostawcą/poddostawcą z państw NATO, które nie implementowały porozumienia standaryzacyjnego, z państw spoza NATO, lub z państw, z którymi Polska nie zawarła porozumienia MoU, podejmuje decyzję odnośnie zasadności realizacji odbioru wojskowego w państwie dostawcy/poddostawcy i występuje z wnioskiem do szefa/dyrektora RPW o akceptację zgłaszania do Centrum potrzeby wyjazdu związanego z nadzorowaniem w państwie nie należącym do NATO ,
 - e) jeśli jest taka potrzeba ocenia system zarządzania jakością dostawcy zgodnie z procedurą P-03 „Zasady oceny systemu zarządzania jakością dostawcy (wykonawcy umowy)",
 - f) opracowuje plan nadzorowania/plan GQA i przystępuje do nadzorowania realizacji umowy,
 - g) uzgadnia z krajowym dostawcą (wykonawcą umowy) zapisy w umowie/zamówieniu z poddostawcą, które dotyczą wymagań związanych z zapewnieniem jakości. Ww. czynności wykonuje zgodnie z procedurą P-02 „Zasady określania wymagań dotyczących zapewnienia jakości i włączanie ich do umowy/zamówienia",
 - h) w przypadku konieczności uruchomienia procesu GQA opracowuje (zgodnie z publikacją AQAP 2070) i przekazuje do akceptacji szefowi/dyrektorowi RPW projekt wniosku o GQA wraz z niezbędnymi do wykonania procesu dokumentami. Po akceptacji przesyła go do Centrum. Ww. czynności wykonuje zgodnie z zapisami procedury P-04 „Zapewnienie jakości u dostawcy zagranicznego",

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 17 z 25

- i) opiniuje, jeśli zapisano takie wymaganie w umowie lub wniosku o GQA, wnioski o odstępstwa od określonych w umowie wymagań jakościowych, nie wpływających znacząco na zmianę ceny przedmiotu zamówienia i nie obniżające jakości wyrobów, które mogą być zgłaszane przez dostawcę do zamawiającego.
- 19) Zakończenie procesu nadzorowania jakości następuje po zrealizowaniu zadań związanych z nadzorowaniem jakości wyrobu obronnego wynikających z umowy lub wniosku o GQA i podpisaniu przez przedstawiciela wojskowego/GQAR dokumentów określonych wymaganiami umowy. Protokół odbioru jest potwierdzeniem wykonania przez RPW zadań związanych z nadzorowaniem jakości wyrobu obronnego, zarówno w przypadku odbioru wojskowego, jak i realizacji GQA za granicą. Szczegółowe zasady zwolnienia wyrobu i zakończenia nadzorowania jakości określa procedura P-07 „Zakończenie procesu zapewnienia jakości”.
- 20) Centrum uruchamia na wniosek RPW i koordynuje proces nadzorowania jakości w formie GQA realizowany w państwie dostawcy lub poddostawcy. Szczegółowe zasady uruchamiania i nadzorowania procesu określa procedura P-04 „Zapewnienie jakości u dostawcy zagranicznego”.
- 21) Centrum w trakcie oraz po zakończeniu procesu nadzorowania jakości w formie GQA u dostawcy zagranicznego, przekazuje właściwemu RPW otrzymane od Instytucji Narodowej dostawcy/poddostawcy dokumenty dotyczące realizacji procesu, wymagane zapisami publikacji AQAP 2070 oraz ujęte w formularzu RGQA jako wymagane do przekazania delegującemu na koniec procesu GQA.
- 22) Personel zaangażowany w realizację zadań dotyczących funkcjonowania systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych wyznacza się na podstawie jego kompetencji wynikających z posiadanej specjalistycznej wiedzy obejmującej obszar zapewnienia jakości i doświadczenia zawodowego. Powinien on być poddawany doskonaleniu zawodowemu, obejmującemu w szczególności: szkolenie w obszarze dotyczącym zapewnienia jakości wyrobów, szkolenie z języka angielskiego oraz szkoleń w obszarze zagrożeń korupcyjnych.
- 23) Przy wyznaczaniu właściwego RPW dla określonej sprawy oraz przedstawiciela wojskowego uwzględnia się konieczność zminimalizowania realnych i potencjalnych konfliktów interesów związanych z koniecznością obiektywnego przeprowadzenia procesu zapewnienia jakości.

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 18 z 25

5.2. Organizacja nadzorowania jakości wyrobów obronnych zamawianych u dostawców/poddostawców z państw NATO, które implementowały porozumienie standaryzacyjne STANAG 4107 lub z państw spoza NATO, z którymi Minister Obrony Narodowej podpisał stosowne porozumienie MoU o wzajemnej realizacji procesów rządowego zapewnienia jakości.

- 1) Nadzorowanie jakości wyrobów obronnych dla umów zawartych z dostawcami (poddostawcami) zagranicznymi z krajów należących do NATO, które implementowały porozumienie standaryzacyjne STANAG 4107 przebiega w formie GQA.
- 2) Dla umów z dostawcami (poddostawcami) zagranicznymi z krajów należących do NATO, które implementowały porozumienie standaryzacyjne STANAG 4107 GQA realizowane jest zgodnie z postanowieniami tego porozumienia oraz publikacji AQAP 2070.
- 3) Dla umów z dostawcami (poddostawcami) zagranicznymi z krajów spoza NATO lub należących do NATO, lecz zastrzegających sobie potrzebę zawarcia stosownego porozumienia MoU, nadzorowanie jakości realizowane jest zgodnie z postanowieniami wcześniej podpisanego porozumienia MoU.
- 4) Jeżeli z analizy ryzyka, dokonanej przez RPW wskazane w umowie, wynika konieczność uruchomienia GQA, wówczas RPW przesyła do Centrum projekt wniosku o GQA, zawierający zidentyfikowane ryzyko i wymagania dotyczące zapewnienia jakości. RPW przekazuje również niezbędne, określone przez Centrum dane konieczne do uruchomienia GQA. Formę przekazania danych określa Centrum.
- 5) Centrum uruchamia, koordynuje i nadzoruje proces GQA realizowany w państwie dostawcy zagranicznego na zasadach określonych w procedurze P-04 „Zapewnienie jakości u dostawcy zagranicznego” oraz publikacją AQAP 2070 lub uruchamia proces nadzorowania jakości w państwie dostawcy zgodnie z zapisami w umowie i porozumieniem MoU.
- 6) Wniosek o GQA kierowany jest przez Centrum do właściwej instytucji narodowej państwa dostawcy (poddostawcy), zgodnie z wymaganiami porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107 i publikacji AQAP 2070 lub zapisów stosownego porozumienia MoU.
- 7) Wyznaczone RPW przesyła do Centrum projekty dokumentów wymaganych zapisami publikacji AQAP 2070, ewentualnie zapisami stosownego porozumienia MoU w niżej wymienionych terminach:
 - a) formularz wniosku o Rządowe Zapewnienie Jakości (RGQA) i formularz identyfikacji, oceny i komunikowania ryzyka (RIAC), ewentualnie inne dokumenty konieczne do uruchomienia GQA wymienione w stosownym porozumieniu MoU - **do 10 dni** roboczych od otrzymania kopii umowy, w której przewidziano realizację GQA,

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 19 z 25

- b) formularz odpowiedzi na wniosek o GQA (RGQAR), ewentualnie inny dokument służący jako formularz odpowiedzi na wniosek o GQA, wymieniony w stosownym porozumieniu MoU - **do 8 dni** roboczych od otrzymania RGQA i RIAC,
- c) formularz opinii zwrotnej (DFB) - **niezwłocznie**, jeśli zajdzie taka potrzeba,
- d) formularze GQACR, RIAC i CoC, ewentualnie inne dokumenty poświadczające zakończenie procesu, a tym samym kończące realizację wniosku o GQA wymienione w stosownym porozumieniu MoU - **do 10 dni** roboczych od zakończenia GQA.
- 8) W uzasadnionych przypadkach wynikających z obiektywnych przyczyn, niezależnych od RPW, które skutkują niedotrzymaniem ww. terminów, właściwe RPW zobowiązane jest do niezwłocznego powiadomienia Centrum o przewidywanym opóźnieniu w odniesieniu do określonych w ppkt 7 terminów.
- 9) Dowodem przeprowadzenia GQA może być świadectwo zgodności (Certificate of Conformity - CoC) lub inny dokument równoważny (MISR, DD 250), którego pierwszą część wypełnia i podpisuje przedstawiciel dostawcy, potwierdzając wyłączną odpowiedzialność dostawcy za zgodność wyrobu obronnego z wymaganiami umowy. Część drugą wypełnia i podpisuje (jeśli tak wymagano w formularzu wniosku o GQA) przedstawiciel wojskowy (GQAR), potwierdzając, że wyrób obronny był przedmiotem GQA. Dowodem zakończenia realizacji wniosku o GQA jest raport zakończenia (GQACR) sporządzany przez przedstawiciela wojskowego (GQAR) lub inny dokument wymieniony w umowie lub stosownym porozumieniu MoU.
- 10) Odpłatny proces zapewnienia jakości ma zastosowanie w przypadku tych państw NATO, które nie implementowały porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107, państw, które wniosły zastrzeżenie w procesie ratyfikacji zapisów porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107, zawierające informację, że podczas realizacji zapewnienia jakości wyrobów obronnych będzie obowiązywać zasada wzajemnej odpłatności za realizowane procesy oraz z państw spoza NATO, z którymi Minister Obrony Narodowej podpisał stosowne porozumienie dwustronne o odpłatnej realizacji usług zapewnienia jakości wyrobów obronnych.
- 5.3. Organizacja nadzorowania jakości wyrobów obronnych dla państw należących do NATO które implementowały porozumienie standaryzacyjne STANAG 4107 lub państw, z którymi Polska zawarła porozumienie MoU.**
- 1) Realizację procesu zapewnienia jakości dla wyrobów obronnych zamawianych przez odbiorców zagranicznych z państw NATO, które implementowały porozumienie standaryzacyjne STANAG 4107

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 20 z 25

u dostawców mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadza się w formie GQA. Uruchomienie następuje na wniosek (RGQA) przesłany do Centrum przez Instytucję Narodową państwa odbiorcy wraz z wymaganymi załącznikami: RIAC, kopią umowy lub zamówienia, zgodnie z postanowieniami publikacji AQAP 2070 lub zgodnie z zapisami stosownego porozumienia MoU.

- 2) GQA u dostawcy krajowego realizowane na wniosek z innego państwa koordynuje Centrum, zgodnie z postanowieniami zawartymi w porozumieniu standaryzacyjnym STANAG 4107 oraz zapisami publikacji AQAP 2070.
- 3) Centrum dokonuje analizy otrzymanych dokumentów pod kątem ich kompletności i zgodności z publikacją AQAP 2070 bądź stosownym porozumieniem MoU. W przypadku wątpliwości nawiązuje kontakt z delegującym proces w celu ich wyjaśnienia.
- 4) Dyrektor Centrum, po wyjaśnieniu wątpliwości, o których mowa w ppkt 3, wyznacza w ciągu 5 dni roboczych przedstawicielstwo wojskowe, które będzie odpowiedzialne za realizację procesu i przesyła do wyznaczonego RPW otrzymane dokumenty, o których mowa w ppkt 1.
- 5) Po otrzymaniu polecenia przeprowadzenia procesu GQA Szef/Dyrektor RPW wyznacza spośród podwładnych przedstawiciela wojskowego/GQAR, który będzie odpowiedzialny za jego realizację zgodnie z wymaganiami określonymi w publikacji AQAP 2070 i wniosku o GQA bądź innym właściwym dokumencie wymienionym w stosownym porozumieniu MoU.
- 6) Kompetencje wyznaczonego GQAR do realizacji procesu GQA powinny obejmować niezbędną wiedzę techniczną i umiejętności planowania przedsięwzięć związanych z GQA. W przypadku gdy stwierdzone zostanie, że kompetencje wyznaczonego GQAR nie są wystarczające, zadanie przekazuje się innemu przedstawicielowi, który spełnia wymagania dotyczące kompetencji.
- 7) Zmiany dotyczące realizacji uruchomionego procesu GQA, należy uzgadniać z Centrum.
- 8) W ramach realizacji procesu GQA, wyznaczony GQAR realizuje następujące zadania:
 - a) podejmuje decyzję o akceptacji, warunkowej akceptacji lub odrzuceniu wniosku RGQA,
 - b) przekazuje do Centrum, w terminie do 8 dni roboczych od daty otrzymania wniosku, wypełniony formularz RGQAR i RIAC (jeśli ma zastosowanie) lub inne dokumenty pełniące rolę formalnej odpowiedzi na wniosek o GQA, a wymienione w stosownym porozumieniu MoU,
 - c) opracowuje (jeżeli jest taka potrzeba) plan GQA, który uzgadnia z krajowym dostawcą/poddostawcą (wykonawcą umowy/zamówienia),

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 21 z 25

- d) realizuje proces GQA zgodnie z opracowanym planem GQA,
- e) opiniuje wnioski o odstępstwa od określonych w umowie wymagań jakościowych, nie wpływających znacząco na zmianę ceny przedmiotu zamówienia i nie obniżające jakości wyrobów, przesyłanych od dostawcy do zamawiającego (jeśli posiada takie uprawnienie określone przez delegującego proces),
- f) opracowuje dokumenty wymagane przez delegującego proces i przesyła do Instytucji Narodowej państwa odbiorcy, za pośrednictwem Centrum, w ciągu 10 dni roboczych od zakończenia GQA, formularz GQACR, RIAC i CoC (jeśli było wymagane we wniosku o GQA) lub dokumenty kończące proces GQA wymienione w stosownym porozumieniu MoU.
- 9) Szczegółowe zasady realizacji zapewnienia jakości wyrobów obronnych na wniosek Instytucji Narodowej z innego państwa określa procedura P-05 „Realizacja GQA na wniosek z innego państwa”.
- 5.4. Organizacja nadzorowania jakości wyrobów obronnych zamawianych u dostawców/poddostawców z państw NATO, które nie implementowały porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107, oraz państw spoza NATO, z którymi Polska nie zawarła porozumienia MoU.**
- 1) W przypadku potrzeby realizacji zapewnienia jakości dla wyrobów obronnych zamawianych w państwach NATO, które nie implementowały porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107 lub państwach spoza NATO, z którymi Minister Obrony Narodowej nie zawarł porozumienia MoU, uwarunkowania prowadzenia nadzorowania jakości zamieszczone są w umowie.
- 2) W wyżej wymienionym przypadku, gdy porozumienie standaryzacyjne STANAG 4107 nie ma zastosowania i brak jest porozumienia MoU, gestor SpW lub COL w porozumieniu z zamawiającym określa w szczególności zakres nadzorowania jakości przy realizacji umowy podpisanej z dostawcą zagranicznym oraz inne uwarunkowania związane z ewentualną koniecznością dokonywania przez przedstawiciela wojskowego czynności związanych z nadzorowaniem jakości w miejscu wytworzenia wyrobu tj. poza granicami kraju.
- 3) Koszty za nadzorowanie jakości u dostawcy ponosi resort obrony narodowej.
- 5.5. Organizacja nadzorowania jakości wyrobów obronnych zamawianych poprzez NATO Support Agency (NSPA).**
- 1) Opracowaną przez gestora SpW lub COL, zgodnie z zapisami niniejszej procedury i procedury P-02, klauzulę jakościową zamawiający wprowadza do zamówienia przekazywanego do NSPA.

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 22 z 25

- 2) Nadzorowanie jakości dla umowy zawieranej przez NSPA na podstawie opracowanego przez zamawiającego zamówienia realizuje wskazane przez Centrum RPW – w przypadku decyzji gestora SpW lub COL o konieczności nadzorowania jakości przez RPW.
- 3) Zamówienie do NSPA, po jego opracowaniu zamawiający przesyła faxem lub drogą elektroniczną jednocześnie do NSPA i właściwego RPW.
- 4) Nadzorowanie jakości realizowane jest z wykorzystaniem procesu GQA uruchamianego przez NSPA (jeśli RPW nie podejmie decyzji o odstąpieniu od prowadzenia GQA), zgodnie z obowiązującymi w NSPA uregulowaniami, do których stosowania zobowiązane są państwa korzystające z usług oferowanych przez NSPA.
- 5) Stosuje się zasady opisane w niniejszej procedurze, przy czym zamawiający przekazuje do RPW kierowane do NSPA zamówienie z klauzulą jakościową oraz umowę niezwłocznie po jej podpisaniu.
- 6) Wyznaczony przez szefa/dyrektora RPW przedstawiciel wojskowy/GQAR dokonuje przeglądu zamówienia, identyfikacji i oceny ryzyka, przy współpracy z gestorem SpW lub COL w zakresie danych z dotychczasowej eksploatacji zamawianych w NSPA wyrobów. Ocena ryzyka może wymagać również kontaktu z zamawiającym w zakresie informacji dotyczących realizacji umów przez dostawców.
- 7) W przypadku podjęcia przez RPW decyzji o potrzebie realizacji GQA, RPW przekazuje do Centrum, maksymalnie w ciągu 10 dni roboczych od daty otrzymania zamówienia, projekt RGQA wraz z analizą ryzyka wykonaną na formularzu RIAC zgodnie z publikacją AQAP 2070.
- 8) W ciągu maksymalnie 7 dni roboczych Centrum przesyła do NSPA formularz RGQA i RIAC opracowany na podstawie dokumentów otrzymanych z RPW, informując jednocześnie zamawiającego o uruchomieniu GQA.
- 9) Jeśli wyżej wymienione dokumenty nie zostaną przesłane do NSPA w terminie 17 dni roboczych od daty przesłania zamówienia, oznacza to brak potrzeby uruchamiania przez NSPA procesu GQA.
- 10) Przesłane do NSPA formularze RGQA i RIAC pełnią rolę wytycznych, na podstawie których NSPA uruchamia GQA dla zawieranej umowy z dostawcą, na zasadach zawartych w porozumieniu standaryzacyjnym STANAG 4107 i publikacji AQAP 2070.
- 11) Wszystkie dokumenty obowiązujące w realizacji GQA, zgodnie z publikacją AQAP 2070, Centrum, po ich otrzymaniu z NSPA, przesyła do wyznaczonego RPW.

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 23 z 25

5.6. Organizacja nadzorowania jakości wyrobów obronnych w umowach na pozyskanie wyrobów w ramach programu Foreign Military Sales (FMS).

Nadzorowanie jakości wyrobów obronnych dla umów na pozyskanie wyrobów w ramach FMS przebiega zgodnie z postanowieniami Memorandum o Porozumieniu między Ministrem Obrony Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej a Departamentem Obrony Stanów Zjednoczonych Ameryki, dotyczącym Wzajemnego Procesu Rządowego Zapewnienia Jakości, podpisanym w dniu 22.06.2007 r.

Organizacja procesu nadzorowania:

- 1) Gestor SpW lub COL opracowuje klauzulę jakościową, zgodnie z zapisami niniejszej procedury i procedury P-02.
- 2) W przypadku zidentyfikowania przez Gestora SpW lub COL specjalnych lub specyficznych wymagań GQA dla sprzętu pozyskiwanego w ramach FMS:
 - a) Zamawiający wprowadza wymagania zawarte w klauzuli jakościowej do umowy,
 - b) Nadzorowanie jakości dla umowy w formie procesu GQA realizowane jest przez RPW wskazane przez Centrum.

Nadzorowanie jakości wyrobów obronnych pozyskiwanych w ramach FMS realizowane jest przez amerykańską Agencję Zarządzania Kontraktami Obronnymi (DCMA) w związku z tym zwykle nie wymaga się żeby proces nadzorowania jakości był inicjowany przez stronę polską.

5.7. Organizacja nadzorowania jakości prac rozwojowych

Instytucja odpowiedzialna za realizację prac rozwojowych lub nadzór nad realizacją projektów dotyczących obronności państwa realizowanych poza resortem obrony narodowej, występuje z wnioskiem do Dyrektora Centrum o wyznaczenie RPW do nadzorowania jakości. Wyznaczone RPW realizuje zadania określone w decyzjach właściwych dla realizacji prac rozwojowych oraz realizacji nadzoru nad projektami dotyczącymi obronności państwa realizowanymi poza resortem obrony narodowej, w tym na wniosek zamawiającego, w szczególności uczestniczy w:

- 1) kontroli, odbiorze i ocenie istotnych etapów prac rozwojowych;
- 2) uzgodnieniu programu i metodyk badań kwalifikacyjnych w aspektach technicznych, ujętych w tym dokumencie;
- 3) opracowywaniu propozycji dotyczących rodzaju ocen i badań, które powinny zostać ujęte w projekcie warunków technicznych jako zakres badań zdawczo-odbiorczych opracowywanego sprzętu wojskowego;
- 4) ocenie kompletności i poprawności opracowania dokumentacji konstrukcyjnej (DK), zgodnie z którą wykonany został prototyp sprzętu wojskowego;

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 24 z 25

5) ocena poprawności wprowadzenia zmian do DK będących wynikiem badań kwalifikacyjnych;

6) ocenie i uzgodnieniu DK stanowiącej element DTW powstałej w wyniku pracy rozwojowej.

6 Wykaz dokumentów związanych

- 6.1. Ustawa z dnia 17 listopada 2006 r. o *systemie oceny zgodności wyrobów przeznaczonych na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa* (Dz. U. Nr 235, poz.1700, z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi.
- 6.2. Decyzja Nr 67/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 5 marca 2014 r. w *sprawie nadzoru nad funkcjonowaniem w resorcie obrony narodowej systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych* (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 77, z późn. zm.).
- 6.3. Decyzja Nr 427/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 października 2014 r. w *sprawie określenia zasad funkcjonowania systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych, obowiązków zamawiającego, rejonowego przedstawicielstwa wojskowego, gestora sprzętu wojskowego i centralnego organu logistycznego oraz Wojskowego Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji w zakresie zapewnienia jakości wyrobów obronnych* (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 343).
- 6.4. Decyzja Nr 384/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 września 2015 r. w *sprawie określenia funkcji gestorów i centralnych organów logistycznych sprzętu wojskowego w resorcie obrony narodowej* (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 275).
- 6.5. STANAG 4107. Wzajemna akceptacja procesu Rządowego Zapewnienia Jakości oraz stosowania sojuszniczych publikacji zapewnienia jakości (AQAP).
- 6.6. AQAP 2070. Proces NATO dotyczący wzajemnej realizacji rządowego zapewnienia jakości GQA.
- 6.7. AQAP 2009. Wytyczne NATO do stosowania AQAP serii 2000.
- 6.8. AQAP 2105. Wymagania NATO dotyczące planów jakości dla wyrobu będącego przedmiotem zamówienia.
- 6.9. AQAP 2110. Wymagania NATO dotyczące zapewnienia jakości w projektowaniu, pracach rozwojowych i produkcji.
- 6.10. AQAP 2120. Wymagania NATO dotyczące zapewnienia jakości w produkcji.
- 6.11. AQAP 2130. Wymagania NATO dotyczące zapewnienia jakości w kontroli i badaniach.
- 6.12. AQAP 2131. Wymagania NATO dotyczące zapewnienia jakości przy kontroli końcowej.

ORGANIZACJA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI WYROBÓW OBRONNYCH	P - 01
	Data2015
	Strona: 25 z 25

- 6.13. AQAP 2210. Wymagania uzupełniające NATO do AQAP 2110 dotyczące zapewnienia jakości oprogramowania.
- 6.14. AQAP 2310 Wymagania NATO dotyczące systemu zarządzania jakością dostawców dla przemysłu lotniczego i obronnego.
- 6.15. PN-EN 9100 Lotnictwo i kosmonautyka. Systemy zarządzania jakością. Wymagania i systemy jakości. Model zapewnienia jakości w projektowaniu, pracach rozwojowych, produkcji, instalowaniu i serwisie.
- 6.16. PN-EN ISO 9001. Systemy zarządzania jakością. Wymagania.
- 6.17. Procedura P-02. Zasady określania wymagań dotyczących zapewnienia jakości i włączanie ich do umowy/zamówienia.
- 6.18. Procedura P-03. Zasady oceny systemu zarządzania jakością dostawcy (wykonawcy umowy).
- 6.19. Procedura P-04. Zapewnienie jakości u dostawcy zagranicznego.
- 6.20. Procedura P-05. Realizacja GQA na wniosek z innego państwa.
- 6.21. Procedura P-06. Zasady realizacji GQA i odbioru wojskowego.
- 6.22. Procedura P-07. Zakończenie procesu zapewnienia jakości.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

**PROCEDURA WYKONAWCZA
DOTYCZĄCA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI
WYROBÓW OBRONNYCH**

P - 02

**ZASADY OKREŚLANIA WYMAGAŃ
DOTYCZĄCYCH ZAPEWNIENIA JAKOŚCI
I WŁĄCZANIE ICH DO UMOWY/ZAMÓWIENIA**

ZASADY OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH ZAPEWNIENIA JAKOŚCI I WŁĄCZANIE ICH DO UMOWY/ZAMÓWIENIA	P - 02
	Data2015
	Strona: 2 z 23

Spis treści:

1	Cel procedury	3
2	Zakres stosowania procedury.....	3
3	Stosowane definicje	3
4	Zakres odpowiedzialności	6
5	Tryb postępowania	8
6	Wykaz dokumentów związanych.....	21
7	Załączniki	22

ZASADY OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH ZAPEWNIENIA JAKOŚCI I WŁĄCZANIE ICH DO UMOWY/ZAMÓWIENIA	P - 02
	Data2015
	Strona: 3 z 23

1 Cel procedury

Ustalenie zasad określania wymagań dotyczących zapewnienia jakości przy dostawach wyrobów obronnych dla wojska i włączania ich do umowy, w tym:

- ustalenie zasad określania zakresu nadzorowania jakości wyrobów obronnych,
- ustalenie formy przykładowych zapisów klauzuli jakościowej w zależności od sytuacji kontraktowej,
- ustalenie zasad wprowadzania wymagań jakościowych do umów.

2 Zakres stosowania procedury

Procedura ma zastosowanie:

- przy określaniu wymagań dotyczących zapewnienia jakości wyrobów obronnych przez gestora SpW lub COL i włączaniu ich do umowy przez zamawiającego,
- przy określaniu wymagań dotyczących zapewnienia jakości wyrobów obronnych przez Rejonowe Przedstawicielstwo Wojskowe (RPW) i włączaniu ich do umowy/zamówienia pomiędzy dostawcą i poddostawcami,
- przy uzgadnianiu klauzuli jakościowej z Centrum.

3 Stosowane definicje

3.1. Centrum

Wojskowe Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji.

3.2. Centralny organ logistyczny (COL)

Komórka lub jednostka organizacyjna resortu obrony narodowej, a także komórka wewnętrzna, odpowiedzialna za organizację procesów eksploatacji oraz szkolenia specjalistów technicznych dla określonych rodzajów sprzętu wojskowego (SpW).

3.3. Dostawca (wykonawca umowy)

Podmiot (osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną), który działa w sytuacji kontraktowej jako dostarczający wyroby obronne zamawiającemu.

3.4. Dostawca zagraniczny (zagraniczny wykonawca umowy)

Podmiot nie posiadający siedziby lub stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

ZASADY OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH ZAPEWNIENIA JAKOŚCI I WŁĄCZANIE ICH DO UMOWY/ZAMÓWIENIA	P - 02
	Data2015
	Strona: 4 z 23

3.5. **Gestor sprzętu wojskowego (gestor SpW)**

Komórka lub jednostka organizacyjna resortu obrony narodowej, a także komórka wewnętrzna, odpowiedzialna za określanie kierunków rozwoju SpW w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz organizację procesu wdrażania i ustalanie procesów eksploatacji (w tym wykorzystania bojowego) i wycofywania określonego rodzaju (grupy) SpW.

3.6. **Instytucja Narodowa**

Jednostka organizacyjna lub jej komórka wewnętrzna mająca siedzibę w danym państwie Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO), wymieniona w załączniku A do porozumienia standaryzacyjnego NATOSTANAG 4107 albo inna wskazana w zawartym memorandum o porozumieniu (MoU).

3.7. **Klauzula jakościowa**

Wymagania dotyczące zapewnienia jakości wyrobu obronnego wprowadzane do umowy lub zamówienia zawieranego z dostawcą (wykonawcą umowy).

3.8. **Nadzorowanie jakości**

Działania realizowane przez rejonowe przedstawicielstwo wojskowe (RPW) w systemie zapewnienia jakości wyrobów obronnych po zawarciu umowy, w oparciu o wymagania w niej zawarte.

3.9. **Odbiór wojskowy**

Proces realizowany przez rejonowe przedstawicielstwo wojskowe (RPW) w systemie zapewnienia jakości wyrobów obronnych w oparciu o wymagania zawarte w umowie, polegający na identyfikacji ryzyka zagrożeń realizacji umowy i planowaniu, w uzgodnieniu z dostawcą (wykonawcą umowy), oceny i monitorowania funkcjonowania systemu zarządzania jakością dostawcy oraz monitorowania procesów realizacji wyrobu, w obszarach o podwyższonym ryzyku, raportowaniu o zagrożeniach realizacji umowy, podjęciu decyzji zawartej w protokole odbioru dotyczącej akceptacji przekazania wyrobu w miejsce wskazane w umowie.

3.10. **Plan GQA**

Dokument planistyczny spełniający wymagania planu nadzorowania opracowany przez GQAR, określający działania GQA, które mają być wykonane dla zapewnienia realizacji wniosku o GQA (Request for Government Quality Assurance - **RGQA**).

3.11. **Plan nadzorowania**

Dokument planistyczny przygotowywany przez przedstawiciela wojskowego/GQAR realizującego nadzorowanie jakości, który powinien uwzględniać wymagania wynikające z umowy dostawy wyrobu i plan jakości

ZASADY OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH ZAPEWNIENIA JAKOŚCI I WŁĄCZANIE ICH DO UMOWY/ZAMÓWIENIA	P - 02
	Data2015
	Strona: 5 z 23

dostawcy oraz określać działania mające na celu zredukowanie lub monitorowanie występującego ryzyka.

3.12. **Poddostawca (podwykonawca umowy)**

Podmiot (osoba fizyczna, osoba prawna) dostarczający wyroby dla dostawcy.

3.13. **Protokół odbioru**

Dokument wymagany zapisami umowy, podpisany przez dostawcę, który stwierdza, że wyrób jest zgodny z wymaganiami zawartymi w umowie/zamówieniu oraz potwierdzający wykonanie przez przedstawiciela wojskowego zadań związanych z nadzorowaniem jakości wyrobu obronnego i zgodności tego wyrobu z wymaganiami umowy/zamówienia.

W przypadku dostaw realizowanych za pośrednictwem NSPA i w ramach FMS, zamiast podpisu dostawcy może być dołączony dokument MISR, CoC lub DD 250.

3.14. **Przedstawiciel rządowego zapewnienia jakości (Government Quality Assurance Representative) - GQAR**

Osoba odpowiedzialna za realizację Rządowego Zapewnienia Jakości (GQA), posiadająca wymagane kompetencje i uprawnienia, działająca w imieniu zamawiającego. W Polsce właściwa osoba zatrudniona w RPW, zwana przedstawicielem wojskowym.

3.15. **Rejonowe Przedstawicielstwo Wojskowe - RPW**

Jednostka organizacyjna resortu obrony narodowej właściwa w zakresie nadzorowania jakości dostaw wyrobów obronnych.

3.16. **Ryzyko**

Niepewne zdarzenie lub stan, którego wystąpienie jest prawdopodobne i jednocześnie ma negatywny wpływ na spełnienie określonych w umowie wymagań dotyczących jakości wyrobu obronnego.

3.17. **Rządowe Zapewnienie Jakości (Government Quality Assurance) - GQA**

Proces, przez który właściwa instytucja narodowa ustanawia i przedstawia zapewnienie, że zawarte w umowie wymagania odnoszące się do jakości wyrobów obronnych są spełnione.

3.18. **Specyfikacje techniczne**

Dokumenty określające cechy jakie powinien posiadać wyrób w zakresie wymagań technicznych, obowiązujących standardów i konfiguracji, jakości, bezpieczeństwa użytkowania, w tym w odniesieniu do nazewnictwa, symboli, badań i metodologii badań, znakowania oraz oznaczania wyrobu.

ZASADY OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH ZAPEWNIENIA JAKOŚCI I WŁĄCZANIE ICH DO UMOWY/ZAMÓWIENIA	P - 02
	Data2015
	Strona: 6 z 23

3.19. Świadectwo zgodności (Certificate of Conformity) - CoC

Dokument podpisany przez dostawcę, który stwierdza, że wyrób jest zgodny z wymaganiami zawartymi w umowie. Może być wymagany w przypadku realizacji GQA. W tym przypadku pierwszą część CoC wypełnia i podpisuje przedstawiciel dostawcy, potwierdzając na wyłączną odpowiedzialność dostawcy, że wyrób obronny spełnia wymagania umowy. Część drugą CoC wypełnia i podpisuje (jeśli tak wymagano we wniosku o przeprowadzenie GQA – RGQA) przedstawiciel wojskowy (GQAR), potwierdzając, że wyrób obronny był objęty GQA.

3.20. Wymagania jakościowe

Zapisy określające cechy i charakterystyki, które zostały zdefiniowane w szczególności w specyfikacji technicznej, opisie przedmiotu zamówienia i umowie, które powinien spełniać wyrób obronny.

3.21. Wyrób obronny

Wyrób przeznaczony na potrzeby obronności, zaprojektowany zgodnie z wymaganiami określonymi w specyfikacji technicznej i wykonany na podstawie dokumentacji technicznej, bez względu na stopień jego przetworzenia; może obejmować usługę, przedmiot materialny, materiały przetworzone, wytwór intelektualny lub ich kombinację.

3.22. Zamawiający

Minister Obrony Narodowej, jednostka organizacyjna podległa Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowana, uprawniona do zawierania umów, których przedmiotem są wyroby obronne.

3.23. Zapewnienie jakości

Działania planowane na podstawie analizy zagrożeń i oceny ryzyka niespełnienia określonych wymagań zidentyfikowanych przez gestora SpW, COL, zamawiającego lub RPW, realizowane w celu zwiększenia pewności, że wyrób obronny będzie spełniał wymagania jakościowe zawarte w umowie.

Pozostałe, użyte w procedurze określenia, inne niż wymienione w pkt 3, są zgodne z podanymi w dokumentach, o których mowa w pkt 6.

4 Zakres odpowiedzialności

Odpowiedzialnymi za stosowanie niniejszej procedury są uczestnicy systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych w resorcie obrony narodowej, w tym w szczególności:

4.1. Gestor SpW lub COL w zakresie:

- 1) określenia wymagań dotyczących zapewnienia jakości zamawianych wyrobów obronnych w formie klauzuli jakościowej,

ZASADY OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH ZAPEWNIENIA JAKOŚCI I WŁĄCZANIE ICH DO UMOWY/ZAMÓWIENIA	P - 02
	Data2015
	Strona: 7 z 23

- 2) uzgodnienia zapisów klauzuli jakościowej z zamawiającym w koniecznym zakresie, a w odniesieniu do poprawności i kompletności zawartych w niej postanowień z Centrum,
- 3) współpracy z RPW odnośnie analizy ryzyka, szczególnie w zakresie danych z eksploatacji wyrobów obronnych - przekazania do RPW (poprzez Centrum wraz z klauzulą jakościową) informacji dotyczącej przeprowadzonej oceny zagrożeń i analizy ryzyka niespełnienia przez wyrób wymagań jakościowych (opracowanej zgodnie z załącznikiem nr 1) w celu właściwego określenia zakresu czynności realizowanych przez RPW w trakcie nadzorowania jakości,
- 4) współpracy z instytucjami resortu obrony narodowej uczestniczącymi w zapewnieniu jakości wyrobów obronnych.

4.2. Zamawiający w zakresie:

- 1) wprowadzenia klauzuli jakościowej do dokumentów postępowania o udzielenie zamówienia oraz zawieranych umów na dostawy wyrobów obronnych,
- 2) współdziałania z Centrum w zakresie realizacji procesu GQA,
- 3) uzgodnienia z gestorem SpW lub COL zakresu i sposobu nadzorowania przez RPW realizowanej przez dostawcę umowy,
- 4) współpracy z innymi instytucjami resortu obrony narodowej uczestniczącymi w zapewnieniu jakości wyrobów obronnych, w tym z gestorem SpW lub COL i RPW w zakresie określania potencjalnych obszarów niespełnienia wymagań jakościowych umowy (obszarów ryzyka), szczególnie w zakresie informacji dotyczących realizacji umów przez dostawców.

4.3. Dyrektor Centrum w zakresie:

- 1) współpracy z instytucjami resortu obrony narodowej uczestniczącymi w nadzorowaniu jakości wyrobów obronnych;
- 2) uzgadniania klauzuli jakościowej opracowanej przez gestora SpW lub COL w zakresie możliwości prowadzenia nadzorowania jakości (sprawdzenie pod względem formalnym prawidłowości zapisów) oraz poprawności zastosowania publikacji AQAP adekwatnych do zidentyfikowanych zagrożeń oraz możliwości weryfikacji wyrobu;
- 3) aktualizacji procedur wykonawczych dotyczących zapewnienia jakości wyrobów obronnych i wprowadzania zmian.

4.4. Szef/Dyrektor RPW w zakresie:

- 1) sprawowania kontroli nad formułowaniem zapisów wymagań dotyczących zapewnienia jakości wyrobów obronnych do umów zawieranych przez dostawców z poddostawcami, w tym dotyczących realizacji procesu GQA (z wyłączeniem umów zawieranych bezpośrednio przez zamawiającego

ZASADY OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH ZAPEWNIENIA JAKOŚCI I WŁĄCZANIE ICH DO UMOWY/ZAMÓWIENIA	P - 02
	Data2015
	Strona: 8 z 23

z resortu obrony narodowej z dostawcą z NATO lub państwa, z którym Minister Obrony Narodowej podpisał stosowne porozumienie MoU);

- 2) nadzorowania wprowadzanych przez dostawcę wymagań jakościowych do umów zawieranych z poddostawcami (z wyłączeniem umów zawieranych bezpośrednio przez zamawiającego z resortu obrony narodowej z dostawcą z NATO lub państwa, z którym Minister Obrony Narodowej podpisał stosowne porozumienie MoU);
- 3) sprawowania kontroli nad identyfikacją i analizą ryzyka w zakresie niespełnienia wymagań jakościowych przez poddostawcę.

4.5. Przedstawiciel wojskowy/GQAR w zakresie:

- 1) nadzorowania formułowania zapisów wymagań dotyczących zapewnienia jakości wyrobów obronnych do umów zawieranych przez dostawców z poddostawcami, w tym dotyczących realizacji procesu GQA (z wyłączeniem umów zawieranych bezpośrednio przez zamawiającego z resortu obrony narodowej z dostawcą z NATO lub państwa, z którym Minister Obrony Narodowej podpisał stosowne porozumienie MoU),
- 2) nadzorowania wprowadzanych przez dostawcę wymagań jakościowych do umów zawieranych z poddostawcami (z wyłączeniem umów zawieranych bezpośrednio przez zamawiającego z resortu obrony narodowej z dostawcą z NATO lub państwa, z którym Minister Obrony Narodowej podpisał stosowne porozumienie MoU),
- 3) identyfikacji i analizy ryzyka w zakresie niespełnienia wymagań jakościowych przez poddostawcę.

5 Tryb postępowania

5.1. Zasady określania wymagań jakościowych

- 1) Przygotowanie umowy dostawy wyrobów przeznaczonych na potrzeby obronności państwa nakłada na jednostki i komórki organizacyjne (wymienione w pkt 4), obowiązek nadzorowania jakości wynikający z postanowień decyzji, o której mowa w pkt 6.3 niniejszej procedury oraz ustawy z dnia 17 listopada 2006 r. o systemie oceny zgodności wyrobów przeznaczonych na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa (Dz. U. Nr 235, poz. 1700, z późn. zm.). Na etapie przygotowywania specyfikacji warunków zamówienia zadanie nadzorowania jakości powinno być realizowane w procesie identyfikacji i oceny zagrożeń (potencjalnego ryzyka) niespełnienia przez dostawcę (lub wyrób obronny) wymagań umowy, a następnie podjęcia decyzji o umieszczeniu w zawieranych umowach zapisów (w formie klauzuli jakościowej), dotyczących między innymi nadzorowania jakości przez RPW, w tym realizacji procesu GQA.
- 2) Zapisy klauzuli jakościowej zamieszczonej przez zamawiającego w projekcie/wzorze umowy powinny zapewnić:

ZASADY OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH ZAPEWNIENIA JAKOŚCI I WŁĄCZANIE ICH DO UMOWY/ZAMÓWIENIA	P - 02
	Data2015
	Strona: 9 z 23

- a) dostawcy - dostarczenie informacji o przyszłych działaniach realizowanych przez przedstawiciela zamawiającego, przedstawiciela rządowego zapewnienia jakości GQAR i wynikających z tego zobowiązaniach,
 - b) zamawiającemu - przeciwdziałanie potencjalnemu ryzyku niespełnienia wymagań jakościowych umowy podczas jej realizacji,
 - c) przedstawicielowi wojskowemu - wykonywanie działań (po podpisaniu umowy przez dostawcę), zgodnie z procedurą P-06 „Zasady realizacji GQA i odbioru wojskowego”.
- 3) Klauzula jakościowa do umów na dostawę wyrobów dla resortu obrony narodowej formułowana jest przez gestora SpW lub COL przy udziale zamawiającego.
 - 4) Klauzule jakościowe dla umów zawieranych przez dostawców z poddostawcami, w tym dotyczących realizacji procesu GQA, uzgadnia dostawca z właściwym RPW, jeśli zachodzi taka potrzeba wynikająca z analizy zawieranej umowy i identyfikacji ryzyka dokonanych przez RPW.
 - 5) Podpisanie przez dostawcę/poddostawcę umowy/zamówienia (zawierającej klauzulę jakościową) oznacza, że dostawca akceptuje warunki przeprowadzenia procesu nadzorowania jakości i zapewni przedstawicielowi wojskowemu dostęp do swoich obiektów i urządzeń oraz dokumentów związanych z zawartą umową/zamówieniem.
 - 6) Wymagania jakościowe będą podlegały nadzorowaniu jakości w zakresie określonym w klauzuli jakościowej umowy i na zasadach uzgodnionych przez przedstawiciela wojskowego z dostawcą, opisanych w procedurze P-06.
 - 7) Klauzula jakościowa, w zależności od wymagań gestora SpW lub COL, zawiera postanowienia dotyczące:
 - a) wskazania i oznaczenia rejonowego przedstawicielstwa wojskowego odpowiedzialnego za prowadzenie nadzorowania jakości w imieniu zamawiającego,
 - b) spełnienia przez system zarządzania jakością dostawcy wymagań zgodnych z odpowiednią publikacją AQAP,
 - c) wskazania zakresu prowadzenia nadzorowania jakości, zwykle przez podanie publikacji AQAP typu kontraktowego, mającej zastosowanie w danym przypadku, określonej według zasad zawartych w publikacji AQAP 2009,
 - d) zidentyfikowanych wymagań, które należy włączyć do procesu zapewnienia jakości (np. niezbędnych czynności kontrolnych),
 - e) określonego przez gestora SpW lub COL, w razie zaistniałej konieczności, niezbędnego zakresu badań i potwierdzeń, które dotyczą jakości wyrobu obronnego,

ZASADY OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH ZAPEWNIENIA JAKOŚCI I WŁĄCZANIE ICH DO UMOWY/ZAMÓWIENIA	P - 02
	Data2015
	Strona: 10 z 23

- f) zakresu oraz potrzeby realizacji GQA w przypadku umowy zawieranej z dostawcą z państw NATO, które implementowały porozumienie standaryzacyjne STANAG 4107 lub państw, z którymi Polska zawarła porozumienie MoU (bez względu na ostateczną decyzję dotyczącą realizacji GQA, podejmowaną przez przedstawiciela z RPW, które zostało wskazane w umowie jako organ realizujący nadzorowanie jakości w imieniu zamawiającego, po podpisaniu umowy),
 - g) postanowienia w sprawie zakresu oraz potrzeby realizacji odbioru wojskowego w przypadku umowy zawieranej z dostawcą krajowym, dostawcą zagranicznym z państwa NATO, które nie implementowało porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107, lub państwa spoza NATO, z którym Polska nie zawarła porozumienia MoU,
 - h) opracowania przez dostawcę planu jakości zgodnie z wymaganiami publikacji AQAP 2105,
 - i) udostępnienia zapisów i dostarczenia dokumentów potwierdzających zgodność wyrobu obronnego z wymaganiami jakościowymi umowy (na przykład świadectwo zgodności CoC),
 - j) uprawnień przedstawiciela wojskowego/GQAR w zakresie opiniowania, a zamawiającego w zakresie akceptacji wniosków o odstępstwa od określonych w umowie wymagań jakościowych, nie wpływających znacząco na zmianę ceny przedmiotu zamówienia i nie obniżające jakości wyrobów, zgłaszanych przez dostawcę do zamawiającego,
 - k) zobowiązania dostawcy do umieszczenia w umowie z poddostawcą uzgodnionych z właściwym RPW zapisów umożliwiających realizację zapewnienia jakości u poddostawcy,
 - l) zobowiązania dostawcy do wspomagania procesu nadzorowania jakości realizowanego przez przedstawiciela RPW,
 - m) odpłatności za realizację zapewnienia jakości, jeżeli odpłatność ma zastosowanie,
 - n) dla wyrobów, o których mowa w art. 50 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. *o ochronie informacji niejawnych* (Dz. U. Nr 182, poz. 1228, z późn. zm.) wystarczającym wymaganiam jest przedstawienie koncesji oraz certyfikatu wydanego przez ABW albo SKW.
- 8) W procesie określania zakresu nadzorowania jakości, ryzyko niespełnienia wymagań przez wyrób należy identyfikować w obszarach bezpośrednio oddziałujących na wyrób tj. system zarządzania jakością dostawcy, realizowane procesy produkcyjne, badania cech fizycznych i funkcjonalnych wyrobu obronnego. Identyfikując obszary ryzyka należy korzystać z doświadczeń i wniosków użytkownika z wcześniejszej eksploatacji wyrobu, posiadanych informacji o wyrobie. Formułując ryzyko należy korzystać z publikacji AQAP 2070.
- 9) Zakres nadzorowania jakości, określony w klauzuli jakościowej, powinien umożliwiać przedstawicielowi wojskowemu/GQAR oddziaływanie na ryzyko

ZASADY OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH ZAPEWNIENIA JAKOŚCI I WŁĄCZANIE ICH DO UMOWY/ZAMÓWIENIA	P - 02
	Data2015
	Strona: 11 z 23

niespełnienia wymagań jakościowych przez wyrób i zapewnić uzyskanie potwierdzenia, że monitorowane ryzyko (w ramach procesu GQA lub odbioru wojskowego) było na poziomie niewpływającym na jakość wyrobu obronnego.

- 10) Opracowując wymagania klauzuli jakościowej dotyczące nadzorowania jakości przez przedstawiciela wojskowego/GQAR (realizowanego zgodnie z publikacjami AQAP), decyzję jaką publikację AQAP zastosować (tj. określić zakres nadzorowania) należy podjąć stosując następujące zasady:
- a) kiedy zgodność wyrobu obronnego z wymaganiami może być w satysfakcjonujący sposób zweryfikowana i potwierdzona na podstawie kontroli końcowej/odbioru końcowego u dostawcy, należy stosować w umowie wymagania publikacji AQAP 2131,
 - b) gdy projekt dotyczący wyrobu jest ustanowiony oraz zgodność z wymaganiami może być w pełni wykazana na podstawie kontroli, podczas produkcji i przetwarzania odpowiednio materiałów, części, komponentów, podzespołów i wyrobu końcowego, należy określać w umowie zakres nadzorowania jakości zgodny z wymaganiami publikacji AQAP 2130,
 - c) gdy ustanowiony jest projekt dotyczący wyrobu. Skomplikowanie wyrobu zwykle generuje wymaganie wszechstronnej kontroli jakości, a ponadto może generować potrzebę serwisowania. Długość okresu eksploatacji i inne charakterystyki jakościowe mogą być zapewnione wyłącznie przez dostawcę w cyklu produkcji lub przetwarzania, poprzez stosowanie materiałów i części o udowodnionej jakości oraz przez takie środki, jak szczegółowe instrukcje robocze, nadzorowanie procesów i stosowanie procedur, których celem jest najwcześniej jak to możliwe stosowanie działań korygujących, należy określać w umowie zakres nadzorowania jakości zgodny z wymaganiami publikacji AQAP 2120,
 - d) gdy wymagania są określone pod względem wymagań technicznych i funkcjonalnych i dostawca jest, z tego względu, odpowiedzialny za projektowanie, prace rozwojowe i produkcję, należy określać zakres nadzorowania jakości zgodny z wymaganiami publikacji AQAP 2110,
 - e) publikacja AQAP 2210 jest przeznaczona do stosowania z publikacją AQAP 2110, jako uzupełnienie zorientowane na projekt i specyficzne dla oprogramowania,
 - f) gdy wymagania są określone pod względem wymagań technicznych i funkcjonalnych dla przemysłu obronnego i lotniczego i dostawca jest, z tego względu, odpowiedzialny za zapewnienie jakości w projektowaniu, pracach rozwojowych, produkcji, instalowaniu i serwisie to należy określać zakres nadzorowania jakości zgodny z wymaganiami publikacji AQAP 2310,

ZASADY OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH ZAPEWNIENIA JAKOŚCI I WŁĄCZANIE ICH DO UMOWY/ZAMÓWIENIA	P - 02
	Data2015
	Strona: 12 z 23

g) zamawiający może wprowadzić do umowy wymaganie dla dostawcy realizującego skomplikowane wyroby obronne, aby przedstawił do akceptacji w formie udokumentowanej, przed realizacją umowy, plan jakości opracowany zgodnie z wymaganiami publikacji AQAP 2105 „Wymagania NATO dotyczące planów jakości dla wyrobu będącego przedmiotem zamówienia” i uzgodniony z przedstawicielem wojskowym/GQAR,

h) wyrób podlegający ocenie zgodności według zapisów ustawy z dnia 17 listopada 2006 roku o systemie oceny zgodności wyrobów przeznaczonych na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa, wymaga nadzorowania jakości w zakresie odpowiednim do zastosowanego trybu oceny zgodności (nie może być AQAP 2131).

Zasady wyboru właściwej publikacji AQAP serii 2000 określającej zakres nadzorowania zawarte są w publikacji AQAP 2009 „Wytyczne NATO do stosowania AQAP serii 2000”.

11) Dla wyrobów obronnych mało skomplikowanych, lub o niskim poziomie ryzyka niespełnienia wymagań, lub wyrobów ogólnie dostępnych gestor SpW lub COL może odstąpić od wprowadzania do umowy wymagania nadzorowania jakości przez przedstawiciela wojskowego/GQAR. Wówczas wprowadza zapis, że odbiór jakościowy przedmiotu zamówienia przeprowadzony będzie we wskazanych w umowie miejscach dostawy przez odbiorcę/użytkownika.

12) Gestor SpW lub COL może opracować jedną klauzulę jakościową dla wielu zamawiających realizujących postępowania o udzielenie zamówienia na zakup lub naprawę jednoznacznie zidentyfikowanej (w zakresie elementu, podzespołu lub zespołu danego typu sprzętu) grupy wyrobów obronnych, dla których po analizie zagrożeń i ocenie ryzyka określił identyczne wymagania dotyczące zapewnienia jakości.

13) W punkcie 5.2 przedstawione zostały przykładowe klauzule jakościowe, których zastosowanie zależy od przedmiotu zamówienia, kraju dostawcy/poddostawcy.

5.2. Przykładowe formy zapisu „klauzul jakościowych” do umieszczenia w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, projektach umów i zamówieniach/umowach dostawy wyrobów obronnych.

1) Przykładowy zapis "klauzuli jakościowej" w umowach zamawiającego z dostawcami krajowymi, z dostawcą zagranicznym z kraju należącego do NATO, który implementował porozumienie standaryzacyjne STANAG 4107 lub kraju, z którym podpisano porozumienie MoU, z dostawcą zagranicznym z krajów nie należących do NATO, z którymi Polska nie ma podpisanego porozumienia MoU lub krajów należących do NATO, które nie implementowały porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107 może być następujący:

ZASADY OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH ZAPEWNIENIA JAKOŚCI I WŁĄCZANIE ICH DO UMOWY/ZAMÓWIENIA	P - 02
	Data2015
	Strona: 13 z 23

- a) System zarządzania jakością dostawcy spełnia wymagania zawarte w ... *(należy wpisać właściwy dokument normatywny, na przykład: AQAP 2120, AQAP 2130).*
- b) Wymagania jakościowe umowy, określone w.....*(zamawiający wpisuje paragraf umowy, specyfikację techniczną, inny dokument gdzie znajdują się wymagania jakościowe podlegające nadzorowaniu przez RPW)* podlegają nadzorowaniu jakości realizowanemu przez ... Rejonowe Przedstawicielstwo Wojskowe – RPW *(zamawiający wpisuje nr i adres RPW)* w zakresie ... *(należy wpisać nr publikacji AQAP postępując zgodnie z pkt. 5.1, ppkt. 10 oraz publikacją AQAP 2009 „Wytyczne NATO do stosowania AQAP serii 2000”, na przykład: AQAP 2120, AQAP 2130).*
- c) W przypadku realizacji Rządowego Zapewnienia Jakości (GQA) w państwie dostawcy zgodnie z wymaganiami publikacji AQAP 2070 lub podpisanym Memorandum o Porozumieniu (ang. Memorandum of Understanding– MoU), koordynowanemu przez Wojskowe Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji, *(adres WCNJiK)*, które powiadomi *(zamawiający wpisuje przed podpisaniem umowy nazwę i adres właściwej Instytucji Narodowej państwa będącego dostawcą)*, o działaniach prowadzonych w zakresie AQAP przywołanym w lit. b).
- d) Dostawca zapewni, że w umowie z poddostawcą zostaną umieszczone uzgodnione z RPW odpowiednie zapisy dotyczące zapewnienia jakości wynikające z umowy, które umożliwią nadzorowanie jakości u poddostawcy, w tym prowadzenie procesu rządowego zapewnienia jakości (GQA) w przypadku realizacji umów z poddostawcami zagranicznymi.
- e) Dostawca dostarczy do RPW kopie umów/zamówień podpisanych z poddostawcami, dla których określono wymaganie nadzorowania jakości w celu uruchomienia procesu nadzorowania jakości.
- f) Dostawca potwierdzi, że wyrób spełnia wymagania umowy dostarczając z wyrobem protokół odbioru wystawiony i podpisany przez dostawcę oraz akceptowany podpisem przedstawiciela wojskowego i świadectwo zgodności „Certificate of Conformity” (CoC) wystawione i podpisane przez poddostawcę oraz poświadczone podpisem przedstawiciela wojskowego GQAR z państwa poddostawcy – w przypadku realizacji procesu rządowego zapewnienia jakości u dostawcy/poddostawcy zagranicznego.
- g) W przypadku, gdy dostawca/poddostawca pochodzi z kraju NATO, który nie implementował porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107, kraju nie należącego do NATO lub kraju, z którym Polska nie posiada podpisanego porozumienia MoU odnośnie bezpłatnego zapewnienia jakości, koszty przeprowadzenia procesu nadzorowania jakości (jeśli występują) pokrywa resort obrony narodowej lub zgodnie z postanowieniami porozumienia MoU.

ZASADY OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH ZAPEWNIENIA JAKOŚCI I WŁĄCZANIE ICH DO UMOWY/ZAMÓWIENIA	P - 02
	Data2015
	Strona: 14 z 23

- h) W zakresie odstępstw od poszczególnych wymagań jakościowych, nie wpływających znacząco na zmianę ceny przedmiotu zamówienia i nie obniżające jakości wyrobów, na wniosek dostawcy zaopiniowany przez Gestora SpW lub COL i RPW, ostateczną decyzję podejmuje zamawiający.
- i) Przedstawiciela GQAR upoważnia się do opiniowania wniosków (pomocnych do podjęcia decyzji) o odstępstwo od poszczególnych wymagań jakościowych, nie wpływających znacząco na zmianę ceny przedmiotu zamówienia i nie obniżające jakości wyrobów, wysyłanych przez dostawcę do zamawiającego.
- j) Dostawcy znane są zasady nadzorowania jakości przez przedstawiciela wojskowego z RPW, realizacji umowy i zobowiązuje się spełnić wymagania w zakresie niezbędnych potrzeb przedstawiciela wojskowego, wynikających z realizowanych przez niego zadań. Dostawca powinien zabezpieczyć dla przedstawiciela wojskowego lub zamawiającego:
- prawo dostępu do obiektów i urządzeń gdzie realizowane są działania związane z realizacją umowy oraz informacje dotyczące spełnienia wymagań umowy,
 - nieograniczone możliwości do oceny zgodności dostawcy z wymaganiami umowy,
 - nieograniczone możliwości do prowadzenia weryfikacji zgodności wyrobu z wymaganiami określonymi w umowie,
 - wymaganą przez przedstawiciela wojskowego, niezbędną pomoc, dotyczącą oceny, weryfikacji, walidacji, badania, kontroli lub zwolnienia wyrobu w realizowanym nadzorowaniu jakości w zakresie wymagań określonych w umowie,
 - pomieszczenie do pracy oraz niezbędne przyrządy i urządzenia, znajdujące się w posiadaniu dostawcy do uzasadnionego wykorzystania przez przedstawiciela wojskowego w realizacji nadzorowania jakości,
 - personel dostawcy do obsługi przyrządów i urządzeń, jeżeli będzie to wymagane,
 - dostęp do informacji i urządzeń komunikacji,
 - dokumentację dostawcy niezbędną do potwierdzenia zgodności wyrobu z wymaganiami oraz kopie niezbędnych dokumentów, włącznie z tymi na nośnikach elektronicznych.
- 2) Przykładowy zapis "klauszuli jakościowej" w umowach/zamówieniach dostawcy krajowego z poddostawcą krajowym obejmujący nadzorowanie jakości przez RPW u poddostawcy może być następujący:

ZASADY OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH ZAPEWNIENIA JAKOŚCI I WŁĄCZANIE ICH DO UMOWY/ZAMÓWIENIA	P - 02
	Data2015
	Strona: 15 z 23

- a) System zarządzania jakością dostawcy spełnia wymagania zawarte w ... *(należy wpisać właściwy dokument normatywny, na przykład: AQAP 2120, 2130).*
 - b) Wymagania jakościowe umowy, określone w..... *(RPW określi paragraf umowy, specyfikację techniczną, inny dokument gdzie znajdują się wymagania jakościowe podlegające nadzorowaniu przez RPW)* podlegają nadzorowaniu jakości realizowanemu przez ... Rejonowe Przedstawicielstwo Wojskowe – RPW *(należy wpisać nr i adres RPW)*, w zakresie ... *(należy określić zakres nadzorowania jakości, na przykład przez podanie nr publikacji AQAP postępując zgodnie z pkt 5.1, ppkt 10 oraz publikacją AQAP 2009 „Wytyczne NATO do stosowania AQAP serii 2000”, na przykład: AQAP 2120, AQAP 2130).*
 - c) Dostawca zapewni, że w umowie z poddostawcą zostaną umieszczone uzgodnione z RPW odpowiednie zapisy dotyczące zapewnienia jakości wynikające z umowy, które umożliwią nadzorowanie jakości u poddostawcy, w tym prowadzenie procesu rządowego zapewnienia jakości (GQA) w przypadku realizacji umów z podwykonawcami zagranicznymi.
 - d) Dostawca dostarczy do RPW kopie umów/zamówień podpisanych z poddostawcami, dla których określono wymaganie nadzorowania jakości w celu uruchomienia procesu nadzorowania jakości.
 - e) Dostawca potwierdzi, że wyrób spełnia wymagania jakościowe umowy dostarczając z wyrobem protokół odbioru wystawiony i podpisany przez dostawcę akceptowany podpisem przedstawiciela wojskowego i świadectwo zgodności „Certificate of Conformity” (CoC) wystawione i podpisane przez poddostawcę oraz poświadczone podpisem przedstawiciela wojskowego GQAR z państwa poddostawcy – w przypadku realizacji procesu rządowego zapewnienia jakości u poddostawcy zagranicznego.
 - f) Przedstawiciela wojskowego upoważnia się do opiniowania wniosków (pomocnych do podjęcia decyzji) o odstępstwo od poszczególnych wymagań jakościowych, nie wpływających znacząco na zmianę ceny przedmiotu zamówienia i nie obniżające jakości wyrobów, wysyłanych przez dostawcę.
 - g) W zakresie odstępstw od poszczególnych wymagań jakościowych, nie wpływających znacząco na zmianę ceny przedmiotu zamówienia i nie obniżające jakości wyrobów, na wniosek dostawcy zaopiniowany przez Gestora SpW lub COL i RPW, ostateczną decyzję podejmuje zamawiający.
- 3) Przykładowy zapis "klauzuli jakościowej" w umowach/zamówieniach dostawcy krajowego z poddostawcą zagranicznym z kraju należącego do NATO, który implementował porozumienie standaryzacyjne STANAG

ZASADY OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH ZAPEWNIENIA JAKOŚCI I WŁĄCZANIE ICH DO UMOWY/ZAMÓWIENIA	P - 02
	Data2015
	Strona: 16 z 23

4107 lub kraju, z którym podpisano porozumienie MoU, obejmujących nadzorowanie jakości u poddostawcy może być następujący:

- a) System zarządzania jakością dostawcy spełnia wymagania zawarte w *(należy wpisać nr publikacji AQAP, na przykład: AQAP 2120, AQAP 2130).*
- b) Wymagania jakościowe umowy , określone w..... *(RPW określi paragraf umowy, specyfikację techniczną, inny dokument gdzie znajdują się wymagania jakościowe podlegające nadzorowaniu)* podlegają nadzorowaniu jakości realizowanemu przez ... Rejonowe Przedstawicielstwo Wojskowe – RPW *(należy wpisać nr i adres RPW)* oraz GQAR z państwa dostawcy w ramach procesu Rządowego Zapewnienia Jakości (GQA), zgodnie z wymaganiami publikacji AQAP 2070 lub podpisanym Memorandum o Porozumieniu (ang. Memorandum of Understanding – MoU), koordynowanemu przez Wojskowe Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji, 00-909 Warszawa, Krajewskiego 1A, które powiadomi *(należy wpisać przed podpisaniem umowy nazwę i adres właściwej Instytucji Narodowej państwa będącego dostawcą)*, o działaniach prowadzonych w zakresie ... *(należy wpisać nr publikacji AQAP, na przykład: AQAP 2120, AQAP 2130).*
- c) Dostawca zapewni, że w umowie z poddostawcą zostaną umieszczone odpowiednie zapisy dotyczące zapewnienia jakości wynikające z umowy, które umożliwią nadzorowanie jakości u poddostawcy.
- d) Dostawca dostarczy przedstawicielowi Rządowego Zapewnienia Jakości (GQAR) kopie umów/zamówień podpisanych z poddostawcami, dla których określono wymaganie nadzorowania jakości w celu uruchomienia procesu nadzorowania jakości.
- e) Przedmiot umowy dostarczony będzie, w przypadku realizacji procesu GQA, ze świadectwem zgodności „Certificate of Conformity” – CoC (zgodnie z publikacją AQAP 2070 lub porozumieniem MoU) wystawionym i podpisanym przez dostawcę oraz poświadczonym przez GQAR z państwa dostawcy.
- f) W zakresie odstępstw od poszczególnych wymagań jakościowych, nie wpływających znacząco na zmianę ceny przedmiotu zamówienia i nie obniżające jakości wyrobów, na wniosek dostawcy zaopiniowany przez Gestora SpW lub COL i RPW, ostateczną decyzję podejmuje zamawiający.
- g) Przedstawiciela GQAR upoważnia się do opiniowania wniosków (pomocnych do podjęcia decyzji) o odstępstwo od poszczególnych wymagań jakościowych, wysyłanych przez dostawcę.

UWAGA:

ZASADY OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH ZAPEWNIENIA JAKOŚCI I WŁĄCZANIE ICH DO UMOWY/ZAMÓWIENIA	P - 02
	Data2015
	Strona: 17 z 23

Zapis powyższej klauzuli jakościowej dla poddostawców zagranicznych z krajów, z którymi podpisano porozumienie MoU będzie wynikał z jego treści.

- 4) Przykładowy zapis "klauzuli jakościowej" w umowach/zamówieniach dostawcy krajowego z poddostawcą zagranicznym z kraju nie należącego do NATO, z którym nie podpisano porozumienia MoU, lub kraju należącego do NATO, który nie implementował porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107 obejmujących nadzorowanie jakości u poddostawcy, może być następujący:
 - a) system zarządzania jakością dostawcy spełnia wymagania zawarte w ... *(należy wpisać właściwy dokument normatywny, na przykład: AQAP 2120, AQAP 2130),*
 - b) wymagania jakościowe umowy, określone w..... *(RPW określi paragraf umowy, specyfikację techniczną, inny dokument gdzie znajdują się wymagania jakościowe podlegające nadzorowaniu),* podlegają nadzorowaniu jakości realizowanemu przez ... Rejonowe Przedstawicielstwo Wojskowe - RPW *(należy wpisać nr i adres RPW),* w zakresie ... *(należy określić zakres nadzorowania jakości, np. przez podanie nr publikacji AQAP postępując zgodnie z pkt. 5.1, ppkt. 10 oraz publikacją AQAP 2009 „Wytoczne NATO do stosowania AQAP serii 2000”, na przykład: AQAP 2120, AQAP 2130),*
 - c) dostawca zapewni, że w umowie/zamówieniu z poddostawcą zostaną umieszczone, uzgodnione z RPW, odpowiednie zapisy dotyczące zapewnienia jakości wynikające z umowy (w tym zakres nadzorowania), które umożliwią nadzorowanie jakości u poddostawcy.
 - d) dostawca dostarczy do RPW kopie umów/zamówień podpisanych z poddostawcami, dla których określono wymaganie nadzorowania jakości w celu uruchomienia procesu nadzorowania jakości,
 - e) dostawca potwierdzi, że wyrób spełnia wymagania jakościowe umowy dostarczając z wyrobem protokół odbioru wystawiony i podpisany przez dostawcę oraz akceptowany podpisem przedstawiciela wojskowego,
 - f) w zakresie odstępstw od poszczególnych wymagań jakościowych, nie wpływających znacząco na zmianę ceny przedmiotu zamówienia i nie obniżające jakości wyrobów, na wniosek dostawcy zaopiniowany przez Gestora SpW lub COL i RPW, ostateczną decyzję podejmuje zamawiający,
 - g) dostawcy znane są zasady nadzorowania jakości przez przedstawiciela wojskowego z RPW, realizacji umowy i zobowiązuje się spełnić wymagania w zakresie niezbędnych potrzeb przedstawiciela wojskowego, wynikających z realizowanych przez niego zadań.
- 5) Przykładowy zapis "klauzuli jakościowej" w zamówieniach na zakup wyrobów kierowanych przez zamawiającego do NSPA, obejmujących

ZASADY OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH ZAPEWNIENIA JAKOŚCI I WŁĄCZANIE ICH DO UMOWY/ZAMÓWIENIA	P - 02
	Data2015
	Strona: 18 z 23

nadzorowanie jakości u dostawcy i ocenę zgodności OiB w trybie I, może być następujący:

- a) system zarządzania jakością dostawcy spełnia wymagania zawarte w *(należy wpisać odpowiednią publikację AQAP np. 2110 lub 2120 lub 2130),*
- b) spełnienie przez wyrób wymagań jakościowych zawartych w zamówieniu, określonych w..... *(zamawiający wpisuje punkt zamówienia, specyfikację techniczną, inny dokument gdzie znajdują się wymagania jakościowe podlegające nadzorowaniu przez RPW) podlega nadzorowaniu realizowanemu przez ... Rejonowe Przedstawicielstwo Wojskowe – RPW (zamawiający wpisuje numer i adres RPW wyznaczonego RPW). Nadzorowanie to może być prowadzone z wykorzystaniem procesu Rządowego Zapewnienia Jakości (GQA) uruchamianego przez NSPA i realizowanego przez przedstawiciela Rządowego Zapewnienia Jakości (GQAR) z państwa dostawcy – w przypadku podjęcia przez RPW decyzji o potrzebie realizacji GQA,*
- c) w przypadku uruchomienia procesu GQA, będzie on realizowany w państwie dostawcy zgodnie z wymaganiami publikacji AQAP 2070 w zakresie ... *(należy wpisać właściwą publikację AQAP np. 2110 lub 2120 lub 2130 lub określić zakres nadzorowania),*
- d) przedmiot umowy dostarczony będzie ze świadectwem zgodności „Certificate of Conformity” (CoC) lub NSPA Material Inspection and Shipping Report (MISR), lub DD 250, wystawionym i podpisanym przez dostawcę oraz, w przypadku realizacji GQA, poświadczonym przez GQAR z państwa dostawcy,
- e) dokument, o którym mowa w lit. d, zawiera w szczególności: datę i miejsce jego wystawienia, nazwę dostawcy, adres siedziby dostawcy, dane identyfikacyjne wyrobów (nazwę, nr typu oraz nr serii), oświadczenie dostawcy, że wyrób jest zgodny ze specyfikacją techniczną, pełną identyfikację specyfikacji technicznej i jej nazwę oraz podpis osoby upoważnionej przez dostawcę,
- f) w odniesieniu do oceny zgodności OiB przedstawiciel wojskowy RPW dokona odpowiedniej adnotacji na dokumencie, o którym mowa w lit. d oraz sporządzi stosowny protokół odbioru,
- g) w zakresie odstępstw od poszczególnych wymagań jakościowych, nie wpływających znacząco na zmianę ceny przedmiotu zamówienia i nie obniżających jakości wyrobów, na wniosek dostawcy zaopiniowany przez Gestora SpW lub COL i RPW, ostateczną decyzję podejmuje zamawiający.

ZASADY OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH ZAPEWNIENIA JAKOŚCI I WŁĄCZANIE ICH DO UMOWY/ZAMÓWIENIA	P - 02
	Data2015
	Strona: 19 z 23

UWAGA:

W przypadku podjęcia decyzji przez RPW, o potrzebie realizacji GQA, RPW przekaze projekt RGQA wraz z analizą ryzyka wykonaną na formularzu RIAC zgodnie z publikacją AQAP 2070 do Wojskowego Centrum Normalizacji Jakości i Kodyfikacji (WCNJiK) – instytucji wskazanej w Aneksie A do porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107, w ciągu maksymalnie 10 dni roboczych od daty otrzymania zamówienia (zamówienie przesyłane jest faksem do NSPA i RPW w tym samym dniu).

WCNJiK prześle RGQA i RIAC w ciągu maksymalnie 7 dni roboczych do NSPA na adres e-mail: lub nr fax....., informując jednocześnie IU o uruchomieniu GQA.

Nieprzesłanie wyżej wymienionych dokumentów do NSPA w terminie 17 dni roboczych od daty przesłania zamówienia, oznaczać będzie brak potrzeby uruchamiania przez NSPA procesu GQA.

Zapis klauzuli jakościowej przy realizacji dostaw wyrobów poprzez NSPA powinien być dostosowany do obowiązujących w resorcie obrony narodowej przepisów w zakresie zapewnienia jakości wyrobów obronnych, realizacji dostaw w ramach programów międzynarodowych oraz dokumentów regulujących działanie NSPA w obszarze zapewnienia jakości wyrobów obronnych.

- 6) Przykładowy zapis "klauzuli jakościowej" w zamówieniach na pozyskanie wyrobów w ramach programu Foreign Military Sales (FMS) może być następujący:
- a) Zapewnienie jakości realizowane będzie zgodnie z pkt. D Rozdziału II. „Memorandum o Porozumieniu między Ministrem Obrony Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej a Departamentem Obrony Stanów Zjednoczonych Ameryki, dotyczącym Wzajemnego Procesu Rządowego Zapewnienia Jakości”, podpisanym w dniu 22.06.2007 r.
 - b) Wyroby dostarczone będą ze świadectwem zgodności „Certificate of Conformity” (CoC) lub formularzem DD 250, lub dokumentem równoważnym, wystawionym i podpisanym przez dostawcę oraz poświadczonym przez GQAR z państwa dostawcy – w przypadku realizacji procesu rządowego zapewnienia jakości.
 - c) Dokument, o którym mowa w lit. b, zawiera w szczególności: datę i miejsce jego wystawienia, nazwę dostawcy, adres siedziby dostawcy, dane siedziby dostawcy, dane identyfikacyjne wyrobów (*nazwę, nr typu oraz nr serii*), oświadczenie dostawcy, że wyrób jest zgodny ze specyfikacją techniczną, pełną identyfikację specyfikacji technicznej i jej nazwę oraz podpis upoważnionej osoby dostawcy.
 - d) RPW (*Zamawiający wpisze nr i adres wyznaczonego RPW*) dokona odbioru wyrobów i sporządzi stosowny protokół odbioru.

ZASADY OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH ZAPEWNIENIA JAKOŚCI I WŁĄCZANIE ICH DO UMOWY/ZAMÓWIENIA	P - 02
	Data2015
	Strona: 20 z 23

e) W zakresie odstępstw od poszczególnych wymagań jakościowych, nie wpływających znacząco na zmianę ceny przedmiotu zamówienia i nie obniżających jakości wyrobów, na wniosek dostawcy zaopiniowany przez Gestora SpW lub COL i RPW, ostateczną decyzję podejmuje zamawiający.

7) Dla zamówień dotyczących realizacji prac rozwojowych obejmujących nadzorowanie jakości stosuje się postanowienia odrębnych przepisów.

5.3. Zasady przygotowania i wprowadzania wymagań jakościowych do umów

- 1) Szczegółowe zasady organizacji zapewnienia jakości wyrobów obronnych określa procedura P-01 „Organizacja zapewnienia jakości wyrobów obronnych”.
- 2) Gestor SpW lub COL, szef/dyrektor RPW lub przedstawiciel wojskowy/GQAR, każdy w swoim obszarze odpowiedzialności, decydując o zasadności nadzorowania jakości, określa zakres nadzorowania przywołując w klauzuli jakościowej wymagania, *(np. przez podanie nr publikacji AQAP postępując zgodnie z pkt 5.1, ppkt 10 oraz publikacją AQAP 2009 „Wytyczne NATO do stosowania AQAP serii 2000”, na przykład: AQAP 2120, AQAP 2130).*
- 3) Wymagania nadzorowania jakości zapisane w formie klauzuli jakościowej gestor SpW lub COL przekazuje zamawiającemu (w miarę potrzeb uzgadniając z zamawiającym szczegóły i wyjaśniając rozbieżności).
- 4) Wyznaczone RPW nadzoruje wprowadzenie przez dostawcę opracowanego i uzgodnionego z RPW zapisu klauzuli jakościowej do umowy z poddostawcami (w miarę potrzeb uzgadnia szczegóły realizacji procesu GQA i wyjaśnia rozbieżności z zamawiającym lub Centrum).
- 5) Zakres nadzorowania jakości wyrobów obronnych zgodnie z wymaganiami publikacji AQAP 2110, 2210, 2120, 2130, 2310 lub 2131 gestor SpW lub COL, szef/dyrektor RPW lub przedstawiciel wojskowy/GQAR określają na podstawie identyfikacji obszarów ryzyka (przy udziale w niezbędnym zakresie gestora SpW lub COL, szczególnie w zakresie danych z wcześniejszej eksploatacji wyrobów).
- 6) Centrum przekazuje zadania przedstawicielowi GQAR (w przypadku państw NATO) za pośrednictwem Instytucji Narodowej wymienionej w aneksie A do porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107 lub wymienionej w porozumieniu MoU w przypadku państw, z którymi podpisano wyżej wymienione porozumienie.
- 7) Zamawiający występuje do Dyrektora Centrum o wskazanie RPW, które będzie wykonywać proces nadzorowania jakości i po rozstrzygnięciu procedur postępowania o udzielenie zamówienia umieszcza nr RPW oraz adres kontaktowy w klauzuli jakościowej umowy.
- 8) Szczegółowe zasady realizacji procesu GQA u dostawcy zagranicznego określa procedura P-04.

ZASADY OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH ZAPEWNIENIA JAKOŚCI I WŁĄCZANIE ICH DO UMOWY/ZAMÓWIENIA	P - 02
	Data2015
	Strona: 21 z 23

6 Wykaz dokumentów związanych

- 6.1. Ustawa z dnia 17 listopada 2006 r. *o systemie oceny zgodności wyrobów przeznaczonych na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa* (Dz. U. Nr 235, poz.1700, z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi.
- 6.2. Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 11 stycznia 2013 r. *w sprawie szczegółowego wykazu wyrobów podlegających ocenie zgodności oraz sposobu i trybu przeprowadzenia oceny zgodności wyrobów przeznaczonych na potrzeby obronności państwa* (Dz. U. poz. 136).
- 6.3. Decyzja Nr 67/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 5 marca 2014 r. *w sprawie nadzoru nad funkcjonowaniem w resorcie obrony narodowej systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych* (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 77, z późn. zm.).
- 6.4. Decyzja Nr 427/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 października 2014 r. w sprawie określenia zasad funkcjonowania systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych, obowiązków zamawiającego, rejonowego przedstawicielstwa wojskowego, gestora sprzętu wojskowego i centralnego organu logistycznego oraz Wojskowego Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji w zakresie zapewnienia jakości wyrobów obronnych (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 343).
- 6.5. Decyzja Nr 384/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 września 2015 r. w sprawie określenia funkcji gestorów i centralnych organów logistycznych sprzętu wojskowego w resorcie obrony narodowej (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 275).
- 6.6. Decyzja Nr 72/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 25 marca 2013 r. *w sprawie pozyskiwania sprzętu wojskowego i usług dla Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 78, z późn. zm.).
- 6.8. STANAG 4107. Wzajemna akceptacja procesu Rządowego Zapewnienia Jakości oraz stosowania sojuszniczych publikacji zapewnienia jakości (AQAP).
- 6.9. AQAP 2070. Proces NATO dotyczący wzajemnej realizacji rządowego zapewnienia jakości GQA.
- 6.10. AQAP 2009. Wytyczne NATO do stosowania AQAP serii 2000.
- 6.11. AQAP 2105. Wymagania NATO dotyczące planów jakości dla wyrobu będącego przedmiotem zamówienia.
- 6.12. AQAP 2110. Wymagania NATO dotyczące zapewnienia jakości w projektowaniu, pracach rozwojowych i produkcji.
- 6.13. AQAP 2120. Wymagania NATO dotyczące zapewnienia jakości w produkcji.
- 6.14. AQAP 2130. Wymagania NATO dotyczące zapewnienia jakości w kontroli i badaniach.
- 6.15. AQAP 2131. Wydanie 2 Wymagania NATO dotyczące zapewnienia jakości przy kontroli końcowej.

ZASADY OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH ZAPEWNIENIA JAKOŚCI I WŁĄCZANIE ICH DO UMOWY/ZAMÓWIENIA	P - 02
	Data2015
	Strona: 22 z 23

- 6.16. AQAP 2210. Wymagania uzupełniające NATO do AQAP 2110 dotyczące zapewnienia jakości oprogramowania.
- 6.17. AQAP 2310. Wymagania NATO dotyczące systemu zarządzania jakością dostawców dla przemysłu lotniczego i obronnego,
- 6.18. PN-EN ISO 9001. Systemy zarządzania jakością. Wymagania.
- 6.19. PN-EN 9100. Lotnictwo i kosmonautyka. Systemy zarządzania jakością. Wymagania i systemy jakości. Model zapewnienia jakości w projektowaniu, pracach rozwojowych, produkcji, instalowaniu i serwisie.
- 6.20. Procedura P-01. Organizacja zapewnienia jakości wyrobów obronnych.
- 6.21. Procedura P-04. Zapewnienie jakości u dostawcy zagranicznego.
- 6.22. Procedura P-06. Zasady realizacji GQA i odbioru wojskowego.

7 Załączniki

- 1 Załącznik nr 1 – arkusz analizy ryzyka

Arkusz analizy ryzyka wykonany przez Gestora lub COL do klauzuli jakościowej na
.....**Czy wyrób posiada dokumentację techniczną?**Tak Nie **(1) Oświadczenie o ryzyku:****Przyczyna ryzyka:**Ryzyko jest oceniane jako Wysokie Umiarkowane Niskie **(2) Oświadczenie o ryzyku:****Przyczyna ryzyka:**Ryzyko jest oceniane jako Wysokie Umiarkowane Niskie **(3) Oświadczenie o ryzyku:****Przyczyna ryzyka:**Ryzyko jest oceniane jako Wysokie Umiarkowane Niskie **(4) Oświadczenie o ryzyku:****Przyczyna ryzyka:**Ryzyko jest oceniane jako Wysokie Umiarkowane Niskie **(5) Oświadczenie o ryzyku:****Przyczyna ryzyka:**Ryzyko jest oceniane jako Wysokie Umiarkowane Niskie **(6) Oświadczenie o ryzyku:****Przyczyna ryzyka:**Ryzyko jest oceniane jako Wysokie Umiarkowane Niskie **GESTOR SpW lub COL**
.....

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

**PROCEDURA WYKONAWCZA
DOTYCZĄCA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI
WYROBÓW OBRONNYCH**

P – 03

**ZASADY OCENY SYSTEMU ZARZĄDZANIA
JAKOŚCIĄ DOSTAWCY (WYKONAWCY
UMOWY)**

ZASADY OCENY SYSTEMU ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ DOSTAWCY (WYKONAWCY UMOWY)	P-03
	Data2015
	Strona: 2 z 16

Spis treści:

1	Cel procedury	3
2	Zakres stosowania procedury.....	3
3	Stosowane definicje	3
4	Zakres odpowiedzialności	4
5	Tryb postępowania	5
6	Wykaz dokumentów związanych.....	14
7	Załączniki	15

ZASADY OCENY SYSTEMU ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ DOSTAWCY (WYKONAWCY UMOWY)	P-03
	Data2015
	Strona: 3 z 16

1 Cel procedury

Określenie zasad oceny systemu zarządzania jakością dostawcy (wykonawcy umowy) w ramach nadzorowania jakości wyrobów obronnych zamawianych na potrzeby resortu ON, w tym:

- ustalenie zasad przeprowadzania oceny systemu zarządzania jakością, w tym procesów i elementów tego systemu,
- określenie formy dokumentowania prowadzonych działań.

2 Zakres stosowania procedury

Procedura ma zastosowanie przy nadzorowaniu jakości wyrobów obronnych w ramach procesu Rządowego Zapewnienia Jakości (GQA) lub odbioru wojskowego, jeśli prowadzona jest ocena systemu zarządzania jakością dostawcy.

3 Stosowane definicje

3.1. Centrum

Wojskowe Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji.

3.2. Dostawca (wykonawca umowy)

Podmiot (osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje osobowość prawną), który działa w sytuacji kontraktowej jako dostarczający wyroby obronne zamawiającemu.

3.3. Dostawca zagraniczny (zagraniczny wykonawca umowy)

Podmiot nie posiadający siedziby lub stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3.4. Poddostawca (podwykonawca)

Podmiot (osoba fizyczna, osoba prawna) dostarczający wyroby dla dostawcy.

3.5. Przedstawiciel rządowego zapewnienia jakości (Government Quality Assurance Representative) - GQAR

Osoba odpowiedzialna za realizację Rządowego Zapewnienia jakości (GQA), posiadająca wymagane kompetencje i uprawnienia, działająca w imieniu zamawiającego. W Polsce właściwa osoba zatrudniona w RPW, zwana przedstawicielem wojskowym.

ZASADY OCENY SYSTEMU ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ DOSTAWCY (WYKONAWCY UMOWY)	P-03
	Data2015
	Strona: 4 z 16

3.6. Raport niezgodności jakościowych - QDR

Raport inicjowany przez przedstawiciela wojskowego/GQAR identyfikujący niezgodność.

3.7. Zapewnienie jakości

Działania planowane na podstawie analizy zagrożeń i oceny ryzyka niespełnienia określonych wymagań zidentyfikowanych przez gestora SpW, COL, zamawiającego lub RPW, realizowane w celu zwiększenia pewności, że wyrób obronny będzie spełniał wymagania jakościowe zawarte w umowie.

Pozostałe, użyte w procedurze określenia, inne niż wymienione w pkt 3, są zgodne z podanymi w dokumentach, o których mowa w pkt 6.

4 Zakres odpowiedzialności

Odpowiedzialnymi za stosowanie niniejszej procedury są uczestnicy systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych w resorcie obrony narodowej, w tym w szczególności:

4.1 Dyrektor Centrum w zakresie:

- 1) organizowania i koordynowania prowadzenia procesu GQA zgodnie z porozumieniem standaryzacyjnym STANAG 4107 oraz publikacją AQAP 2070 lub wymaganiami porozumienia MoU;
- 2) współpracy przy organizowaniu szkoleń dla przedstawicieli wojskowych wyznaczonych do prowadzenia oceny systemu zarządzania jakością dostawców – w oparciu o szkolenia prowadzone przez uprawnione instytucje – zgodnie ze zgłoszonymi potrzebami;
- 3) aktualizacji procedur i wprowadzania zmian.

4.2 Szef/Dyrektor RPW w zakresie:

- 1) stosowania procedury przez przedstawicieli wojskowych/GQAR;
- 2) zgłaszania uwag i propozycji zmian do procedury;
- 3) zgłaszania potrzeb szkoleniowych do Dyrektora Centrum, kierowania przedstawicieli wojskowych na szkolenia językowe i z obszaru zapewnienia jakości (w tym szkolenia z prowadzenia oceny systemu zarządzania jakością dostawców) oraz zabezpieczenia środków finansowych na szkolenia;
- 4) wyznaczania przedstawicieli wojskowych do nadzorowania jakości;
- 5) wyznaczania przedstawiciela wojskowego przeprowadzającego ocenę tzw. drugiej strony systemu zarządzania jakością dostawcy w przypadku konieczności przeprowadzenia oceny;
- 6) prowadzenia wykazu przedstawicieli wojskowych spełniających wymagania wskazane w pkt 5.1 ppkt 1.

ZASADY OCENY SYSTEMU ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ DOSTAWCY (WYKONAWCY UMOWY)	P-03
	Data2015
	Strona: 5 z 16

4.3 Przedstawiciel wojskowy/GQAR w zakresie:

- 1) określania, na podstawie zidentyfikowanego ryzyka, konieczności przeprowadzenia oceny systemu zarządzania jakością dostawcy, w tym w odniesieniu do realizowanych przez dostawcę procesów technologicznych w ramach GQA/odbioru wojskowego,
- 2) opracowania planu oceny,
- 3) przeprowadzenia oceny systemu zarządzania jakością dostawcy, w przypadku takiej konieczności,
- 4) sporządzania i nadzorowania dokumentacji związanej z wykonywaną oceną,
- 5) uwzględniania w planie nadzorowania działań wynikających z planowanych i przeprowadzonych ocen.

5 Tryb postępowania

5.1. Zasady wyznaczania prowadzących ocenę.

- 1) Prowadzącym ocenę może być osoba spełniająca następujące warunki:
 - a) posiada udokumentowaną znajomość wymagań normy ISO 9001 i publikacji AQAP oraz wymagań dotyczących oceny systemów zarządzania jakością,
 - b) posiada wiedzę, umiejętności i doświadczenie dotyczące: zasad audytowania, procedur i technik, podstawowych charakterystyk technicznych procesów i wyrobów obronnych,
 - c) posiada specjalistyczne kwalifikacje obejmujące wymagania umowy.
- 2) Szef/Dyrektor RPW wyznacza przedstawiciela wojskowego odpowiedzialnego za proces nadzorowania jakości i przeprowadzenie oceny systemu zarządzania jakością dostawcy (wyznacza skład zespołu).

5.2. Kryteria i zakres wykonywania oceny

- 1) Przedstawiciel wojskowy przeprowadza ocenę uwzględniając wymagania określone w umowie.
- 2) Przedstawiciel wojskowy może przeprowadzić ocenę systemu zarządzania jakością dostawcy biorąc pod uwagę wybrane procesy i elementy tego systemu. Określając zakres oceny uwzględnia się w szczególności:
 - a) wyniki identyfikacji, oceny i komunikowania ryzyka,
 - b) wymagania umowy - „Klauzuli jakościowej” dotyczące posiadania przez dostawcę systemu zarządzania jakością zgodnego z AQAP (jeśli takie wymaganie zawarto w umowie),

ZASADY OCENY SYSTEMU ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ DOSTAWCY (WYKONAWCY UMOWY)	P-03
	Data2015
	Strona: 6 z 16

- c) posiadanie dokumentu potwierdzającego, wydanego przez niezależną od wykonawcy instytucję, że system zarządzania jakością dostawcy spełnia wymagania określone w umowie,
 - d) zadania otrzymane we wniosku GQA, wynikające z wysokiego poziomu ryzyka zidentyfikowanego przez składającego wniosek,
 - e) posiadaną wiedzę o dostawcy, realizowanych procesach, wyrobie, wynikającą z dotychczasowych działań dostawcy związanych z realizacją dostaw dla wojska,
 - f) określony w klauzuli jakościowej zakres nadzorowania, w szczególności poprzez przywołaną publikację AQAP.
- 3) Zgodnie z procedurą P-06 przedstawiciel wojskowy realizuje zadania nadzorowania jakości w tych obszarach, w których zidentyfikowano ryzyko wymagające zredukowania do akceptowalnego poziomu umożliwiającego spełnienie wymagań umowy/zamówienia. Wysokie ryzyko może wymagać nadzorowania całego systemu zarządzania jakością, procesów i wyrobu. Umiarkowane ryzyko może wymagać nadzorowania tylko procesu lub wyrobu. Niskie ryzyko może wymagać tylko weryfikacji wyrobu.

5.3. **Ogólne zasady przeprowadzania oceny**

Prawidłowe przeprowadzenie oceny zapewni przedstawicielowi wojskowemu wykonanie przez niego działań według ustalonych niżej etapów:

- 1) Zapoznanie się z dokumentacją systemu zarządzania jakością dostawcy.
- 2) Sporządzenie „planu oceny”, który stanowić będzie załącznik do „planu nadzorowania/GQA”. Plan oceny powinien być zatwierdzony przez szefa/dyrektora RPW. Podczas planowania oceny określa się, (jeżeli ma to zastosowanie):
 - a) termin przeprowadzenia spotkania otwierającego z kierowniczą kadrą dostawcy,
 - b) cele i zakres oceny,
 - c) elementy systemu zarządzania jakością dostawcy, procesy, które będą oceniane,
 - d) przewidywany czas trwania oceny, poszczególnych elementów systemu lub procesów,
 - e) przewidywany czas trwania oceny w wewnętrznych komórkach organizacyjnych dostawcy,
 - f) dokumenty i zapisy, które będą przeglądane podczas oceny,
 - g) personel dostawcy, który powinien być obecny podczas oceny,
 - h) zasady dystrybucji raportu z oceny,
 - i) prowadzącego ocenę i członków zespołu oceniającego,

ZASADY OCENY SYSTEMU ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ DOSTAWCY (WYKONAWCY UMOWY)	P-03
	Data2015
	Strona: 7 z 16

- j) zadania dla członków zespołu oceniającego (jeżeli udział bierze kilku przedstawicieli wojskowych nadzorowanych przez audytora wiodącego),
- k) formę i sposób zapisów dokonywanych podczas oceny.
- 3) Przygotowanie listy kontrolnej do zweryfikowania zgodności z wymaganiami poszczególnych elementów systemu zarządzania jakością dostawcy i głównych procesów określonych na podstawie zidentyfikowanego ryzyka.
- 4) Przekazanie dostawcy oraz członkom zespołu oceniającego kopii planu oceny.
- 5) Uzgodnienie na pierwszym spotkaniu z dostawcą przebiegu oceny.
- 6) Przebieg oceny.
- a) Ocena systemu zarządzania jakością rozpoczyna się spotkaniem otwierającym z kierowniczą kadrą oraz personelem dostawcy odpowiedzialnym za realizowane procesy. Podczas spotkania otwierającego ustala się zasady prowadzenia oceny. Sprawy wymagające omówienia podczas spotkania otwierającego obejmują:
- przedstawienie zespołu oceniającego i personelu dostawcy,
 - omówienie celu i zakresu oceny,
 - przegląd planu oceny,
 - omówienie sposobu prowadzenia oceny,
 - uzyskanie potwierdzenia, że dostawca jest przygotowany do oceny.
- b) Ocenę systemu zarządzania jakością lub realizowanych procesów uzyskuje się poprzez niezależny i udokumentowany proces uzyskiwania dowodów z oceny oraz ich obiektywnej oceny w celu określenia stopnia spełnienia wymagań normy lub umowy (kryteriów oceny). Dowody z oceny można uzyskać poprzez obserwację, pomiary, testy, lub innymi środkami. Dowodem może być udokumentowane stwierdzenie, dokumenty i inne zapisy (w tym w formie elektronicznej). Dowody uzyskane poprzez rozmowę z personelem dostawcy powinny być potwierdzone przez osoby odpowiedzialne za realizowany proces.
- c) Każdy przypadek stwierdzenia niezgodności lub przesłanki wskazującej na możliwość jej wystąpienia przedstawiciel wojskowy powinien dokładnie przeanalizować, zbadać i zapisać (sporządza raport niezgodności QDR – załącznik 1), uzgadniając z przedstawicielem dostawcy propozycje działań korygujących lub zapobiegawczych, zgodnie z procedurą P-06.
- d) Stwierdzone niezgodności powinny być potwierdzone zebranymi obiektywnymi dowodami, które będą identyfikowalne (będą posiadać odniesienia) do wymagań normy/umowy. Dlatego niezwłocznie

ZASADY OCENY SYSTEMU ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ DOSTAWCY (WYKONAWCY UMOWY)	P-03
	Data2015
	Strona: 8 z 16

po stwierdzeniu niezgodności należy przedstawić zidentyfikowane dowody oraz sporządzony QDR do potwierdzenia personelowi zarządzającemu danym obszarem u dostawcy.

- e) Zebrane podczas oceny dane powinny umożliwić opracowanie wniosków określających w jakim stopniu system zarządzania jakością dostawcy, zapewnia osiągnięcie wyznaczonych celów wynikających z realizowanej umowy.
 - f) Ocena kończy się spotkaniem zamykającym z kierowniczą kadrami oraz personelem dostawcy odpowiedzialnym za problematykę jakości. Spotkanie zamykające jest formalną prezentacją wniosków z oceny i obejmuje:
 - przedstawienie niezgodności i spostrzeżeń,
 - określenie terminu opracowania i przekazania raportu z oceny, jeżeli nie jest to możliwe w dniu oceny,
 - ustalenie z dostawcą terminu realizacji koniecznych działań zapobiegawczych lub korygujących,
 - przedstawienie wniosków dotyczące stopnia implementacji systemu zarządzania jakością dostawcy.
- 7) Opracowanie raportu z oceny systemu zarządzania jakością.
- Raport z oceny powinien zawierać jasny zapis celów, zakresu, spostrzeżeń i wniosków z oceny. Ważne jest aby raport z oceny dawał obiektywny obraz zgodności systemu zarządzania jakością z wymaganiami określonymi w umowie. Zasadniczo raport powinien zawierać:
- a) szczegółowy plan oceny – jako załącznik do raportu,
 - b) nazwiska członków zespołu oceniającego,
 - c) nazwiska personelu dostawcy obecnego podczas oceny,
 - d) przedstawienie dowodów zgromadzonych podczas oceny,
 - e) przedstawienie wniosków wynikających ze zgromadzonych dowodów,
 - f) przedstawienie niezgodności,
 - g) określenie stopnia zgodności systemu zarządzania jakością dostawcy z wymaganiami umowy w formie zwięzłego orzeczenia,
 - h) określenie zdolności systemu zarządzania jakością dostawcy do osiągnięcia założonych celów jakości, dotyczących realizowanej umowy.
- 8) QDR powinny być przedstawione z raportem z oceny stanowiąc jego załączniki.

ZASADY OCENY SYSTEMU ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ DOSTAWCY (WYKONAWCY UMOWY)	P-03
	Data2015
	Strona: 9 z 16

- 9) Raport z oceny zawierający wymagania realizacji działań korygujących lub zapobiegawczych prowadzący ocenę przekazuje dostawcy (w możliwie krótkim terminie uwzględniającym termin realizacji umowy).
- 10) Przedstawiciel wojskowy informuje szefa/dyrektora RPW o wynikach oceny i uzgodnieniach z dostawcą. W razie potrzeby przekazuje mu raport z oceny.
- 11) Należy wymagać od dostawcy zbadania przyczyn niezgodności oraz przeprowadzenia działań korygujących lub zapobiegawczych w celu zapewnienia zgodności z wymaganiami umowy.
- 12) Po przedstawieniu przez dostawcę propozycji działań korygujących lub zapobiegawczych przedstawiciel wojskowy dokonuje ich oceny, akceptuje lub przedstawia swoje uwagi.
- 13) Przedstawiciel wojskowy musi ocenić zaproponowany przez dostawcę plan działań korygujących lub zapobiegawczych oraz terminy ich realizacji.
- 14) Zebrane podczas przeprowadzonej oceny informacje – obszary ryzyka, przedstawiciel wojskowy wykorzystuje w opracowywanym „planie nadzorowania/planie GQA”.
- 15) Zasady opracowania „planu nadzorowania/GQA” określone są w załączniku 1 procedury P-06 „Zasady realizacji GQA i odbioru wojskowego”.

5.4. Realizacja oceny

- 1) Przedstawiciel wojskowy po podjęciu decyzji o przeprowadzeniu oceny systemu zarządzania jakością dostawcy wykonuje następujące działania:
 - a) występuje do dostawcy o udostępnienie dokumentacji systemu zarządzania jakością,
 - b) wykonuje przegląd dokumentacji systemu zarządzania jakością, podczas którego w szczególności powinien ocenić:
 - Księgę jakości, politykę jakości, procedury, inne dokumenty systemowe określone przez dostawcę,
 - zapisy z ocen własnych (audytów wewnętrznych) i przeglądów zarządzania, wdrożenia działań korygujących i zapobiegawczych,
 - zapisy związane z procesem realizacji wyrobu, w szczególności dotyczące procesów zakupu i weryfikacji dostaw, pomiarowych i kontrolnych,
 - zapisy opisujące postępowanie z reklamacjami.

Zebrane dokumenty powinien ocenić pod względem ich zgodności z wymaganiami zapisanymi w umowie.

- 2) Przegląd dokumentacji systemu zarządzania jakością dostawcy powinien dostarczyć dowodów, że system zarządzania jakością spełnia wymagania

ZASADY OCENY SYSTEMU ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ DOSTAWCY (WYKONAWCY UMOWY)	P-03
	Data2015
	Strona: 10 z 16

określone w umowie. W przypadku, gdy przegląd pokaże, że system nie spełnia wymagań umowy to niezgodność ta powinna być przekazana dostawcy z zaleceniem podjęcia działań korygujących.

- 3) Przegląd powinien być wykonany w możliwie krótkim przedziale czasu licząc od terminu rozpoczęcia nadzorowania umowy/zamówienia. Przeglądy przeprowadza się również, jeśli dokumentacja zostanie zmieniona przez dostawcę w czasie realizacji umowy. Dokonujący przeglądu powinien koncentrować się na zidentyfikowanych obszarach ryzyka (wskazanych we wniosku o GQA).
- 4) Ocena systemu zarządzania jakością dostawcy powinna dać odpowiedź na następujące pytania:
 - a) Czy system zarządzania jakością dostawcy posiada odpowiedni potencjał do spełnienia wymagań zawartych w umowie?
 - b) Czy w wyniku analizy zawartej umowy i związanej z nią dokumentacji występuje ryzyko zidentyfikowane przez delegującego wniosek o GQA i jaki jest jego poziom?
 - c) Czy występuje inne ryzyko dotyczące systemu zarządzania jakością dostawcy i jaki jest jego poziom?
 - d) Jakie działania musi podjąć dostawca, aby poziom zidentyfikowanego ryzyka był akceptowalny?
- 5) Przegląd procesu.

Jeżeli występujące ryzyko dotyczy jednego procesu (lub niewielkiej liczby procesów) to rozwiązaniem bardziej praktycznym jest wykonanie przeglądu i weryfikacja procesu jako jednego z działań nadzorowania. W takim przypadku nie przeprowadza się formalnej oceny systemu zarządzania jakością. Metoda ta jest efektywna w ocenianiu skuteczności procesów dostawcy, pozwala przedstawicielowi wojskowemu/GQAR wniknąć w proces dostawcy, zbadać dane wejściowe, nadzór i dane wyjściowe procesu. Metoda ta nie wymaga formalnego planu przeglądu, formalnych spotkań otwierającego i zamykającego oraz formalnego raportu z przeglądu.
- 6) Przegląd i weryfikacja procesu powinny dać odpowiedzi na pytania:
 - a) Czy proces związany bezpośrednio z realizacją wyrobu zapewni, że wytworzony wyrób obronny spełni wymagania umowy?
 - b) Czy proces jest zgodny z wymaganiami dokumentacji technologicznej i procedurami procesowymi?
 - c) Czy występuje ryzyko dotyczące tego procesu zidentyfikowane w wyniku analizy zawartej umowy i związanej z nią dokumentacji przez składającego wniosek GQA i jaki jest jego poziom?
 - d) Czy występuje inne ryzyko dotyczące procesu realizacji wyrobu będącego przedmiotem zamówienia i jaki jest jego poziom?

ZASADY OCENY SYSTEMU ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ DOSTAWCY (WYKONAWCY UMOWY)	P-03
	Data2015
	Strona: 11 z 16

- e) Jakie działania musi podjąć dostawca, aby poziom zidentyfikowanego ryzyka był akceptowalny?
- 7) Przegląd procesu powinien obejmować:
- a) uzgodnienia organizacyjne z dostawcą podjęte przed rozpoczęciem przeglądu (zgodnie z procedurą P-06),
 - b) zweryfikowanie, czy wymagania techniczne umowy lub wymagania określone przez dostawcę zostały właściwie przekazane do odpowiednich służb: inżynierskiej/technologicznej, produkcyjnej, kontrolnej, badawczej,
 - c) dane wejściowe procesu i działania kontrolne procesu w odniesieniu do wymagań umowy lub wymagań określonych przez dostawcę, żeby zapewnić otrzymanie w wyniku realizacji procesu pożądanych danych wyjściowych. Dane wejściowe procesu zwykle obejmują, (jeżeli ma to zastosowanie) wyposażenie, materiały, personel i jego umiejętności, nadzór środowiska oraz stosowane metody,
 - d) określenie, czy dane wyjściowe procesu (wyrób) spełniają ustanowione kryteria akceptacji oraz, czy nadzór procesu przez dostawcę jest właściwy i zapewnia konsekwentne uzyskanie zgodnych danych wyjściowych lub produkowanie zgodnych wyrobów obronnych,
 - e) zapisywanie wyników przeglądu.
- 8) W zależności od rodzaju procesu podczas przeglądu nie muszą być weryfikowane w tym samym czasie wszystkie elementy procesu. Przedstawiciel wojskowy może uznać podział procesu na części za metodę skuteczniejszą. Części procesu mogą być indywidualnie poddane przeglądowi po to, żeby w pewnym okresie czasu cały proces został poddany przeglądowi dla zapewnienia, że dostawca nadzoruje zidentyfikowane ryzyko.
- 9) Przywołaną w umowie publikację AQAP/zakres nadzorowania lub zadania we wniosku GQA określają, które procesy realizacji wyrobu powinny być oceniane, poddane przeglądowi, aby mogło być potwierdzone, że dostawca nadzoruje zidentyfikowane ryzyko, którego monitorowanie przez przedstawiciela wojskowego zapewni, że wyrób obronny spełni wymagania umowy.
- 10) Procesy dostawcy, które w szczególności mogą być poddane ocenie są następujące:
- a) procesy produkcji/realizacji wyrobu,
 - b) proces postępowania z niezgodnością (nadzorowanie niezgodności i klasyfikowanie niezgodności),
 - c) proces dotyczący analizy wymagań umowy,
 - d) proces dotyczący funkcjonalnych i fizycznych audytów konfiguracji,

ZASADY OCENY SYSTEMU ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ DOSTAWCY (WYKONAWCY UMOWY)	P-03
	Data2015
	Strona: 12 z 16

- e) proces dotyczący kontroli/badania i przeglądu dokumentacji,
- f) proces dotyczący kontroli pierwszego wyrobu będącego przedmiotem umowy,
- g) proces dotyczący specyficznych badań lub prób i odpowiednich zapisów (na przykład: testy środowiskowe, badanie w locie).

Przegląd i weryfikacja procesu wykonywana jest na zasadach ustalonych zgodnie z planem nadzorowania/planem GQA.

- 11) Weryfikację i walidację wyrobu przeprowadza się, aby uzyskać pewność, iż wyrób obronny spełnia wyspecyfikowane wymagania, aby potwierdzić, że dostawca posiada możliwości wykonawcze do mierzenia, sprawdzania lub badania wyrobu oraz aby potwierdzić, że dostawca we właściwy sposób wykrywa niezgodności w wyrobach obronnych i nie akceptuje ich. Weryfikację wyrobu zwykle przeprowadza się po kontroli wyrobu obronnego, badaniu lub innych zapisanych działaniach potwierdzających zgodność wyrobu prowadzonych przez dostawcę.
- 12) Weryfikacja wyrobu powinna dostarczyć odpowiedzi na pytania:
 - a) Czy procesy stosowane do realizacji wyrobu zapewniają, że zidentyfikowane ryzyko związane z wyrobem utrzymuje się na poziomie akceptowalnym?
 - b) Czy wystąpiło ryzyko zidentyfikowane w wyniku analizy zawartej umowy i związanej z nią dokumentacji przez składającego wniosek GQA dotyczące wyrobu i jaki jest jego poziom?
 - c) Jakie inne ryzyko dotyczące wyrobu zostało zidentyfikowane podczas przeglądu i jaki jest jego poziom?
 - d) Jakie działania korygujące i zapobiegawcze powinien przeprowadzić dostawca, aby poziom zidentyfikowanego ryzyka dotyczącego wyrobu zapewniał spełnienie przez wyrób obronny wymagań umowy na etapie zgłoszenia do odbioru?
 - e) Czy proces nadzorowania jakości wykonywany zgodnie z planem nadzorowania/planem GQA zapewni, że wyrób obronny spełni wymagania umowy?
- 13) Przedstawiciel wojskowy na podstawie własnego doświadczenia i wiedzy oraz zidentyfikowanego ryzyka (ryzyka zidentyfikowanego przez składającego wniosek GQA) dotyczącego wyrobu określa, na jakim etapie realizacji wyrobu należy wykonać weryfikację wyrobu.
- 14) Prowadzona weryfikacja wyrobu nie może zastąpić procesów kontroli, badania i walidacji wyrobu wynikających z wymagań dokumentacji konstrukcyjnej.
- 15) Techniki nadzorowania jakości stosowane w czasie oceny systemu zarządzania jakością dostawcy to: przegląd, weryfikacja, kontrola, obserwacja badania i walidacji.

ZASADY OCENY SYSTEMU ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ DOSTAWCY (WYKONAWCY UMOWY)	P-03
	Data2015
	Strona: 13 z 16

- 16) Weryfikacja wyrobu jest przeprowadzona przez przedstawiciela wojskowego/GQAR w dowolnym czasie i dowolnej lokalizacji podczas procesu produkcji, żeby dostarczyć dowodów, że wyrób obronny spełnia wymagania umowy.
- 17) Weryfikację wyrobu przeprowadza się niezależnie lub równocześnie z kontrolą/badaniem prowadzonym przez dostawcę. Bardziej korzystne lub efektywne może być zweryfikowanie przez przedstawiciela wojskowego/GQAR techniką obserwacji, przeprowadzanych przez dostawcę czynności kontrolnych lub badania wyrobu.
- 18) W przypadku, gdy zapisy lub dane dostawcy są wykorzystywane jako podstawowa technika weryfikacji, przedstawiciel wojskowy/GQAR w sposób losowy weryfikuje charakterystyki techniczne.
- 19) Podczas przeprowadzania weryfikacji wyrobu przedstawiciel wojskowy/GQAR powinien zwracać szczególną uwagę na spójność i identyfikowalność pomiędzy dokumentacją i/lub zapisami, a rzeczywistymi wynikami pomiarów charakterystyk/parametrów wyrobu.
- 20) Dane wejściowe, takie jak na przykład wymagania funkcjonalne, rysunki, specyfikacje, muszą być poddane dokładnemu przeglądowi przed rozpoczęciem weryfikacji.
- 21) Dane wyjściowe, takie jak na przykład zapisy, raporty, niezgodności, powinny być poddane przeglądowi pod względem zgodności zawartości i otrzymanych rezultatów. Dane wyjściowe powinny dostarczyć obiektywnego dowodu, że wymagane charakterystyki i określone tolerancje zostały uzyskane.
- 22) Kontrole i badania prowadzone przez dostawcę powinny spełniać wymagania wynikające z prawidłowego wykorzystania wzorcowanego, legalizowanego (o ile zachodzi taka konieczność), potwierdzonego metrologicznie wyposażenia do pomiarów, narzędzi, wyposażenia badawczego, zatwierdzonej dokumentacji, procedur i przygotowanego personelu.
- 23) Odpowiedzialnością dostawcy jest wykazanie, że charakterystyki i wymagania mieszczą się w określonych kryteriach akceptacji. Często stosowaną przez dostawcę techniką jest prowadzenie badań lub walidacji wyrobu. Przedstawiciel wojskowy obserwuje badania i walidacje wykonywane przez dostawcę. Podejście takie zapewnia, że dostawca stosuje właściwe wyposażenie do pomiarów, posiada przygotowany personel i dokładnie zapisuje wyniki.
- 24) Weryfikacja wyrobu dostarcza dowodów, że dostawca przeprowadził:
 - a) badania i opracował zapisy z badań,
 - b) kontrolę charakterystyk i parametrów wyrobu, włącznie z zapisami,
 - c) procesy produkcji, realizacji wyrobu,

ZASADY OCENY SYSTEMU ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ DOSTAWCY (WYKONAWCY UMOWY)	P-03
	Data2015
	Strona: 14 z 16

- d) niezależne badania wyrobu w laboratorium organizacji będącej trzecią stroną,
 - e) zapisy dotyczące danych wyjściowych z realizowanych procesów,
 - f) klasyfikację/dyspozycje dotyczące niezgodności wyrobu (zgoda na odstępstwo i zezwolenie),
 - g) postępowanie ze zmianami wprowadzanymi do specyfikacji,
 - h) fizyczne/funkcjonalne audyty konfiguracji i odpowiednie postępowanie z wynikami uzyskanymi podczas tych audytów,
 - i) kontrolę przyjęcia dostaw i zapisał jej wyniki,
 - j) kontrolę pierwszego wyrobu będącego przedmiotem umowy, jeżeli będzie takie specyficzne wymaganie,
 - k) specyficzne badania wynikające z wymagań umowy i odpowiednią dokumentację/zapisy (w szczególności: zakładowe badania odbiorcze, badania kwalifikacyjne, badania w locie).
- 25) Ocena systemu zarządzania jakością u poddostawcy:
- a) decyzję o przeprowadzeniu oceny systemu zarządzania jakością podejmuje przedstawiciel wojskowy nadzorujący wyrób finalny,
 - b) ocena u poddostawcy przeprowadzana jest zgodnie z zasadami pkt 5.3 i pkt 5.4 niniejszej procedury,
 - c) przedstawiciel wojskowy nadzorujący działania na poziomie poddostawcy nie powinien podejmować żadnych działań ani nie wydawać żadnych opinii, które mogłyby być zinterpretowane jako kolidujące z postanowieniami umowy dostawcy z poddostawcą.

6 Wykaz dokumentów związanych

- 6.1. Procedura P-06. Zasady realizacji GQA i odbioru wojskowego.
- 6.2. Norma ISO 9000. Systemy zarządzania jakością. Podstawy i terminologia.
- 6.3. Norma ISO 9001. Systemy zarządzania jakością. Wymagania.
- 6.4. PN-EN 9100. Lotnictwo i kosmonautyka. Systemy zarządzania jakością. Wymagania i systemy jakości. Model zapewnienia jakości w projektowaniu, pracach rozwojowych, produkcji, instalowaniu i serwisie
- 6.5. AQAP 2070. Proces NATO dotyczący wzajemnej realizacji rządowego zapewnienia jakości GQA.
- 6.6. Norma ISO 19011. Wytyczne dotyczące audytowania systemów zarządzania jakością lub zarządzania środowiskowego.

ZASADY OCENY SYSTEMU ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ DOSTAWCY (WYKONAWCY UMOWY)	P-03
	Data2015
	Strona: 15 z 16

7 Załączniki

7.1. Załącznik 1 - raport niezgodności jakościowych (QDR).

RAPORT NIEZGODNOŚCI JAKOŚCIOWYCH Nr ... (QDR)	
1. Dostawca:	2. Zamawiający:
3. Umowa Nr:	4. Wniosek o GQA (RGQA) nr:
5. Numer referencyjny delegującego wniosek:	6. Identyfikacja wyrobu:
7. Data stwierdzenia niezgodności:	8. Odpowiednie wymaganie umowy (jeśli to możliwe podać punkt umowy):
9. Opis i możliwy powód niezgodności:	
10. Podjęte działania i/lub propozycje:	
11. Uwagi i komentarze:	
Przedstawiciel wojskowy/GQAR	
Data..... Podpis	
Działania proponowane przez dostawcę:	
Niniejszym wnioskuje się o przeprowadzenie następujących działań korygujących:	
-	
-	
-	
-	
Przedstawiciel dostawcy:	GQAR:
Data..... Podpis	Data..... Podpis

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

**PROCEDURA WYKONAWCZA
DOTYCZĄCA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI
WYROBÓW OBRONNYCH**

P - 04

**ZAPEWNIENIE JAKOŚCI U DOSTAWCY
ZAGRANICZNEGO**

ZAPEWNIENIE JAKOŚCI U DOSTAWCY ZAGRANICZNEGO	P-04
	Data2015
	Strona: 2 z 13

Spis treści:

1	Cel procedury	3
2	Zakres stosowania procedury.....	3
3	Stosowane definicje	3
4	Zakres odpowiedzialności	6
5	Tryb postępowania, zasady ogólne	7
6	Etapy przygotowania wniosku o GQA	8
7	Opracowanie RGQA i uruchomienie procesu nadzorowania jakości.....	10
8	Nadzorowanie realizacji procesu GQA.....	11
9	Odpłatna realizacja nadzorowania jakości w przypadku GQA.....	12
10	Wykaz dokumentów związanych.....	12

ZAPEWNIENIE JAKOŚCI U DOSTAWCY ZAGRANICZNEGO	P-04
	Data2015
	Strona: 3 z 13

1 Cel procedury

Ustalenie zasad i kryteriów procesu nadzorowania jakości wyrobów obronnych u dostawcy zagranicznego.

2 Zakres stosowania procedury

Procedura ma zastosowanie w przedsiębiorstwach, których wynikiem jest proces nadzorowania jakości wyrobów obronnych u dostawcy zagranicznego (w tym dla umów krajowych z poddostawcą zagranicznym).

3 Stosowane definicje

3.1. Centrum

Wojskowe Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji.

3.2. Centralny organ logistyczny (COL)

Komórka lub jednostka organizacyjna resortu obrony narodowej, a także komórka wewnętrzna odpowiedzialna za organizację procesów eksploatacji oraz szkolenia specjalistów technicznych dla określonych rodzajów sprzętu wojskowego (SpW).

3.3. Dostawca (wykonawca umowy)

Podmiot (osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje osobowość prawną), który działa w sytuacji kontraktowej jako dostarczający wyroby obronne zamawiającemu.

3.4. Dostawca zagraniczny (zagraniczny wykonawca umowy)

Podmiot nie posiadający siedziby lub stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3.5. Gestor sprzętu wojskowego (gestor SpW)

Komórka lub jednostka organizacyjna resortu obrony narodowej, a także komórka wewnętrzna, odpowiedzialna za określanie kierunków rozwoju SpW w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz organizację procesu wdrażania i ustalanie procesów eksploatacji (w tym wykorzystania bojowego) i wycofania określonego rodzaju (grupy) SpW.

3.6. Instytucja Narodowa

Jednostka organizacyjna lub jej komórka wewnętrzna mająca siedzibę w danym państwie Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO), wymieniona w załączniku A do porozumienia standaryzacyjnego NATO STANAG 4107 albo inna wskazana w zawartym memorandum o porozumieniu (MoU).

ZAPEWNIENIE JAKOŚCI U DOSTAWCY ZAGRANICZNEGO	P-04
	Data2015
	Strona: 4 z 13

3.7. Klauzula jakościowa

Wymagania dotyczące zapewnienia jakości wyrobu obronnego wprowadzane do umowy lub zamówienia zawieranego z dostawcą (wykonawcą umowy).

3.8. Odbiór wojskowy

Proces realizowany przez rejonowe przedstawicielstwo wojskowe (RPW) w systemie zapewnienia jakości wyrobów obronnych w oparciu o wymagania zawarte w umowie, polegający na identyfikacji ryzyka zagrożeń realizacji umowy i planowaniu, w uzgodnieniu z dostawcą (wykonawcą umowy), oceny i monitorowania funkcjonowania systemu zarządzania jakością dostawcy oraz monitorowania procesów realizacji wyrobu, w obszarach o podwyższonym ryzyku, raportowaniu o zagrożeniach realizacji umowy, podjęciu decyzji zawartej w protokole odbioru dotyczącej akceptacji przekazania wyrobu w miejsce wskazane w umowie.

3.9. Plan GQA

Dokument planistyczny spełniający wymagania planu nadzorowania opracowany przez GQAR, określający działania GQA, które mają być wykonane dla zapewnienia realizacji wniosku o GQA (Request for Government Quality Assurance - **RGQA**).

3.10. Plan nadzorowania

Dokument planistyczny przygotowywany przez przedstawiciela wojskowego/GQAR realizującego nadzorowanie jakości, który powinien uwzględniać wymagania wynikające z umowy dostawy wyrobu i plan jakości dostawcy oraz określać działania mające na celu zredukowanie lub monitorowanie występującego ryzyka.

3.11. Poddostawca (podwykonawca)

Podmiot (osoba fizyczna, osoba prawna) dostarczający wyroby dla dostawcy.

3.12. Przedstawiciel rządowego zapewnienia jakości (Government Quality Assurance Representative) - GQAR

Osoba odpowiedzialna za realizację Rządowego Zapewnienia Jakości (GQA), posiadająca wymagane kompetencje i uprawnienia, działająca w imieniu zamawiającego. W Polsce właściwa osoba zatrudniona w RPW, zwana przedstawicielem wojskowym.

3.13. Rejonowe Przedstawicielstwo Wojskowe - RPW

Jednostka organizacyjna resortu obrony narodowej właściwa w zakresie nadzorowania jakości dostaw wyrobów obronnych.

ZAPEWNIENIE JAKOŚCI U DOSTAWCY ZAGRANICZNEGO	P-04
	Data2015
	Strona: 5 z 13

3.14. Ryzyko

Niepewne zdarzenie lub stan, którego wystąpienie jest prawdopodobne i jednocześnie ma negatywny wpływ na spełnienie określonych w umowie wymagań dotyczących jakości wyrobu obronnego.

3.15. Rządowe Zapewnienie Jakości (Government Quality Assurance) - (GQA)

Proces, przez który właściwa instytucja narodowa ustanawia i przedstawia zapewnienie, że zawarte w umowie wymagania odnoszące się do jakości wyrobów obronnych są spełnione.

3.16. Specyfikacje techniczne

Dokumenty określające cechy jakie powinien posiadać wyrób w zakresie wymagań technicznych, obowiązujących standardów i konfiguracji, jakości, bezpieczeństwa użytkowania, w tym w odniesieniu do nazewnictwa, symboli, badań i metodologii badań, znakowania oraz oznaczania wyrobu.

3.17. Świadectwo zgodności (Certificate of Conformity) - CoC

Dokument podpisany przez dostawcę, który stwierdza, że wyrób jest zgodny z wymaganiami zawartymi w umowie. Może być wymagany w przypadku realizacji GQA. W tym przypadku pierwszą część CoC wypełnia i podpisuje przedstawiciel dostawcy, potwierdzając na wyłączną odpowiedzialność dostawcy, że wyrób obronny spełnia wymagania umowy. Część drugą CoC wypełnia i podpisuje (jeśli tak wymagano we wniosku o przeprowadzenie GQA – RGQA) przedstawiciel wojskowy (GQAR), potwierdzając, że wyrób obronny był objęty GQA.

3.18. Wymagania jakościowe

Zapisy określające cechy i charakterystyki, które zostały zdefiniowane w szczególności w specyfikacji technicznej, opisie przedmiotu zamówienia i umowie, które powinien spełniać wyrób obronny.

3.19. Wyrób obronny

Wyrób przeznaczony na potrzeby obronności, zaprojektowany zgodnie z wymaganiami określonymi w specyfikacji technicznej i wykonany na podstawie dokumentacji technicznej, bez względu na stopień jego przetworzenia; może obejmować usługę, przedmiot materialny, materiały przetworzone, wytwór intelektualny lub ich kombinację.

3.20. Zamawiający

Minister Obrony Narodowej, jednostka organizacyjna podległa Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowana, uprawniona do zawierania umów, których przedmiotem są wyroby obronne.

ZAPEWNIENIE JAKOŚCI U DOSTAWCY ZAGRANICZNEGO	P-04
	Data2015
	Strona: 6 z 13

3.21. Zapewnienie jakości

Działania planowane na podstawie analizy zagrożeń i oceny ryzyka niespełnienia określonych wymagań zidentyfikowanych przez gestora SpW, COL, zamawiającego lub RPW, realizowane w celu zwiększenia pewności, że wyrób obronny będzie spełniał wymagania jakościowe zawarte w umowie.

Pozostałe, użyte w procedurze określenia, inne niż wymienione w pkt 3, są zgodne z podanymi w dokumentach, o których mowa w pkt 10.

4 Zakres odpowiedzialności

Za stosowanie niniejszej procedury odpowiedzialni są:

4.1 Dyrektor Centrum w zakresie:

- 1) przesyłania wniosku o GQA do Instytucji Narodowej,
- 2) koordynowania realizacji procesu GQA.

4.2 Szef/Dyrektor RPW w zakresie:

- 1) sprawowania nadzoru nad czynnościami wykonywanymi przez wyznaczonego przedstawiciela wojskowego/GQAR,
- 2) akceptacji projektu wniosku o GQA i innych formularzy związanych z nadzorowaniem jakości wyrobu oraz dostarczenia ich do Centrum.

4.3 Wyznaczony przez szefa/dyrektora RPW przedstawiciel wojskowy w zakresie:

- 1) opracowania, w oparciu o umowę z dostawcą zagranicznym, projektu wniosku o GQA w państwie dostawcy,
- 2) nadzoru nad umieszczaniem klauzuli jakościowej dotyczącej procesu nadzorowania w umowie dostawcy z poddostawcą,
- 3) opracowania, w oparciu o umowę dostawcy z poddostawcą zagranicznym, projektu wniosku o GQA u poddostawcy zagranicznego,
- 4) identyfikacji ryzyka związanego z nadzorowaniem jakości u poddostawcy i włączania zapisów dotyczących zidentyfikowanego ryzyka do RGQA z uwzględnieniem ryzyka zidentyfikowanego przez gestora SpW lub COL,
- 5) złożenia do Centrum, zaakceptowanego przez Szefa/Dyrektora RPW, projektu RGQA w zakresie nadzorowania jakości u dostawcy/poddostawcy zagranicznego, do którego kierowany jest wniosek o GQA,
- 6) realizacji działań związanych z nadzorowaniem jakości wyrobów dla umów z dostawcami/poddostawcami zagranicznymi zgodnie z niniejszą procedurą.

ZAPEWNIENIE JAKOŚCI U DOSTAWCY ZAGRANICZNEGO	P-04
	Data2015
	Strona: 7 z 13

4.4 Zamawiający w zakresie:

- 1) umieszczenia w zawieranej umowie z dostawcą zagranicznym klauzuli jakościowej (uzgodnionej przez gestora SpW lub COL z Centrum).

4.5 Gestor SpW lub COL w zakresie:

- 1) uzgodnienia z Centrum i przekazania do zamawiającego klauzuli jakościowej, celem umieszczenia w zawieranej umowie z dostawcą zagranicznym,
- 2) współpracy z RPW odnośnie analizy ryzyka, szczególnie w zakresie danych z eksploatacji wyrobów obronnych - przekazania do RPW (poprzez Centrum wraz z klauzulą jakościową) informacji dotyczącej przeprowadzonej oceny zagrożeń i analizy ryzyka niespełnienia przez wyrób wymagań jakościowych w celu właściwego określenia zakresu czynności realizowanych przez RPW w trakcie nadzorowania jakości.

5 Tryb postępowania, zasady ogólne

- 1) Zasady działania uczestników systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych w odniesieniu do uruchomienia procesu GQA określa procedura P-01 „Organizacja zapewnienia jakości wyrobów obronnych”.
- 2) Zasady i kryteria określania wymagań jakościowych na dostawy wyrobów obronnych określa procedura P-02 „Zasady określania wymagań dotyczących zapewnienia jakości i włączanie ich do umowy/zamówienia”.
- 3) Nadzorowanie jakości w przypadku umów z dostawcą zagranicznym z państw NATO, które implementowały porozumienie standaryzacyjne STANAG 4107 lub państw, z którymi Minister Obrony Narodowej zawarł stosowne porozumienie MoU przebiega z wykorzystaniem GQA.
- 4) W przypadku potrzeby realizacji zapewnienia jakości dla wyrobów obronnych zamawianych u dostawców zagranicznych z państw NATO, które nie implementowały porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107 lub spoza NATO, z którymi Minister Obrony Narodowej nie zawarł porozumienia MoU, wszelkie uwarunkowania prowadzenia nadzorowania jakości zamieszczane są w umowie (w klauzuli jakościowej opracowanej przez gestora SpW lub COL oraz dodatkowo w zapisach umowy przygotowywanych przez zamawiającego, dotyczących odbioru przedmiotu umowy przez wyznaczone RPW). Zapewnienie jakości wyrobów obronnych dla umów zawartych z dostawcami (poddostawcami) z wyżej wymienionych krajów przebiega w formie odbioru wojskowego realizowanego przez wyznaczone RPW.
- 5) W przypadku o którym mowa w ppkt. 4, gdy porozumienie standaryzacyjne STANAG 4107 nie ma zastosowania i brak jest porozumienia MoU, gestor SpW lub COL w porozumieniu z zamawiającym, przy udziale dysponenta środków budżetowych uzgadnia szczegółowy zakres (i inne uwarunkowania związane

ZAPEWNIENIE JAKOŚCI U DOSTAWCY ZAGRANICZNEGO	P-04
	Data2015
	Strona: 8 z 13

z ewentualną koniecznością dokonywania przez przedstawiciela wojskowego czynności dotyczących nadzorowania jakości i ustalonego zakresu odbioru (poza granicami kraju) nadzorowania jakości przy realizacji umowy podpisanej z dostawcą zagranicznym.

- 6) Zamawiający w uzgodnieniu z dysponentem środków budżetowych określa kto ponosi koszty nadzorowania jakości u dostawcy oraz w przypadku takiej potrzeby ustala sposób i zasady odpłatności zapewniając środki dla RPW na realizację nadzorowania jakości w terminach zapisanych w planie nadzorowania, ustalonych przez RPW z dostawcą.
- 7) Środki finansowe na prowadzenie nadzorowania dla umów podpisanych z dostawcą z państw NATO, które nie implementowały porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107 lub spoza NATO, z którymi Minister Obrony Narodowej nie zawarł porozumienia MoU dotyczącego nieodpłatnego nadzorowania jakości, w przypadku ich ponoszenia przez resort obrony narodowej, powinny zostać przewidziane przez zamawiającego w zaplanowanych środkach finansowych na realizację umowy.
- 8) Zasady realizacji działań związanych z nadzorowaniem jakości wyrobów dla umów z dostawcami/poddostawcami zagranicznymi, objętych nadzorowaniem, przedstawiono w procedurach P-01, P-06 i P-07.

W dalszej treści niniejszej procedury przedstawiono przebieg działań związanych z przygotowaniem wniosku o GQA, w tym opracowaniem formularza RGQA, przesłaniem opracowanego wniosku (RGQA) do Instytucji Narodowej państwa dostawcy i nadzorowaniem realizacji procesu GQA.

6 Etapy przygotowania wniosku o GQA

Składający projekt wniosku o GQA do Centrum przed wysłaniem projektu wniosku powinien dokonać dokładnego przeglądu umowy dla zapewnienia, że zapisy wymagane dla realizacji procesu GQA (zgodnie z publikacją AQAP 2070) zostały ujęte w umowie/zamówieniu oraz że nie są one sprzeczne z innymi wymaganiami wyspecyfikowanymi w umowie.

- 6.1. **Podczas przeglądu umowy i RGQA w szczególności należy sprawdzić, czy zawierają, jeżeli ma to zastosowanie, zapisy dotyczące:**
 - 1) dostępu GQAR do obiektów dostawcy lub poddostawcy w celu realizacji procesu GQA;
 - 2) kontraktowych wymagań publikacji AQAP lub wymagań innego dokumentu normatywnego dotyczącego systemu zarządzania jakością;
 - 3) odpowiednich kontraktowych specyfikacji technicznych lub odniesienie się do nich;
 - 4) wystawienia przez dostawcę CoC lub innych stosownych dokumentów (na przykład protokołu odbioru);

ZAPEWNIENIE JAKOŚCI U DOSTAWCY ZAGRANICZNEGO	P-04
	Data2015
	Strona: 9 z 13

- 5) instrukcji dotyczących zwolnienia wyrobu;
- 6) instrukcji odnośnie postępowania z wnioskiem o zgodę na odstępstwo od wymagań;
- 7) specyficznych wymagań w zakresie kontroli, badań lub dostawy;
- 8) wymagania opracowania przez dostawcę: planu jakości, zarządzania ryzykiem, zarządzania konfiguracją;
- 9) wymagań dla dostawcy dotyczących poddelegowań;
- 10) raportowania, włącznie z informacjami o ryzyku (RIAC), raportami z działań i QDR (raport niezgodności);
- 11) wymagań dotyczących harmonogramu realizacji dostaw w ramach zawartej umowy;
- 12) wymagań prawnych, które mogą oddziaływać na realizację umowy;
- 13) zapisów dotyczących odpłatności za proces GQA (dotyczy porozumienia MoU związanego z odpłatnym GQA);
- 14) identyfikacji elementów krytycznych, takich jak w szczególności: elementy krytyczne ze względu na bezpieczeństwo, krytyczne w odniesieniu do lotu;
- 15) udostępnienia dla GQAR dokumentacji technicznej wyrobu.

6.2. Wyznaczony przez Szefa/Dyrektora przedstawiciel RPW przygotowujący projekt RGQA wpisuje obszary zidentyfikowanego ryzyka i jego poziom oraz powinien ocenić potrzebę:

- 1) dostarczenia kopii planu GQA do składającego wniosek;
- 2) upoważnienia GQAR w sprawach rozpatrywania wniosków dostawcy dotyczących zgody na odstępstwo lub zezwolenie;
- 3) składania podpisu przez GQAR na CoC;
- 4) określenia instrukcji dotyczących zwolnienia wyrobu z obiektów dostawcy (jeżeli nie stosuje się CoC);
- 5) opracowywania i dostarczania przez GQAR informacji zwrotnej dotyczącej ryzyka;
- 6) zaangażowania GQAR w kontrolę pierwszego wyrobu będącego przedmiotem umowy lub inne wymagania dotyczące specjalnych badań, wchodzących w zakres umowy;
- 7) zaangażowania GQAR w przeglądy techniczne lub projektowania (np. PCA, FCA)²;
- 8) dostarczenia przez GQAR informacji dotyczących procesu GQA poprzez wskazanie wymagań odnośnie raportowania;
- 9) określenia dla GQAR innych wymagań w zakresie realizacji nadzorowania.

² PCA Physical Configuration Audit - Audyt Konfiguracji Fizycznej. FCA Functional Configuration Audit - Audyt Konfiguracji Funkcjonalnej.

ZAPEWNIENIE JAKOŚCI U DOSTAWCY ZAGRANICZNEGO	P-04
	Data2015
	Strona: 10 z 13

6.3. Zadania przedstawiciela wojskowego w zakresie nadzorowania umów zawartych przez dostawcę krajowego z poddostawcą zagranicznym:

- 1) jeśli jest taka potrzeba uzgadnia z Centrum możliwość realizacji procesu GQA u dostawcy zagranicznego;
- 2) nadzoruje, aby dostawca krajowy zawarł w umowie/zamówieniu z poddostawcą, mając na uwadze czy jest to producent wyrobu czy firma handlowa, zapisy wymagań jakościowych uzgodnione z przedstawicielem wojskowym. Procedura P-02 przedstawia sposób postępowania dotyczący opracowania klauzuli jakościowej;
- 3) wspólnie z dostawcą krajowym określa obszary ryzyka związanego z wyrobem, procesem lub poddostawcą i zapisuje w formie zadań dla GQAR. Ryzyko musi zostać zidentyfikowane w oparciu o publikację AQAP 2070;
- 4) decyduje, czy GQAR u poddostawcy zagranicznego powinien przysłać informację zwrotną o ryzyku;
- 5) w uzgodnieniu z dostawcą krajowym przekazuje do Szefa/Dyrektora RPW projekt wniosku o przeprowadzenie procesu nadzorowania jakości zawierający: wypełniony formularz RGQA z zadaniami dla GQAR u poddostawcy zagranicznego (stosując formularz RGQA znajdujący się w aneksie B publikacji AQAP 2070) z wymaganymi załącznikami (m.in. RIAC), kopię umowy (lub jej część zawierającą wymagania jakościowe) oraz potwierdzenie realizacji umowy/zamówienia wystawione przez poddostawcę - jeśli wymagane.

7 Opracowanie RGQA i uruchomienie procesu nadzorowania jakości

- 7.1. Centrum dokonuje przeglądu wniosku o uruchomienie procesu GQA otrzymanego od RPW dokonując w uzgodnieniu z RPW stosownych korekt w zakresie możliwości uruchomienia GQA (w odniesieniu do zapisów publikacji AQAP 2070), jeśli istnieje taka potrzeba.
- 7.2. Centrum może uzgodnić (doprecyzować) z zamawiającym, gestorem lub z przedstawicielem wojskowym z RPW, zadania dla przedstawiciela wojskowego odpowiedzialnego za nadzorowanie jakości u dostawcy zagranicznego.
- 7.3. Centrum wysyła RGQA (stosując formularz znajdujący się w aneksie B publikacji AQAP 2070) do instytucji narodowej państwa dostawcy, zawierający wykaz zadań dla GQAR wynikających ze zidentyfikowanych obszarów ryzyka wraz z kopią umowy/zamówienia (wersja w języku angielskim lub języku kraju w którym znajduje się instytucja narodowa) zawartej bezpośrednio przez zamawiającego z dostawcą zagranicznym lub przez dostawcę z poddostawcą zagranicznym oraz innymi niezbędnymi dokumentami (zgodnie z publikacją AQAP 2070).

ZAPEWNIENIE JAKOŚCI U DOSTAWCY ZAGRANICZNEGO	P-04
	Data2015
	Strona: 11 z 13

7.4. Wykaz właściwych Instytucji Narodowych i punktów kontaktowych realizujących wnioski o GQA znajduje się w aneksie A do porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107, którego aktualna wersja jest zamieszczona na stronie internetowej NSO <http://www.nso.nato.int>.

7.5. Centrum wysłała do RPW kopię odpowiedzi na wniosek o GQA nadesłanej przez instytucję narodową państwa dostawcy/poddostawcy, która powinna być wykonana na formularzu RGQAR (formularz - aneks B publikacji AQAP 2070).

8 Nadzorowanie realizacji procesu GQA

8.1. Pożądane jest, aby w trakcie realizacji procesu GQA przedstawiciel wojskowy nadzorujący wyrób finalny współpracował bezpośrednio z GQAR u dostawcy/poddostawcy zagranicznego.

8.2. Wnioski dotyczące zezwoleń na odstępstwa od warunków umowy, które nie wpływają na parametry i zmianę ceny wyrobu, składane przez poddostawcę do rozpatrzenia do głównego dostawcy opiniowane są przez GQAR (jeśli tak wskazano w umowie/RGQA) i nadzorowane przez przedstawiciela wojskowego.

8.3. Jeżeli we wniosku o GQA ujęto takie wymaganie, to po zakończeniu realizacji procesu GQA, Centrum przesyła do przedstawiciela wojskowego CoC otrzymane od instytucji narodowej dostawcy/poddostawcy oraz raport zakończenia GQA na formularzu GQACR i informację zwrotną o ryzyku na formularzu RIAC przesłaną przez instytucję narodową państwa dostawcy/poddostawcy.

8.4. Po zakończeniu procesu GQA Delegujący przesyła do Delegowanego opinię zwrotną o delegowanym GQA na formularzu DFB, jeśli tak zaznaczono w raporcie zakończenia GQA (GQACR). Projekt DFB przygotowuje (w zakresie dotyczącym RPW) przedstawiciel wojskowy/GQAR i przesyła do Centrum. Centrum wysłała wypełnioną, w zakresie dotyczącym Delegującego, opinię zwrotną do instytucji narodowej państwa dostawcy/poddostawcy.

8.5. Centrum i RPW przechowują zapisy dotyczące realizacji procesu GQA zgodnie z zasadami archiwizowania dokumentów obowiązującymi w resorcie obrony narodowej, nie krócej jednak niż przez okres 5 lat.

8.6. Terminy, jakie obowiązują przy przesyłaniu poszczególnych formularzy stosowanych przy realizacji GQA określone są w **§ 18 ust. 5 pkt 3** decyzji Nr 427/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 października 2014 r. w sprawie określenia zasad funkcjonowania systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych, obowiązków zamawiającego, rejonowego przedstawicielstwa wojskowego, gestora sprzętu wojskowego i centralnego organu logistycznego oraz Wojskowego Centrum Normalizacji, Jakości

ZAPEWNIENIE JAKOŚCI U DOSTAWCY ZAGRANICZNEGO	P-04
	Data2015
	Strona: 12 z 13

i Kodyfikacji w zakresie zapewnienia jakości wyrobów obronnych (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 343) oraz pkt 5.2, ppkt 7 procedury P-01.

9 Odpłatna realizacja nadzorowania jakości w przypadku GQA

- 9.1. Odpłatna realizacja procesu GQA dotyczy następujących przypadków:
- 1) dane państwo nie należy do NATO i podpisane zostało porozumienie MoU o odpłatnym świadczeniu usług związanych z nadzorowaniem jakości,
 - 2) państwo członkowskie NATO wniosło zastrzeżenie do porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107 wymagające dodatkowego dwustronnego, odpłatnego porozumienia MoU w zakresie GQA.
- 9.2. Koszty nadzorowania jakości ponosi resort obrony narodowej lub zgodnie z zasadami wynikającymi z podpisanego porozumienia MoU.
- 9.3. Gestor SpW określa wymagania, przygotowuje i uzgadnia z Centrum projekt klauzuli jakościowej do zapisania w umowie i przekazuje ją zamawiającemu.
- 9.4. Zakres nadzorowania musi wynikać z analizy ryzyka niespełnienia przez wyrób obronny wymagań jakościowych.
- 9.5. Centrum, po otrzymaniu z RPW projektu wniosku o GQA wynikającego z zapisów porozumienia MoU, dokonuje jego przeglądu i ewentualnej korekty w uzgodnieniu z RPW.
- 9.6. Centrum przesyła otrzymany wniosek o GQA do państwa dostawcy/poddostawcy zgodnie z zapisami w umowie lub w porozumieniu MoU.
- 9.7. W każdym innym przypadku, gdzie porozumienie standaryzacyjne STANAG 4107 nie ma zastosowania i brak jest porozumienia MoU, gestor SpW lub COL w uzgodnieniu z zamawiającym decydują o zasadności i zakresie nadzorowania realizacji umowy podpisanej z dostawcą zagranicznym.
- 9.8. Dalsze postępowanie Centrum wykonuje zgodnie z pkt 7.5 i pkt 8.
- 9.9. W przypadku nie zaakceptowania przez instytucję narodową państwa dostawcy wysłanego przez Centrum RGQA, wykonuje się odbiór wojskowy w miejscu dostarczenia przedmiotu zamówienia określonym w umowie. Odbiór wojskowy wykonuje RPW lub zamawiający na ogólnych zasadach.

10 Wykaz dokumentów związanych

- 10.1. Decyzja Nr 427/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 października 2014 r. w sprawie określenia zasad funkcjonowania systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych, obowiązków zamawiającego, rejonowego przedstawicielstwa wojskowego, gestora sprzętu wojskowego i centralnego

ZAPEWNIENIE JAKOŚCI U DOSTAWCY ZAGRANICZNEGO	P-04
	Data2015
	Strona: 13 z 13

organu logistycznego oraz Wojskowego Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji w zakresie zapewnienia jakości wyrobów obronnych (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 343).

- 10.2. STANAG 4107. Wzajemna akceptacja procesu Rządowego Zapewnienia Jakości oraz stosowania sojusznicznych publikacji zapewnienia jakości (AQAP).
- 10.3. AQAP 2070. Proces NATO dotyczący wzajemnej realizacji rządowego zapewnienia jakości GQA.
- 10.4. Procedura P-01. Organizacja zapewnienia jakości wyrobów obronnych.
- 10.5. Procedura P-02. Zasady określania wymagań dotyczących zapewnienia jakości i włączanie ich do umowy/zamówienia.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

**PROCEDURA WYKONAWCZA
DOTYCZĄCA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI
WYROBÓW OBRONNYCH**

P - 05

**REALIZACJA GQA NA WNIOSEK Z INNEGO
PAŃSTWA**

REALIZACJA GQA NA WNIOSEK Z INNEGO PAŃSTWA	P-05
	Data2015
	Strona: 2 z 14

Spis treści:

1. Cel procedury	3
2. Zakres stosowania procedury.....	3
3. Stosowane definicje	3
4. Zakres odpowiedzialności	6
5. Tryb postępowania	7
6. Wykaz dokumentów związanych.....	13

REALIZACJA GQA NA WNIOSEK Z INNEGO PAŃSTWA	P-05
	Data 2015
	Strona: 3 z 14

1. Cel procedury

Ustalenie zasad postępowania w zakresie przyjęcia wniosku o GQA z innego państwa (RGQA) i przygotowania do realizacji procesu Rządowego Zapewnienia Jakości (GQA), umożliwiających prowadzenie działań zgodnie ze wskazanymi we wniosku zadaniami oraz nadzorowanie określonych obszarów ryzyka zgodnie z wymaganiami.

2. Zakres stosowania procedury

Procedura ma zastosowanie przy realizacji działań, w których uczestniczą Rejonowe Przedstawicielstwa Wojskowe (RPW) wraz z Wojskowym Centrum Normalizacji Jakości i Kodyfikacji (Centrum), których wynikiem jest podjęcie decyzji o przeprowadzeniu procesu GQA dla odbiorcy zagranicznego, opracowanie planu nadzorowania – „Planu GQA” oraz realizacja procesu GQA.

3. Stosowane definicje

3.1. Centrum

Wojskowe Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji.

3.2. Centralny organ logistyczny (COL)

Komórka lub jednostka organizacyjna resortu obrony narodowej, a także komórka wewnętrzna odpowiedzialna za organizację procesów eksploatacji oraz szkolenia specjalistów technicznych dla określonych rodzajów sprzętu wojskowego (SpW).

3.3. Dostawca (wykonawca umowy)

Podmiot (osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną), który działa w sytuacji kontraktowej jako dostarczający wyroby obronne zamawiającemu.

3.4. Dostawca zagraniczny (zagraniczny wykonawca umowy)

Podmiot nie posiadający siedziby lub stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3.5. Gestor sprzętu wojskowego (gestor SpW)

Komórka lub jednostka organizacyjna resortu obrony narodowej, a także komórka wewnętrzna, odpowiedzialna za określanie kierunków rozwoju SpW w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz organizację procesu

REALIZACJA GQA NA WNIOSEK Z INNEGO PAŃSTWA	P-05
	Data2015
	Strona: 4 z 14

wdrażania i ustalanie procesów eksploatacji (w tym wykorzystania bojowego) i wycofania określonego rodzaju (grupy) SpW.

3.6. **Instytucja Narodowa**

Jednostka organizacyjna lub jej komórka wewnętrzna mająca siedzibę w danym państwie Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO), wymieniona w załączniku A do porozumienia standaryzacyjnego NATO STANAG 4107 albo inna wskazana w zawartym memorandum o porozumieniu (MoU).

3.7. **Klauzula jakościowa**

Wymagania dotyczące zapewnienia jakości wyrobu obronnego wprowadzane do umowy lub zamówienia zawieranego z dostawcą (wykonawcą umowy).

3.8. **Plan GQA**

Dokument planistyczny spełniający wymagania planu nadzorowania opracowany przez GQAR, określający działania GQA, które mają być wykonane dla zapewnienia realizacji wniosku o GQA (Request for Government Quality Assurance - RGQA).

3.9. **Plan nadzorowania**

Dokument planistyczny przygotowywany przez przedstawiciela wojskowego/GQAR realizującego nadzorowanie jakości, który powinien uwzględniać wymagania wynikające z umowy dostawy wyrobu i plan jakości dostawcy oraz określać działania mające na celu zredukowanie lub monitorowanie występującego ryzyka.

3.10. **Poddostawca (podwykonawca)**

Podmiot (osoba fizyczna, osoba prawna) dostarczający wyroby dla dostawcy.

3.11. **Przedstawiciel rządowego zapewnienia jakości (Government Quality Assurance Representative) - GQAR**

Osoba odpowiedzialna za realizację Rządowego Zapewnienia Jakości (GQA), posiadająca wymagane kompetencje i uprawnienia, działająca w imieniu zamawiającego. W Polsce właściwa osoba zatrudniona w RPW, zwana przedstawicielem wojskowym.

3.12. **Rejonowe Przedstawicielstwo Wojskowe - RPW**

Jednostka organizacyjna resortu obrony narodowej właściwa w zakresie nadzorowania jakości dostaw wyrobów obronnych.

REALIZACJA GQA NA WNIOSEK Z INNEGO PAŃSTWA	P-05
	Data2015
	Strona: 5 z 14

3.13. Ryzyko

Niepewne zdarzenie lub stan, którego wystąpienie jest prawdopodobne i jednocześnie ma negatywny wpływ na spełnienie określonych w umowie wymagań dotyczących jakości wyrobu obronnego.

3.14. Rządowe Zapewnienie Jakości (Government Quality Assurance) - GQA

Proces, przez który właściwa instytucja narodowa ustanawia i przedstawia zapewnienie, że zawarte w umowie wymagania odnoszące się do jakości wyrobów obronnych są spełnione.

3.15. Świadectwo zgodności (Certificate of Conformity) - CoC

Dokument podpisany przez dostawcę, który stwierdza, że wyrób jest zgodny z wymaganiami zawartymi w umowie. Może być wymagany w przypadku realizacji GQA. W tym przypadku pierwszą część CoC wypełnia i podpisuje przedstawiciel dostawcy, potwierdzając na wyłączną odpowiedzialność dostawcy, że wyrób obronny spełnia wymagania umowy. Część drugą CoC wypełnia i podpisuje (jeśli tak wymagano we wniosku o przeprowadzenie GQA – RGQA) przedstawiciel wojskowy (GQAR), potwierdzając, że wyrób obronny był objęty GQA.

3.16. Wymagania jakościowe

Zapisy określające cechy i charakterystyki, które zostały zdefiniowane w szczególności w specyfikacji technicznej, opisie przedmiotu zamówienia i umowie, które powinien spełniać wyrób obronny.

3.17. Wyrób obronny

Wyrób przeznaczony na potrzeby obronności, zaprojektowany zgodnie z wymaganiami określonymi w specyfikacji technicznej i wykonany na podstawie dokumentacji technicznej, bez względu na stopień jego przetworzenia; może obejmować usługę, przedmiot materialny, materiały przetworzone, wytwór intelektualny lub ich kombinację.

3.18. Zamawiający

Minister Obrony Narodowej, jednostka organizacyjna podległa Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowana, uprawniona do zawierania umów, których przedmiotem są wyroby obronne.

3.19. Zapewnienie jakości

Działania planowane na podstawie analizy zagrożeń i oceny ryzyka, niespełnienia określonych wymagań, zidentyfikowanych przez gestora SpW, COL, zamawiającego lub RPW, realizowane w celu zwiększenia pewności, że wyrób obronny będzie spełniał wymagania jakościowe zawarte w umowie.

REALIZACJA GQA NA WNIOSEK Z INNEGO PAŃSTWA	P-05
	Data2015
	Strona: 6 z 14

Pozostałe, użyte w procedurze określenia, inne niż wymienione w pkt 3, są zgodne z podanymi w dokumentach, o których mowa w pkt 6.

4. Zakres odpowiedzialności

Odpowiedzialnymi za stosowanie niniejszej procedury są uczestnicy systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych w resorcie obrony narodowej, w tym w szczególności:

4.1. Dyrektor Centrum w zakresie:

- 1) wyznaczenia RPW odpowiedzialnego za nadzorowanie realizacji umowy w zakresie GQA u dostawcy/poddostawcy;
- 2) koordynowania prowadzenia procesu GQA zgodnie z wymaganiami porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107 i publikacji AQAP 2070;
- 3) aktualizacji treści procedury i wprowadzania zmian.

4.2. Szef/Dyrektor RPW w zakresie:

- 1) wyznaczenia GQAR do realizacji procesu GQA;
- 2) stosowania niniejszej procedury przez podległych przedstawicieli wojskowych w realizowanych procesach GQA;
- 3) zapewnienia środków do realizacji procesu GQA;
- 4) organizacji dostępu do informacji dotyczącej umowy z wymaganiem realizacji procesu GQA oraz realizacji samego procesu GQA;
- 5) organizowania nadzoru nad opracowywaniem, obiegiem i przechowywaniem dokumentów związanych z realizacją procesu GQA oraz terminowością ich wykonywania i przesyłania.

4.3. Wyznaczony przedstawiciel wojskowy (GQAR), odpowiada za bezpośrednią realizację procesu GQA i podjęcie decyzji odnośnie przyjęcia wniosku do realizacji, a w szczególności:

- 1) wykonanie przeglądu: RGQA, zadań dla GQAR i zawartych w umowie wymagań dotyczących GQA;
- 2) zgłaszanie wszystkich niekompletnych, dwuznacznych lub sprzecznych wymagań do składającego RGQA za pośrednictwem Centrum;
- 3) planowanie realizacji procesu GQA z uwzględnieniem zidentyfikowanego ryzyka;
- 4) uzgodnienie z dostawcą zasad realizacji planu GQA;
- 5) organizowanie sprawnego systemu komunikowania się ze wszystkimi zainteresowanymi stronami biorącymi udział w realizacji procesu GQA w celu uzyskiwania niezbędnych informacji związanych z procesem GQA;

REALIZACJA GQA NA WNIOSK Z INNEGO PAŃSTWA	P-05
	Data2015
	Strona: 7 z 14

- 6) identyfikowanie dodatkowych obszarów ryzyka do zgłoszonych w formularzu RIAC.

5. Tryb postępowania

5.1. Zasady ogólne

- 1) Wszystkie dokumenty dotyczące realizacji procesu GQA (na przykład: formularze, korespondencja) funkcjonujące w obrocie międzynarodowym muszą być wykonane w języku angielskim.
- 2) Formularze wniosku o uruchomienie procesu GQA (RGQA) mogą być nadsyłane przez instytucje narodowe do spraw zapewnienia jakości innych państw w systemie poczty elektronicznej lub w tradycyjnym systemie pocztowym. System elektroniczny pozwala znacznie zredukować całkowity czas trwania cyklu delegowania procesu GQA, co stanowi element istotny w przypadku, gdy umowa jest już podpisana i dostawca rozpoczął jej realizację np. uzgadnianie zamówień z poddostawcami.
- 3) Wymiana informacji niejawnych powinna być realizowana zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami.
- 4) W przypadku delegowania procesu z wykorzystaniem poczty elektronicznej nie jest wymagany podpis delegującego na formularzu wniosku o GQA. Punkt kontaktowy Centrum potwierdza w ciągu 5 dni roboczych otrzymanie wniosku RGQA delegującemu wniosek.
- 5) Jeżeli nie jest możliwe elektroniczne przesłanie umowy wraz z RGQA to umowa powinna zostać przesłana pocztą lub udostępniona przez dostawcę. W tym przypadku stosowne zapisy powinny być zamieszczone w RGQA. Jeżeli dostawca nie udostępni GQAR umowy mimo wskazania w RGQA to należy niezwłocznie poinformować Centrum o tym fakcie.
- 6) W wymienionym w ppkt 5 przypadku koniecznym jest, aby w formularzu RGQA (bądź dokumentach stanowiących załączniki do RGQA) było zaznaczone, że przedstawiciel wojskowy/GQAR będzie mógł korzystać z egzemplarza umowy dostawcy.
- 7) RGQA i wymagania umowy powinny być kompletne i zrozumiałe dla delegowanego (realizującego przedstawiciela wojskowego/GQAR). Jeżeli wymagane jest wyjaśnienie, to Centrum, na wniosek przedstawiciela wojskowego, kontaktuje się z delegującym RGQA. W celu przyspieszenia rozwiązania występujących problemów należy stosować elektroniczne środki komunikowania.
- 8) Przedstawiciel wojskowy, poprzez akceptację RGQA, podejmuje decyzję o realizacji procesu GQA w odniesieniu do wszystkich obszarów ryzyka zidentyfikowanych w formularzu RIAC.

REALIZACJA GQA NA WNIOSK Z INNEGO PAŃSTWA	P-05
	Data2015
	Strona: 8 z 14

- 9) Formularz odpowiedzi na wniosek o GQA (RGQAR) przesyłany jest przez Centrum do stosownej instytucji narodowej do spraw zapewnienia jakości na podstawie projektu odpowiedzi (projektu RGQAR) przesłanej przez RPW wyznaczone do realizacji danego wniosku o GQA.
- 10) Wraz z odpowiedzią na wniosek o GQA, zgodnie z zapisami publikacji AQAP 2070, może być przesłany do delegującego również skorygowany formularz RIAC. Podstawą tego działania są informacje w zakresie zidentyfikowanego we wniosku ryzyka, które wymagają dokonania korekty zapisów dotyczących identyfikacji, oceny i komunikowania ryzyka zawartego w przesłanym przez delegującego wniosku.
- 11) Wyznaczenia, właściwego RPW, które będzie odpowiedzialne za realizację GQA dla umów zawartych przez zamawiających z zagranicy z dostawcami/poddostawcami mającymi siedzibę w Polsce dokonuje Dyrektor Centrum.
- 12) W przypadku, gdy wyznaczony do realizacji procesu GQAR może zaakceptować tylko część zadań określonych we wniosku o GQA (RGQA) należy o tym fakcie powiadomić delegującego wniosek za pośrednictwem Centrum oraz uzgodnić alternatywne rozwiązania dla wymagań, które nie mogą być zaakceptowane. W czasie, kiedy ten problem jest rozwiązywany proces GQA powinien być realizowany bez opóźnień w odniesieniu do wymagań, które zostały zaakceptowane przez GQAR. Akceptacja częściowa RGQA, zgodnie z zapisami publikacji AQAP 2070, może być stosowana wyjątkowo i musi jej towarzyszyć stosowne uzasadnienie takiej decyzji.
- 13) Jeżeli GQAR nie może zaakceptować RGQA to zobowiązany jest jak najszybciej przesłać do Centrum projekt odpowiedzi na wniosek o GQA z zastosowaniem formularza RGQAR, uzasadniając powody braku akceptacji. Centrum po weryfikacji, przesyła formularz RGQAR do delegującego proces powiadamiając o odrzuceniu RGQA. Odrzucenie RGQA, zgodnie z zapisami publikacji AQAP 2070, może nastąpić tylko w wyjątkowych okolicznościach.
- 14) Decyzja dotycząca akceptacji/częściowej akceptacji/odrzucenia wniosku o GQA powinna być podjęta najszybciej jak to tylko możliwe, jednak nie później niż w ciągu 8 dni roboczych od daty otrzymania przez wyznaczone RPW stosownego wniosku o uruchomienie procesu GQA. Informacja dotycząca akceptacji, akceptacji częściowej lub odrzucenia RGQA przekazywana jest do delegującego wniosek pisemnie lub na elektronicznym formularzu odpowiedzi na wniosek.
- 15) Obowiązujący formularz RGQAR (odpowiedzi na RGQA) oraz formularz RIAC są zamieszczone w publikacji AQAP 2070.
- 16) Jeżeli wniosek o GQA zostanie przyjęty do realizacji to jego wypowiedzenie jest możliwe jedynie za zgodą delegującego.

REALIZACJA GQA NA WNIOSK Z INNEGO PAŃSTWA	P-05
	Data2015
	Strona: 9 z 14

- 17) Po akceptacji wniosku o GQA przedstawiciel wojskowy/GQAR nadzorujący wyrób współpracuje bezpośrednio z delegującym GQAR.
- 18) Obowiązujące terminy obiegu dokumentów podczas realizacji procesu GQA, wymagane zapisami publikacji AQAP 2070, zawarte są w tej publikacji oraz w **§ 18 ust. 5 pkt 3** decyzji Nr 427/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 października 2014 roku w *sprawie określenia zasad funkcjonowania systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych, obowiązków zamawiającego, rejonowego przedstawicielstwa wojskowego, gestora sprzętu wojskowego i centralnego organu logistycznego oraz Wojskowego Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji w zakresie zapewnienia jakości wyrobów obronnych* (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 343).
- 19) W uzasadnionych przypadkach wynikających z obiektywnych przyczyn, niezależnych od RPW, które skutkują niedotrzymaniem wskazanych w ppkt 18 terminów dotyczących przesyłania do Centrum dokumentów wymaganych zapisami sojuszniczej publikacji AQAP 2070, RPW zobowiązane jest do natychmiastowego powiadomienia Centrum o przewidywanym opóźnieniu.

5.2. Etap otrzymania wniosku przez Centrum:

- 1) Po otrzymaniu RGQA od instytucji narodowej do spraw zapewnienia jakości innego państwa, Centrum dokonuje przeglądu otrzymanych dokumentów, a w szczególności:
 - a) sprawdza kompletność dokumentów - analizuje zapisy pod względem zgodności z wymaganiami porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107 i aktualnego wydania publikacji AQAP 2070,
 - b) analizuje zapisy dotyczące wymagań odnośnie jakości, wyrobu i zadań dla GQAR pod kątem prawidłowości zapisu w odniesieniu do zasad obowiązujących przy delegowaniu GQA,
 - c) dokonuje rejestracji wniosku o GQA (RGQA) i sporządza kopie otrzymanych dokumentów,
 - d) potwierdza drogą elektroniczną otrzymanie RGQA w terminie nie przekraczającym 5 dni roboczych,
 - e) wyznacza RPW i przesyła do RPW wniosek otrzymany od delegującego.
 - f) uzgadnia z delegującym wniosek, we współpracy z wyznaczonym GQAR, niejasności w zapisach delegowanego RGQA (jeśli przedstawiciel wojskowy/GQAR z RPW stwierdzi ich występowanie). Wszelkie niejasności należy wyjaśnić przed przesłaniem formalnej odpowiedzi dotyczącej akceptacji wniosku,

REALIZACJA GQA NA WNIOSEK Z INNEGO PAŃSTWA	P-05
	Data2015
	Strona: 10 z 14

- g) powyższe działania powinny być realizowane tak szybko jak to możliwe w terminie, zapewniającym przesłanie odpowiedzi na wniosek o GQA (RGQAR) do delegującej instytucji narodowej z innego państwa w czasie nie przekraczającym 20 dni roboczych (licząc od daty otrzymania wniosku o GQA),
- h) w przypadku braku kompletności otrzymanych dokumentów, w odniesieniu do wymagań porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107 i aktualnego wydania publikacji AQAP 2070, Centrum zwraca się do delegującego o ich uzupełnienie w wymaganym zakresie.

5.3. **Etap podejmowania decyzji w zakresie akceptacji RGQA i realizacji GQA przez RPW**

- 1) Szef/Dyrektor RPW organizuje realizację procesu GQA, a w szczególności:
 - a) dokonuje przeglądu RGQA, umowy i zadań dla przedstawiciela wojskowego celem wyznaczenia odpowiedniego GQAR,
 - b) wyznacza przedstawiciela wojskowego do realizacji procesu GQA,
 - c) akceptuje przekazywany do Centrum (najpóźniej w terminie 8 dni roboczych od daty otrzymania wniosku o GQA) wypełniony projekt odpowiedzi na wniosek o GQA w postaci formularza RGQAR, po podjęciu przez wyznaczonego GQAR decyzji w zakresie akceptacji, częściowej akceptacji lub odrzucenia wniosku RGQA.
- 2) Wyznaczony do nadzorowania jakości przedstawiciel wojskowy - GQAR:
 - a) dokonuje przeglądu RGQA i umowy, w tym zapisów dotyczących wymagań jakościowych wyrobu, otrzymanych zadań, zidentyfikowanych obszarów ryzyka,
 - b) analizuje zadania i przewidywane działania procesu GQA, zasoby potrzebne do realizacji tych działań, ograniczenia i koszty,
 - c) analizuje ryzyko związane z wyrobem lub dostawcą na podstawie własnej wiedzy i doświadczenia, informacji z prowadzonej bazy danych o ryzyku podczas poprzednio realizowanych umów przez dostawcę – stosuje zasady opisane w publikacji AQAP 2070,
 - d) nawiązuje kontakt z dostawcą/poddostawcą w celu uzyskania pewności, że dostawca/poddostawca jest świadomy wymogu przeprowadzenia procesu GQA w stosunku do dostarczanych wyrobów,
 - e) dokonuje przeglądu RIAC, identyfikuje obszary ryzyka (zgodnie z procesem identyfikacji i oceny ryzyka przedstawionym w publikacji AQAP 2070) dotyczące wyrobu obronnego, procesu, systemu zarządzania jakością dostawcy oraz dokonuje klasyfikacji ryzyka,

REALIZACJA GQA NA WNIOSK Z INNEGO PAŃSTWA	P-05
	Data2015
	Strona: 11 z 14

- f) uzgadnia z Centrum oraz delegującym RGQA niejasności i niekompletnie określone wymagania dotyczące realizacji GQA,
- g) w przypadku, gdy GQAR posiada informacje o ryzyku, które uzupełniają lub zaprzeczają identyfikacji lub klasyfikacji ryzyka dokonanej przez delegującego to stanowią one podstawę do sporządzenia skorygowanego RIAC i przesłania go do delegującego. Poprzez skorygowany RIAC GQAR powinien również (w przypadku takiej potrzeby) zgłosić uwagi i propozycje dotyczące ryzyk zidentyfikowanych przez delegującego,
- h) akceptuje RGQA przez wypełnienie formularza RGQAR (wraz ze skorygowanym RIAC, jeśli ma zastosowanie) i najpóźniej w terminie 8 dni roboczych od otrzymania RGQA przez RPW, po akceptacji Szefa/Dyrektora RPW, przesyła wypełniony projekt formularza RGQAR do Centrum. Jeśli RGQA może zostać zaakceptowany częściowo lub brak jest możliwości jego akceptacji, co, zgodnie z zapisami publikacji AQAP 2070 może nastąpić jedynie w wyjątkowych przypadkach, GQAR postępuje zgodnie z pkt 5.1 ppkt 12 lub pkt 5.1 ppkt 13 niniejszej procedury,
- i) nawiązuje kontakt i uzgadnia z dostawcą sposób realizacji zadań wynikających z zapisów umowy i RGQA oraz zakres pomocy technicznej dostawcy dla przedstawiciela wojskowego (GQAR),
- j) uzgadnia z dostawcą zasady współpracy i komunikowania się podczas realizacji procesu GQA,
- k) wykonuje projekt planu GQA zgodnie z zapisami procedury P-06, który powinien obejmować zidentyfikowane obszary ryzyka, w szczególności opisane w RIAC,
- l) przedstawia do akceptacji Szefowi/Dyrektorowi RPW propozycje realizacji zadań GQA,
- m) przedstawia dostawcy opracowany plan GQA i uzgadnia z dostawcą szczegóły jego realizacji – harmonizuje plan GQA z planem jakości dostawcy,
- n) w miarę potrzeb uaktualnia sporządzony plan GQA. Szczegółowy zakres postępowania przy realizacji GQA zawiera procedura P - 06 „Zasady realizacji GQA i odbioru wojskowego”,
- o) w przypadku wysokiego ryzyka (wskazanego w RGQA) wykonuje ocenę systemu zarządzania jakością dostawcy. Sposób postępowania określa procedura P-03 „Zasady oceny systemu zarządzania jakością dostawcy”.

REALIZACJA GQA NA WNIOSEK Z INNEGO PAŃSTWA	P-05
	Data2015
	Strona: 12 z 14

UWAGA:

Nie ma potrzeby, aby przedstawiciel wojskowy (GQAR) i delegujący uzgadniali sprawy związane z identyfikowaniem lub oceną ryzyk, ponieważ ich podejście i dostęp do informacji o ryzyku mogą być różne.

- 3) W czasie przeglądu umowy szczególny nacisk należy położyć na następujące kwestie, jeżeli mają zastosowanie:
 - a) zapewnienie, że GQAR posiada potrzebne prawo wstępu do obiektów produkcyjnych dostawcy lub poddostawcy w celu realizacji koniecznego GQA,
 - b) posiadanie przez GQAR upoważnienia dotyczącego postępowania w sprawach zezwolenia na odstępstwo,
 - c) upoważnienie dostawcy odnośnie zezwolenia na odstępstwo,
 - d) wymagania dotyczące systemu zarządzania jakością (patrz porozumienie standaryzacyjne STANAG 4107),
 - e) wymagania techniczne dla wyrobu,
 - f) wymagania delegującego dotyczące zwolnienia wyrobu łącznie z podpisaniem oświadczenia o GQA,
 - g) wymagania dla dostawcy dotyczące opracowania planów, np. planu jakości, planu zarządzania ryzykiem, planu zarządzania konfiguracją, poddelegowań,
 - h) zadania specjalne takie jak wymagania dotyczące kontroli pierwszego wyrobu, wymagania dotyczące specjalnych badań, uczestniczenie w przeglądach projektu,
 - i) raportowanie wymagań łącznie z informacjami o ryzyku (RIAC), raporty z działań i QDR,
 - j) informacje przedkontraktowe związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia,
 - k) identyfikację elementów krytycznych, takich jak elementy krytyczne ze względu na bezpieczeństwo, krytyczne w odniesieniu do lotu, decydujące o bezpieczeństwie okrętów podwodnych oraz kluczowych właściwości lub innych wyszczególnionych w przepisach krajowych.

- 4) Jeżeli Szef/Dyrektor RPW stwierdzi, że nie posiada wystarczającej ilości przedstawicieli (GQAR) do realizacji danego RGQA to uzgadnia z Dyrektorem Centrum konieczność wyznaczenia przedstawicieli z innego RPW do wsparcia realizacji danego procesu GQA.

REALIZACJA GQA NA WNIOSK Z INNEGO PAŃSTWA	P-05
	Data2015
	Strona: 13 z 14

UWAGA:

Wnioski o GQA wymagające pilnego działania, gdy nagła potrzeba GQA wyprzedza opracowanie RGQA, przesłane e-mailem lub faxem z prośbą, aby zainicjować GQA, będą rozpatrywane zgodnie z pkt 5.2, ppkt. 1.

- 5) Przedstawiciel wojskowy (GQAR) realizuje proces GQA postępując zgodnie z niniejszą procedurą, procedurą P-06 „Zasady realizacji GQA i odbioru wojskowego” oraz procedurą P-07 „Zakończenie procesu zapewnienia jakości”.
- 6) Centrum wysyła zaakceptowany przez wyznaczonego przedstawiciela wojskowego (GQAR) RGQAR/RIAC do delegującej instytucji narodowej wniosek o GQA po jego pisemnej akceptacji oraz koordynuje realizację procesu GQA.
- 7) Zakończenie realizacji procesu GQA opisane jest w procedurze P-07.
- 8) Centrum oraz RPW przechowują dokumenty oraz zapisy związane z realizacją GQA, a w szczególności:
 - a) kopię RGQA oraz RGQAR z potwierdzeniem przyjęcia do realizacji przez przedstawiciela wojskowego (GQAR),
 - b) kopie załączników RIAC zawierających określone przez składającego RGQA obszary ryzyka i zadania dla przedstawiciela wojskowego,
 - c) kopię umowy zawartej pomiędzy zagranicznym zamawiającym, a polskim dostawcą,
 - d) kopie zapisów wynikających z komunikowania się z instytucją narodową delegującą wniosek o GQA,
 - e) kopię planu GQA wykonanego przez przedstawiciela wojskowego (GQAR),
 - f) inne dokumenty (zapisy) powstałe w procesie akceptacji RGQA i realizacji GQA.

6. Wykaz dokumentów związanych

- 6.1 Decyzja Nr 427/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 października 2014 r. w sprawie określenia zasad funkcjonowania systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych, obowiązków zamawiającego, rejonowego przedstawicielstwa wojskowego, gestora sprzętu wojskowego i centralnego organu logistycznego oraz Wojskowego Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji w zakresie zapewnienia jakości wyrobów obronnych (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 343).

REALIZACJA GQA NA WNIOSEK Z INNEGO PAŃSTWA	P-05
	Data2015
	Strona: 14 z 14

- 6.2. STANAG 4107. Wzajemna akceptacja procesu rządowego zapewnienia jakości (GQA) oraz stosowania sojusznicznych publikacji standaryzacyjnych zapewnienia jakości.
- 6.3. AQAP-2070. Proces NATO dotyczący wzajemnej realizacji rządowego zapewnienia jakości GQA.
- 6.4. Procedura P-03. Zasady oceny systemu zarządzania jakością dostawcy (wykonawcy umowy).
- 6.5. Procedura P-06. Zasady realizacji GQA i odbioru wojskowego.
- 6.6. Procedura P-07. Zakończenie procesu zapewnienia jakości.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

**PROCEDURA WYKONAWCZA
DOTYCZĄCA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI
WYROBÓW OBRONNYCH**

P – 06

**ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU
WOJSKOWEGO**

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 2 z 33

Spis treści:

1. Cel procedury	3
2. Zakres stosowania procedury.....	3
3. Stosowane definicje	3
4. Zakres odpowiedzialności	6
5. Tryb postępowania	9
6. Wykaz dokumentów związanych.....	26
7. Załączniki	27

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 3 z 33

1. Cel procedury

Ustalenie zasad realizacji procesu Rządowego Zapewnienia Jakości (GQA) i odbioru wojskowego dla wyrobów obronnych zamawianych u dostawców krajowych albo zagranicznych.

2. Zakres stosowania procedury

Procedura ma zastosowanie:

- w działaniach związanych z realizacją procesu GQA na obszarze Polski,
- w działaniach związanych z realizacją odbioru wojskowego dla umów krajowych oraz umów z dostawcami z państw nie należących do NATO, z którymi nie podpisano porozumienia MoU.

3. Stosowane definicje

3.1. Centrum

Wojskowe Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji.

3.2. Centralny organ logistyczny (COL)

Komórka lub jednostka organizacyjna resortu obrony narodowej, a także komórka wewnętrzna odpowiedzialna za organizację procesów eksploatacji oraz szkolenia specjalistów technicznych dla określonych rodzajów sprzętu wojskowego (SpW).

3.3. Dostawca (wykonawca umowy)

Podmiot (osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną), który działa w sytuacji kontraktowej jako dostarczający wyroby obronne zamawiającemu.

3.4. Dostawca zagraniczny (zagraniczny wykonawca umowy)

Podmiot nie posiadający siedziby lub stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3.5. Gestor sprzętu wojskowego (gestor SpW)

Komórka lub jednostka organizacyjna resortu obrony narodowej, a także komórka wewnętrzna, odpowiedzialna za określanie kierunków rozwoju SpW w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz organizację procesu wdrażania i ustalanie procesów eksploatacji (w tym wykorzystania bojowego) i wycofywania określonego rodzaju (grupy) SpW.

3.6. Instytucja Narodowa

Jednostka organizacyjna lub jej komórka wewnętrzna mająca siedzibę w danym państwie Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO),

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 4 z 33

wymieniona w załączniku A do porozumienia standaryzacyjnego NATO STANAG 4107 albo inna wskazana w zawartym memorandum o porozumieniu (MoU).

3.7. **Klauzula jakościowa**

Wymagania dotyczące zapewnienia jakości wyrobu obronnego wprowadzane do umowy lub zamówienia zawieranego z dostawcą (wykonawcą umowy).

3.8. **Nadzorowanie jakości**

Działania realizowane przez rejonowe przedstawicielstwo wojskowe (RPW) w systemie zapewnienia jakości wyrobów obronnych po zawarciu umowy, w oparciu o wymagania w niej zawarte.

3.9. **Odbiór wojskowy**

Proces realizowany przez rejonowe przedstawicielstwo wojskowe (RPW), w systemie zapewnienia jakości wyrobów obronnych w oparciu o wymagania zawarte w umowie, polegający na identyfikacji ryzyka zagrożeń realizacji umowy i planowaniu, w uzgodnieniu z dostawcą (wykonawcą umowy), oceny i monitorowania funkcjonowania systemu zarządzania jakością dostawcy oraz monitorowania procesów realizacji wyrobu w obszarach o podwyższonym ryzyku, raportowaniu o zagrożeniach realizacji umowy podjęciu decyzji zawartej w protokole odbioru dotyczącej akceptacji przekazania wyrobu w miejsce wskazane w umowie.

3.10. **Plan GQA**

Dokument planistyczny spełniający wymagania planu nadzorowania opracowany przez GQAR, określający działania GQA, które mają być wykonane dla zapewnienia realizacji wniosku o GQA (Request for Government Quality Assurance - RGQA).

3.11. **Plan nadzorowania**

Dokument planistyczny przygotowywany przez przedstawiciela wojskowego/GQAR realizującego nadzorowanie jakości, który powinien uwzględniać wymagania wynikające z umowy dostawy wyrobu i plan jakości dostawcy oraz określać działania mające na celu zredukowanie lub monitorowanie występującego ryzyka.

3.12. **Poddostawca (podwykonawca)**

Podmiot (osoba fizyczna, osoba prawna) dostarczający wyroby dla dostawcy.

3.13. **Protokół odbioru**

Dokument wymagany zapisami umowy, podpisany przez dostawcę, który stwierdza, że wyrób obronny jest zgodny z wymaganiami zawartymi

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 5 z 33

w umowie/zamówieniu oraz potwierdzający podpisem przedstawiciela wojskowego wykonanie przez niego zadań związanych z nadzorowaniem jakości, w wyniku których uzyskano zapewnienie, że nadzorowany wyrób obronny spełnia wymagania umowy/zamówienia.

W przypadku dostaw realizowanych za pośrednictwem NSPA i w ramach FMS, zamiast podpisu dostawcy może być dołączony dokument MISR, CoC lub DD 250.

3.14. **Przedstawiciel rządowego zapewnienia jakości (Government Quality Assurance Representative) - GQAR**

Osoba odpowiedzialna za realizację Rządowego Zapewnienia Jakości (GQA), posiadająca wymagane kompetencje i uprawnienia, działająca w imieniu zamawiającego. W Polsce właściwa osoba zatrudniona w RPW, zwana przedstawicielem wojskowym.

3.15. **Raport niezgodności QDR**

Raport inicjowany przez przedstawiciela wojskowego/GQAR identyfikującego niezgodność.

3.16. **Rejonowe Przedstawicielstwo Wojskowe - RPW**

Jednostka organizacyjna resortu obrony narodowej właściwa w zakresie nadzorowania jakości dostaw wyrobów obronnych.

3.17. **Ryzyko**

Niepewne zdarzenie lub stan, którego wystąpienie jest prawdopodobne i jednocześnie ma negatywny wpływ na spełnienie określonych w umowie wymagań dotyczących jakości wyrobu obronnego.

3.18. **Rządowe Zapewnienie Jakości (Government Quality Assurance) - GQA**

Proces, przez który właściwa instytucja narodowa ustanawia i przedstawia zapewnienie, że zawarte w umowie wymagania odnoszące się do jakości wyrobów obronnych są spełnione.

3.19. **Specyfikacje techniczne**

Dokumenty określające cechy jakie powinien posiadać wyrób w zakresie wymagań technicznych, obowiązujących standardów i konfiguracji, jakości, bezpieczeństwa użytkowania, w tym w odniesieniu do nazewnictwa, symboli, badań i metodologii badań, znakowania oraz oznaczania wyrobu.

3.20. **Świadectwo zgodności (Certificate of Conformity) - CoC**

Dokument podpisany przez dostawcę, który stwierdza, że wyrób jest zgodny z wymaganiami zawartymi w umowie. Może być wymagany w przypadku realizacji GQA. W tym przypadku pierwszą część CoC wypełnia i podpisuje

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 6 z 33

przedstawiciel dostawcy, potwierdzając na wyłączną odpowiedzialność dostawcy, że wyrób obronny spełnia wymagania umowy. Część drugą CoC wypełnia i podpisuje (jeśli tak wymagano we wniosku o przeprowadzenie GQA – RGQA) przedstawiciel wojskowy (GQAR), potwierdzając, że wyrób obronny był objęty GQA.

3.21. Wymagania jakościowe

Zapisy określające cechy i charakterystyki, które zostały zdefiniowane w szczególności w specyfikacji technicznej, opisie przedmiotu zamówienia i umowie, które powinien spełniać wyrób obronny.

3.22. Wyrób obronny

Wyrób przeznaczony na potrzeby obronności, zaprojektowany zgodnie z wymaganiami określonymi w specyfikacji technicznej i wykonany na podstawie dokumentacji technicznej, bez względu na stopień jego przetworzenia; może obejmować usługę, przedmiot materialny, materiały przetworzone, wytwór intelektualny lub ich kombinację.

3.23. Zamawiający

Minister Obrony Narodowej, jednostka organizacyjna podległa Ministrowi Obrony Narodowej lub rzez niego nadzorowana, uprawniona do zawierania umów, których przedmiotem są wyroby obronne

3.24. Zapewnienie jakości

Działania planowane na podstawie analizy zagrożeń i oceny ryzyka niespełnienia określonych wymagań zidentyfikowanych przez gestora SpW, COL, zamawiającego lub RPW, realizowane w celu zwiększenia pewności, że wyrób obronny będzie spełniał wymagania jakościowe zawarte w umowie.

Pozostałe, użyte w procedurze określenia, inne niż wymienione w pkt 3, są zgodne z podanymi w dokumentach, o których mowa w pkt 6.

4. Zakres odpowiedzialności

Odpowiedzialnymi za stosowanie niniejszej procedury są uczestnicy systemu nadzorowania jakości wyrobów obronnych w resorcie obrony narodowej, w tym w szczególności:

4.1. Dyrektor Centrum w zakresie:

- 1) wyznaczenia RPW lub kilku RPW (w tym wiodącego), które będzie odpowiedzialne za realizację procesu nadzorowania jakości u dostawcy/poddostawcy, w tym realizację GQA;

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 7 z 33

- 2) koordynowania procesu GQA zgodnie z porozumieniem standaryzacyjnym STANAG-4107 i publikacją AQAP 2070 albo podpisanym porozumieniem MoU;
- 3) nadzoru nad utrzymywaniem wymaganych kwalifikacji kadry i pracowników RPW uczestniczących w zapewnieniu jakości wyrobów obronnych ze szczególnym uwzględnieniem znajomości języka angielskiego;
- 4) organizowanie wyjazdów dotyczących nadzorowania jakości u dostawców zagranicznych.

4.2. Zamawiający w zakresie:

- 1) współdziałania z szefem/dyrektorem RPW odnośnie wypracowania decyzji dotyczących zmian lub wniosków o odstępstwa od wyspecyfikowanych w umowie wymagań jakościowych dotyczących zamawianych wyrobów;
- 2) współpracy z RPW i gestorem SpW lub COL przy określaniu ryzyka dotyczącego danego wyrobu (w szczególności w zakresie danych odnośnie realizacji umów przez danego dostawcę, w tym reklamacji).

4.3. Gestor SpW lub COL w zakresie:

- 1) współdziałania, poprzez zamawiającego, z RPW odnośnie wypracowania decyzji dotyczących zmian lub wniosków o odstępstwa od wyspecyfikowanych wymagań jakościowych umowy;
- 2) opiniowania wniosków o odstępstwa od określonych w umowie wymagań jakościowych, które mogą być zgłaszane przez dostawcę do zamawiającego.

4.4. Szef/Dyrektor RPW w zakresie:

- 1) organizowania i monitorowania procesu nadzorowania jakości wyrobów, w szczególności zgłaszania do Centrum (w terminach określonych odrębnymi przepisami) potrzeby wyjazdu związanego z nadzorowaniem jakości w państwie nienależącym do NATO;
- 2) nadzorowania prowadzenia ewidencji pieczęci i plomb stosowanych przez przedstawicieli wojskowych do określania statusu kontroli i badania wyrobu/procesu, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami w resorcie obrony narodowej;
- 3) powiadamiania Dyrektora Centrum w przypadku odrzucenia wniosku o uruchomienie procesu nadzorowania jakości albo wniosku o GQA z podaniem przyczyny takiej decyzji;
- 4) współpracy z innym RPW w zakresie realizacji procesu zapewnienia jakości u dostawcy/poddostawcy - jeśli istnieje taka potrzeba;
- 5) realizowania zadań zleconych przez Centrum w zakresie delegowania procesu nadzorowania jakości wyrobów obronnych w formie GQA

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 8 z 33

do zagranicznej instytucji narodowej i realizacji procesu w państwie dostawcy/poddostawcy;

- 6) utrzymania właściwych kwalifikacji technicznych i językowych podległych pracowników, którzy bezpośrednio uczestniczą w realizacji działań związanych z zapewnieniem jakości wyrobów obronnych;
- 7) zatwierdzania opracowanego przez przedstawiciela wojskowego planu nadzorowania/GQA (zgodnie z ustalonym przez Szefa/Dyrektora RPW trybem zatwierdzania planu);
- 8) podejmowania decyzji odnośnie akceptacji/częściowej akceptacji/odrzućenia wniosku o GQA;
- 9) podejmowania decyzji (tylko w przypadku zawarcia takiego uprawnienia w skierowanym do Polski wniosku o GQA) odnośnie akceptowania wniosków o zgodę na odstępstwo od wyspecyfikowanych w umowie wymagań jakościowych, zgodnie z zasadami określonymi w umowie i wniosku o GQA.

4.5. Wyznaczony przez szefa/dyrektora RPW do nadzorowania jakości wyrobu przedstawiciel wojskowy w zakresie:

- 1) prowadzenia procesu nadzorowania jakości wyrobu;
- 2) opracowania i przedstawienia do zatwierdzenia planu nadzorowania/GQA, zgodnie z ustalonym przez Szefa/Dyrektora RPW trybem zatwierdzania planu;
- 3) przeglądu wniosku o Rządowe Zapewnienie Jakości (RGQA), przeglądu umowy/zamówienia, identyfikacji obszarów ryzyka, danych z dotychczasowej eksploatacji wyrobu (we współpracy z Gestorem SpW COL), danych dotyczących realizacji przez dostawcę/poddostawcę dotychczasowych umów/zamówień, w tym reklamacji (we współpracy z zamawiającym);
- 4) oceny systemu zarządzania jakością dostawcy/poddostawcy;
- 5) przedstawiania Szefowi/Dyrektorowi RPW propozycji decyzji dotyczącej akceptacji, częściowej akceptacji lub odrzućenia RGQA;
- 6) monitorowania, w niezbędnym zakresie, realizacji umowy u dostawcy/poddostawcy;
- 7) uzgodnienia z dostawcą krajowym zapisów w umowie z poddostawcą w zakresie wymagań dotyczących zapewnienia jakości (procedura P-02);
- 8) opracowania i przekazania do Centrum zaakceptowanego przez Szefa/Dyrektora RPW projektu RGQA wraz z kopią umowy/zamówienia w języku angielskim lub języku państwa dostawcy/poddostawcy oraz innych dokumentów niezbędnych do realizacji procesu (GQA) u poddostawcy zagranicznego, określonych przez Centrum (procedura P-04);

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 9 z 33

- 9) analizy i opiniowania wniosków o zgodę na odstępstwo od wyspecyfikowanych w umowie wymagań jakościowych, zgodnie z uprawnieniami i zasadami określonymi w umowie i wniosku o GQA;
- 10) uzgodnienia z Centrum podejmowanych decyzji dotyczących realizacji procesu GQA u poddostawcy zagranicznego;
- 11) przestrzegania terminów wykonywania i wysyłania dokumentów, zgodnie z publikacją AQAP 2070, decyzją Nr 427/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 października 2014 w sprawie *określenia zasad funkcjonowania systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych, obowiązków zamawiającego, rejonowego przedstawicielstwa wojskowego, gestora sprzętu wojskowego i centralnego organu logistycznego oraz Wojskowego Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji w zakresie zapewnienia jakości wyrobów obronnych* (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 343) oraz procedurami wykonawczymi P01÷P07.

5. Tryb postępowania

5.1. Zasady ogólne

- 1) Nadzorowanie jakości przez RPW realizowane jest na podstawie stosownej umowy/zamówienia na polecenie Dyrektora Centrum, uzupełnione w uzasadnionych przypadkach wnioskiem szefa/dyrektora wyznaczonego RPW do innego RPW realizującego proces zapewnienia jakości wyrobu finalnego (na podstawie innej umowy/zamówienia), zgodnie z zapisami decyzji Nr 427/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 października 2014 r. w sprawie *określenia zasad funkcjonowania systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych, obowiązków zamawiającego, rejonowego przedstawicielstwa wojskowego, gestora sprzętu wojskowego i centralnego organu logistycznego oraz Wojskowego Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji w zakresie zapewnienia jakości wyrobów obronnych* oraz procedury P-01.
- 2) Przedstawiciel wojskowy przed akceptacją wniosku o GQA wykonuje czynności określone w procedurze P-05 „Realizacja GQA na wniosek z innego państwa”.
- 3) Wyznaczony do realizacji procesu nadzorowania jakości przedstawiciel wojskowy powinien w szczególności:
 - a) przystąpić do realizacji zadań niezwłocznie po otrzymaniu polecenia,
 - b) zapewnić identyfikowalność wykonywanych działań związanych z nadzorowaniem jakości w stosunku do wymagań umowy,
 - c) korzystać z pomocy dostawcy w zakresie nadzorowania jakości na zasadach określonych w umowie i zgodnych z ustaleniami przyjętymi w trakcie uzgodnień dotyczących realizacji nadzorowania,

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data 2015
	Strona: 10 z 33

- d) przestrzegać przepisów BHP i zarządzeń w zakresie wymagań wynikających z realizowanych procesów technologicznych, obowiązujących u dostawcy,
 - e) zachować w tajemnicy spostrzeżenia, wnioski i informacje o realizowanych procesach u dostawcy,
 - f) rozpocząć weryfikację/badanie wyrobu obronnego po otrzymaniu zgłoszenia w formie wcześniej uzgodnionej z dostawcą. W szczególnych przypadkach uprawniony przedstawiciel wojskowy osobiście weryfikuje/ bada wyrób (np. w roli operatora wyrobu). W każdym innym przypadku jest obserwatorem badań wykonywanych przez dostawcę w zakresie wynikającym z wcześniejszej analizy ryzyka,
 - g) monitorować terminowość zgłoszeń zapisanych w planie nadzorowania/GQA oraz podejmować działania (interwencje u dostawcy) celem ustalenia przyczyn opóźnień oraz traktować te opóźnienia jako potencjalne obszary ryzyka niedotrzymania terminów realizacji umowy.
- 4) Dowody spełnienia wymagań przez wyrób przedstawia uprawniony przedstawiciel dostawcy zgodnie z planem nadzorowania/GQA. Dostawca odpowiedzialny jest za dostarczenie wyrobu obronnego zgodnego z wymaganiami umowy. Zasada ta dotyczy również komponentów niezbędnych do produkcji wyrobu finalnego a dostarczonych przez poddostawców.
 - 5) Formularze i wzory dokumentów, które nie zostały określone w umowie a stosowane przez RPW podczas realizacji konkretnego procesu nadzorowania przedstawiciel wojskowy powinien uzgodnić z dostawcą w trakcie realizacji nadzorowania umowy.
 - 6) Przedstawiciel wojskowy powinien potwierdzać status kontroli i badania stosownym wpisem oraz pieczęcią w dokumentach wymaganych umową lub innych uzgodnionych z dostawcą.
 - 7) W przypadku negatywnego wyniku weryfikacji lub badania, przedstawiciel wojskowy odmawia akceptacji wyrobu obronnego dokonując odpowiednich wpisów w formularzu "Zgłoszenia wyrobu" (formularz zgłoszenia uzgadnia się z dostawcą w trakcie realizacji nadzorowania umowy). Jeżeli niezgodność generuje ryzyko opóźnienia dostawy informuje o tym zamawiającego i Centrum.
 - 8) W przypadku negatywnego wyniku weryfikacji lub badania, przedstawiciel wojskowy może sporządzić QDR (przy realizacji procesu GQA obligatoryjnie wypełnia formularz QDR - załącznik 4), który przekazuje dostawcy, a w przypadku GQA, jeśli tak wymagano, również zamawiającemu. Informuje dostawcę o potrzebie wdrożenia działań korygujących dotyczących stwierdzonych niezgodności oraz konieczności

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 11 z 33

ponownego zgłoszenia wyrobu do weryfikacji. Ponowne zgłoszenie musi zawierać potwierdzenie przedstawiciela najwyższego kierownictwa dostawcy o skuteczności przeprowadzonych działań korygujących.

- 9) Przedstawiciel wojskowy powinien zażądać od dostawcy zbadania przyczyn wystąpienia niezgodności oraz monitorować i oceniać skuteczność wprowadzonych działań korygujących i zapobiegawczych w odniesieniu do kolejnych wyrobów.
- 10) Przedstawiciel wojskowy zobowiązany jest do archiwizacji zapisów dotyczących:
 - a) spostrzeżeń i wniosków z przeglądu umowy,
 - b) realizowanego planu nadzorowania/GQA,
 - c) spostrzeżeń i wniosków do planu nadzorowania/GQA,
 - d) analizy ryzyka,
 - e) uzgodnień z dostawcą,
 - f) wyników przeprowadzonych ocen systemu zarządzania jakością dostawcy,
 - g) wyników przeprowadzonych kontroli, badań i weryfikacji,
 - h) wniosków o zgodę na odstępstwo,
 - i) wyników badań dostawcy (sprawozdań, orzeczeń, protokołów stanu technicznego),
 - j) CoC,
 - k) formularzy zgłoszeń wyrobu,
 - l) QDR i protokołów reklamacyjnych,
 - m) deklaracji zgodności OiB,
 - n) innych czynności wynikających z procesu nadzorowania jakości.

5.2. Zakres realizacji nadzorowania jakości, w tym procesu Rządowego Zapewnienia Jakości (GQA)

Zakres czynności wykonywanych w procesie nadzorowania jakości wynika z zapisanych w umowie wymagań w tym zakresie tj. klauzuli jakościowej, wymagań jakościowych zawartych w specyfikacji technicznej oraz zadań wynikających ze zidentyfikowanego ryzyka. W przypadku GQA zakres nadzorowania zależy od przyczyn, opisu i poziomu ryzyka wyspecyfikowanego we wniosku o GQA (formularzu RGQA).

- 1) Zadania związane z nadzorowaniem jakości przedstawiciel wojskowy realizuje w tych obszarach, w których on sam albo składający wniosek o zapewnienie jakości zidentyfikował ryzyko wymagające redukcji do akceptowalnego poziomu. Mogą to być obszary:

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 12 z 33

- a) projektowania wyrobu obronnego,
- b) walidacji,
- c) kompilacji,
- d) zarządzania konfiguracją,
- e) zapewnienia zasobów przez organizację do realizacji wyrobu,
- f) zakupów i kontroli odbiorczej przyjęcia dostawy,
- g) przygotowania i planowania produkcji wyrobu obronnego,
- h) produkcji wyrobu, nadzoru w toku produkcji,
- i) badań i oceny zgodności wyrobu,
- j) nadzoru nad wyrobem niezgodnym,
- k) działań korygujących i zapobiegawczych,
- l) odbioru końcowego (ostatecznego) wyrobu i zabezpieczenia na czas dostawy do zamawiającego.

W każdym z obszarów należy identyfikować ryzyko niespełnienia wymagań, sposób postępowania określa publikacja AQAP 2070. Zidentyfikowane obszary ryzyka podlegają analizie i monitorowaniu.

Wysokie ryzyko może wymagać nadzorowania całego systemu zarządzania jakością, procesów i wyrobu. Umiarkowane ryzyko może wymagać nadzorowania tylko procesu lub wyrobu obronnego. Niskie ryzyko może wymagać tylko weryfikacji wyrobu obronnego. Wyniki działań nadzorowania muszą być dokumentowane w planie GQA.

- 2) Jeżeli ocena systemu zarządzania jakością dostawcy wskazuje, że jest on zgodny z wymaganiami odpowiedniej normy lub właściwej publikacji AQAP, a zidentyfikowane ryzyko nie jest wysokie, to działania związane z nadzorowaniem jakości, w zakresie podanym w umowie, polegają na monitorowaniu i ocenie procesów realizowanych przez dostawcę wyrobu obronnego. Działania te obejmują, jeśli ma to zastosowanie, weryfikację:
- a) zgodności wyników realizowanych procesów z wymaganiami umowy, dokumentacji technicznej oraz przepisów prawnych,
 - b) skuteczności podejmowanych przez dostawcę działań korygujących i zapobiegawczych,
 - c) jakości materiałów, wyrobów wchodzących do produkcji, w odniesieniu do wymagań specyfikacji technicznej,
 - d) stosowanego wyposażenia pomiarowego, oprzyrządowania produkcyjnego,

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 13 z 33

- e) kompetencji personelu zaangażowanego w proces wytwarzania i kontroli,
 - f) elementów o istotnych wymaganiach dotyczących bezpieczeństwa lub ochrony informacji niejawnych,
 - g) wyrobu w toku produkcji,
 - h) zamieszczania wymagań jakościowych w umowach z poddostawcami,
 - i) skuteczności procesu zarządzania ryzykiem,
 - j) zarządzania konfiguracją,
 - k) wprowadzanych w toku produkcji zmian wyrobu i ujęciu tych zmian w dokumentacji konstrukcyjnej,
 - l) wyrobu obronnego niezgodnego z wymaganiami,
 - m) wyników prowadzonych kontroli, badania i odbioru końcowego wyrobu obronnego,
 - n) zgodności z wymaganiami podczas pakowania, przechowywania i wysyłki.
- 3) Jeżeli ocena systemu zarządzania jakością dostawcy i realizowanych procesów wskazuje, że występuje ryzyko mogące spowodować istotne zagrożenia dla zgodności z wymaganiami umowy, to działania nadzorowania jakości są realizowane jak w ppkt 2, a ponadto obejmują:
- a) powiadomienie dostawcy o zauważonych niezgodnościach w systemie zarządzania jakością, procesie lub wyrobie,
 - b) odstąpienie od zaplanowanych działań do czasu określenia i usunięcia przyczyny niezgodności (żądanie zatrzymania produkcji wyrobu w przypadku, gdy elementy wyrobu dostarczone są przez zamawiającego),
 - c) uzgodnienie z dostawcą działań korygujących oraz zapobiegawczych,
 - d) aktualizację planu nadzorowania/GQA,
 - e) monitorowanie czynności dostawcy w zakresie nadzorowania wyrobu obronnego niezgodnego z wymaganiami, między innymi poprzez uczestnictwo przedstawiciela wojskowego w naradach jakościowych dostawcy dotyczących niezgodności,
 - f) monitorowanie procesu zarządzania ryzykiem u poddostawcy w przypadku systemu zarządzania jakością spełniającego wymagania publikacji AQAP,
 - g) sporządzenie QDR, a w przypadku takiego wymagania wysłanie formularza QDR (załącznik 4) składającemu RGQA,
 - h) wykonanie audytu dotyczącego realizowanych przez dostawcę procesów.

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 14 z 33

- 4) W przypadku zapewnienia jakości przy kontroli końcowej wyrobu w zakresie określonym w publikacji AQAP 2131 przedstawiciel wojskowy decyduje o niezbędnych działaniach w zakresie nadzorowania jakości ujętych w sporządzonym „Planie nadzorowania/GQA”.
- 5) Dla umów, w których nie określono wymagań dotyczących systemu zarządzania jakością dostawcy na zgodność z publikacją AQAP obszar podejmowanych działań związanych z nadzorowaniem jakości będzie wynikał z zakresu czynności dla przedstawiciela wojskowego określonego w umowie.
- 6) Przedstawiciel wojskowy wykonuje działania przedstawione w pkt. 5.3, ppkt 1. Jeżeli zapisy umowy nie wymagają wdrożenia systemu zarządzania jakością podejmuje decyzje odnośnie zakresu i obszarów identyfikowania ryzyka niespełnienia wymagań umowy. Oceniając system zarządzania jakością dostawcy w szczególności analizuje stopień przygotowania dostawcy do realizacji umowy, ocenia kompetencje komórek odpowiedzialnych za nadzór produkcji i badanie wyrobu oraz realizuje zadania wg zasad opisanych w umowie.

5.3. Szczegółowe zasady postępowania przy nadzorowaniu jakości

- 1) Przegląd umowy. W czasie przeglądu umowy należy w szczególności sprawdzić czy zawiera ona wymagania, jeżeli mają zastosowanie, dotyczące:
 - a) powołania właściwego RPW do realizacji nadzorowania jakości – umowa krajowa,
 - b) prawa dostępu przedstawiciela wojskowego/GQAR do obiektów dostawcy lub poddostawcy w celu realizacji koniecznego nadzorowania jakości, w tym procesu GQA,
 - c) posiadania przez przedstawiciela wojskowego/GQAR upoważnienia dotyczącego udzielania zgody na odstępstwo,
 - d) upoważnienia dostawcy odnośnie odstępstw od wyspecyfikowanych wymagań umowy nie wpływających bezpośrednio na jakość czy cenę wyrobu,
 - e) wymagania w zakresie zgodności systemu zarządzania jakością dostawcy z wymaganiami publikacji AQAP lub innego dokumentu normatywnego,
 - f) wymagań technicznych dla wyrobu,
 - g) prowadzenia badań w zakresie oceny zgodności. Jeżeli w specyfikacji technicznej wyrobu określono zakres badań dla potwierdzenia zgodności wyrobu to mogą one wymagać nadzorowania przez przedstawiciela wojskowego,

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 15 z 33

- h) wymaganych potwierdzeń oceny zgodności wyrobu obronnego w formie załączanych dokumentów, np. „Deklaracja zgodności”³⁾, „Certyfikat na wyrób”,
- i) wymagania dotyczące zwolnienia wyrobu z zakładu dostawcy/poddostawcy, w tym dotyczące wystawienia przez dostawcę CoC i podpisania oświadczenia o GQA przez przedstawiciela wojskowego/GQAR,
- j) wyszczególnienia, jakie dokumenty podpisuje przedstawiciel wojskowy dla potwierdzenia jakości wyrobu obronnego po wykonaniu odbioru końcowego (ostatecznego),
- k) opracowania przez dostawcę planu jakości, planu zarządzania ryzykiem, planu zarządzania konfiguracją,
- l) harmonogramu realizacji dostaw w ramach zawartej umowy,
- m) przepisów prawnych, które mogą oddziaływać na realizację umowy,
- n) udostępnienia do dyspozycji przedstawiciela wojskowego/GQAR dokumentacji technicznej wyrobu obronnego,
- o) zadań specjalnych, takich jak wymagania dotyczące kontroli pierwszego wyrobu, wymagania dotyczące badań specjalnych, uczestniczenia w przeglądach projektu,
- p) raportowania wymagań włącznie z informacjami o ryzyku (RIAC), raportów z działań i QDR,
- q) informacji przedkontraktowych związanych z postępowaniem o udzielenie zamówienia,
- r) identyfikacji elementów krytycznych ze względu na bezpieczeństwo w odniesieniu do statków powietrznych, okrętów lub innych kluczowych właściwości oraz elementów wymaganych przepisami krajowymi.

Przedstawiciel wojskowy/GQAR dokonuje zapisów z przeglądu umowy zawierających identyfikację obszarów ryzyka i wnioski wynikające z przeprowadzonego przeglądu umowy (nadzorowania realizacji umowy, potrzeby nadzorowania poddostawców, poddelegowania nadzorowania – innego RPW/GQA). Zapisy te mogą być wykorzystywane w realizacji kolejnych procesów nadzorowania jakości.

Uwzględniając wyniki przeglądu umowy przedstawiciel wojskowy/GQAR decyduje o przystąpieniu do wykonywania dalszych czynności nadzorowania jakości lub wyjaśnia z zamawiającym (lub innym RPW) spostrzeżenia i uwagi do zapisów wymagań umowy, które utrudniają proces nadzorowania jakości lub uniemożliwiają jego realizację zgodnie z oczekiwaniami delegującego wniosek o rządowe zapewnienie jakości.

³⁾ Ustawa z dnia 17 listopada 2006 r. o systemie oceny zgodności wyrobów przeznaczonych na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa (Dz. U. Nr 235, poz.1700, z późn. zm) wraz z aktami wykonawczymi

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 16 z 33

Na etapie przeglądu umowy wykonuje się wstępnie plan nadzorowania/GQA uwzględniając współpracę z innym/innymi RPW wyznaczonymi do nadzorowania jakości (załącznik 1 i 2).

- 2) Harmonizacja i uzgodnienie planu nadzorowania/GQA z "Planem jakości" dostawcy/poddostawcy. Należy zaplanować i przeprowadzić spotkanie organizacyjne z dostawcą/poddostawcą, które powinno być wykorzystane do zidentyfikowania i/lub wyjaśnienia zagadnień związanych z realizacją procesu nadzorowania jakości, a w szczególności do omówienia i ustalenia:
 - a) zasad realizacji procesu nadzorowania jakości u dostawcy/poddostawcy krajowego w zakresie określonym w umowie i wniosku RGQA, jeśli ma zastosowanie, w tym współpracę z innym/innymi wyznaczonymi RPW,
 - b) wymagań dotyczących kontroli i systemu zarządzania jakością dostawcy/poddostawcy,
 - c) opracowanego przez dostawcę planu jakości, planu zarządzania konfiguracją, planu zarządzania ryzykiem, wymagań dotyczących planów jakości dla przedsięwzięcia dotyczącego oprogramowania, niezawodności i obsługiwalności lub innej wymaganej umową dokumentacji albo podlegających dostarczeniu danych technicznych (dokumentacji technicznej),
 - d) wprowadzania zmian do procesu nadzorowania jakości wynikających na przykład ze zmian umowy, zmian ryzyka,
 - e) działań dostawcy w zakresie zarządzania ryzykiem,
 - f) sposobu przeprowadzenia przez GQAR oceny systemu zarządzania jakością dostawcy, realizowanych procesów, wyrobu obronnego,
 - g) informacji o poddostawcy/poddostawcach,
 - h) potrzeby uzgadniania wymagań dotyczących zapewnienia jakości zamieszczanych w umowie dostawcy z poddostawcą krajowym/zagranicznym oraz realizacji procesu GQA, a w szczególności dotyczących badań w zakresie oceny zgodności wyrobu realizowanych przez jednostkę badawczą,
 - i) zasad zgłaszania przez dostawcę przedstawicielowi wojskowemu wyrobu obronnego do weryfikacji,
 - j) przestrzegania terminów zgłoszeń do weryfikacji i dostawy - (należy przedstawić dostawcy maksymalny czas przystąpienia do weryfikacji po otrzymaniu zgłoszenia),
 - k) zasad badania prototypu (modelu) przed rozpoczęciem produkcji oraz kontroli pierwszego wyrobu będącego przedmiotem umowy,
 - l) zasad postępowania z wnioskami o zgodę na odstępstwo,

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 17 z 33

- m) zasad weryfikowania i walidowania postępowań dostawcy w sprawach reklamacji użytkownika dotyczących realizowanego wniosku,
 - n) wymagań w zakresie zidentyfikowanych w umowie elementów krytycznych ze względu na bezpieczeństwo w odniesieniu do statków powietrznych, okrętów lub innych kluczowych właściwości oraz elementów wymaganych przepisami krajowymi,
 - o) włączenia przedstawiciela wojskowego/GQAR w szczególności do przeglądów projektowania, uczestniczenia w zarządzaniu konfiguracją, badaniach, zwalniania wyrobu w obiektach dostawcy,
 - p) wymagań umowy dotyczących wystawienia przez dostawcę protokołu odbioru, świadectwa zgodności CoC, deklaracji zgodności lub innych dokumentów wymaganych zapisami umowy,
 - q) działań dostawcy w zakresie monitorowania i redukcji ryzyka,
 - r) zasad zatwierdzania deklaracji zgodności albo protokołu odbioru wyrobu obronnego lub innych dokumentów wymaganych zapisami umowy,
 - s) zasad zwolnienia wyrobu obronnego z obiektów dostawcy, zasad komunikowania się i wspomagania przez wykonawcę procesu odbioru końcowego (ostatecznego).
- 3) Identyfikacja, ocena i komunikowanie ryzyka u dostawcy.
- Obowiązkiem dostawcy jest zarządzanie ryzykiem na warunkach określonych w kontrakcie/umowie, a przedstawiciel wojskowy/GQAR współpracuje z dostawcą w zakresie identyfikowania i oceny występującego ryzyka - wykonywane działania to w szczególności:
- a) zgłaszanie przedstawicielowi wskazanemu przez kierownictwo dostawcy, stwierdzonych niezgodności w systemie zarządzania jakością, realizowanych procesach lub wyrobach,
 - b) nie akceptowanie zgłoszonego wyrobu obronnego lub materiału przeznaczonego do produkcji, jeżeli stwierdzono niezgodność,
 - c) nakazywanie badania przyczyn niezgodności i wprowadzania działań korygujących/zapobiegawczych,
 - d) zawieszenie działań związanych z nadzorowaniem jakości do czasu wdrożenia i sprawdzenia skuteczności działań korygujących oraz poinformowanie o tym fakcie zamawiającego,
 - e) wysyłanie raportu do składającego RGQA lub meldunku do Szefa/Dyrektora RPW.

Jeżeli podczas realizacji procesu GQA przedstawiciel wojskowy zidentyfikuje niekorzystną zmianę poziomu ryzyka dotyczącego realizowanego przedsięwzięcia lub umowy, czyli zmieni się „bieżący status

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 18 z 33

ryzyka” (ang. ongoing risk status), to powinien powiadomić o tym fakcie delegującego RGQA wykorzystując formularz RIAC. Zmiana poziomu ryzyka może skutkować w szczególności: wystąpieniem nowych niezgodności, pogorszeniem zdolności dostawcy do spełnienia wymagań umowy lub koniecznością wprowadzenia zmian do wymagań umowy.

Zmiana poziomu ryzyka na wyższy jest uważana za zmianę poważną. Zmiany takie powodują konieczność wykonania aktualizacji planu nadzorowania/GQA lub wniosku RGQA.

4) Weryfikacja dokumentacji technicznej wyrobu.

Przedstawiciel wojskowy/GQAR wykonuje weryfikację dokumentacji technicznej na podstawie wymagań umowy. Weryfikacja obejmuje:

- a) sprawdzenie statusu dokumentacji (identyfikację z wymaganiami umowy, podpisy właściwych przedstawicieli dostawcy, status dokumentów kompletujących),
- b) identyfikację wyrobu obronnego przedstawionego w dokumentacji z wymaganiami określonymi w umowie,
- c) sprawdzenie kompletności i zgodności wykonania dokumentacji z wymaganiami umowy,
- d) zweryfikowana dokumentacja techniczna powinna zostać przez przedstawiciela wojskowego odpowiednio oznakowana.

5) Sprawdzenie materiału/podzespołu lub części, w tym również dostarczonych przez zamawiającego, planowanych do zastosowania w procesie wytwarzania wyrobu obronnego, przedstawiciel wojskowy/GQAR dokonuje na podstawie:

- a) wyników sprawdzenia zgodności z kryteriami przyjęcia, które zostały określone przez dostawcę,
- b) świadectwa jakości, certyfikatu wyrobu, świadectwa zgodności np. CoC lub innego uzgodnionego/obowiązującego u dostawcy,
- c) wymagań dokumentacji konstrukcyjnej,
- d) wyników badań oceny zgodności w laboratoriach o wymaganym stopniu potwierdzenia ich kompetencji np. laboratoriach akredytowanych,
- e) wniosku o zgodę na odstępstwo/zezwoleńie zatwierdzonego przez upoważnionego przedstawiciela dostawcy/zamawiającego, protokołu przyjęcia-przekazania wyrobu obronnego dostarczonego przez zamawiającego.

6) Zgodność wyposażenia pomiarowego/oprzysiężowania produkcyjnego przedstawiciel wojskowy/GQAR weryfikuje na podstawie:

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 19 z 33

- a) zapisów dotyczących na przykład: legalizacji, wzorcowania, potwierdzenia metrologicznego,
 - b) oznaczenia statusu wyposażenia pomiarowego,
 - c) wymagań określonych w programie badań,
 - d) wymagań określonych w specyfikacji technicznej – załącznik do umowy,
 - e) wymagań określonych w dokumentacji konstrukcyjnej.
- 7) Zgodność wyrobu obronnego w procesie wytwarzania przedstawiciel wojskowy/GQAR kontroluje lub bada na podstawie bezpośredniej kontroli oraz sprawdzenia zapisów:
- a) w karcie wykonanych operacji (podpisy i pieczęcie kontroli),
 - b) w dokumentacji wyrobu obronnego (przewodnik warsztatowy, rysunki, schematy),
 - c) wymagań dokumentacji konstrukcyjnej,
 - d) wyników prób i badań potwierdzających zgodność z wymaganiami,
 - e) wyników pomiarów (protokół pomiarów, podpisy i pieczęcie kontroli),
 - f) protokołu przyjęcia-przekazania wyrobu obronnego dostarczonego przez zamawiającego,
 - g) programu badań i sprawozdania z badań zakładowych.
- 8) Zgodność/niezgodność wprowadzonych zmian przedstawiciel wojskowy/GQAR weryfikuje w oparciu o dostępne zapisy:
- a) karty zmian, notatki techniczne (formularz uzgodniony z dostawcą),
 - b) aneksy do umowy,
 - c) protokoły.
- 9) Status wyrobu obronnego niezgodnego z wymaganiami przedstawiciel wojskowy sprawdza i identyfikuje na podstawie:
- a) oznakowania wyrobu obronnego, zgodnie z obowiązującymi procedurami postępowania z wyrobem niezgodnym u dostawcy,
 - b) karty odchyłek (formularz uzgodniony z dostawcą),
 - c) książki odchyłek wyrobu (dokument uzgodniony z dostawcą),
 - d) protokołu kasacji (wyrobu niezgodnego, detalu).
- 10) Proces odbioru końcowego wyrobu.
- Zgodność wyrobu obronnego w odbiorze końcowym (ostatecznym) przedstawiciel wojskowy/GQAR weryfikuje na podstawie wykonywanego badania lub obserwacji prowadzonego badania wyrobu obronnego lub przeglądu i oceny poniższych zapisów:

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 20 z 33

- a) zatwierdzonego programu testów i metodyk prób/testów oraz badań wyrobu obronnego,
 - b) protokołu z wynikami prób/testów i badań (dokument uzgodniony z dostawcą), potwierdzających zgodność wyrobu obronnego ze wszystkimi zapisanymi w umowie wymaganiami jakościowymi, w tym ze specyfikacją techniczną,
 - c) wpisów w kartach wykonanych operacji, podpisów, pieczęci (formularzy uzgodniony z dostawcą),
 - d) metryk, świadectw jakości, świadectw zgodności, formularzy technicznych,
 - e) zatwierdzonych wniosków o zgodę na odstępstwo,
 - f) kart odchyłek wyrobu lub książek odchyłek wyrobu - dokumenty uzgodnione z przedstawicielem wojskowym i obowiązujące u dostawcy w przypadku realizacji umów dla resortu obrony narodowej u dostawców i poddostawców krajowych.
- 11) Zgodność wyrobu obronnego w zakresie pakowania, przechowywania, zabezpieczania i wysyłki przedstawiciel wojskowy weryfikuje na podstawie stosowanych przez dostawcę kryteriów określonych w procedurach i instrukcjach, jeżeli w umowie nie zapisano innych wymagań.
- 12) Monitorowanie postępowania dostawcy z wyrobami niezgodnymi z wymaganiami.
- W zakresie niezgodności wykrytych przez dostawcę przedstawiciel wojskowy/GQAR wykonuje w szczególności przegląd realizowanych procesów nadzoru nad wyrobem niezgodnym, a zwłaszcza:
- a) identyfikowania niezgodności przez dostawcę,
 - b) oznakowania i zabezpieczenia wyrobu obronnego w sposób uniemożliwiający jego wykorzystanie niezgodnie z przeznaczeniem,
 - c) badania przyczyn powstania niezgodności,
 - d) oceny przez dostawcę skuteczności podejmowanych działań korygujących i zapobiegawczych,
 - e) dokumentowania wyników podejmowanych działań zapobiegawczych, korygujących i przechowywania zapisów.
- 13) W przypadku niezgodności, która została wykryta po dostarczeniu wyrobów obronnych zamawiającemu (reklamacja) lub niezgodności wykrytych przez przedstawiciela wojskowego/GQAR w szczególności powinien on:
- a) skomunikować się z użytkownikiem wyrobu, w celu ustalenia zasad postępowania – trybu rozpatrywania reklamacji,

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 21 z 33

- b) żądać od dostawcy rozpoczęcia postępowania wyjaśniającego oraz monitorować podjęcie przez dostawcę działań mających na celu zbadanie przyczyn powstania niezgodności,
- c) żądać podjęcia stosownych korekcji, działań korygujących,
- d) żądać określenia przez dostawcę uprzednio dostarczonych wyrobów obronnych oraz niezwłocznie powiadomić użytkowników wyrobu obronnego o występującej niezgodności i jej skutkach,
- e) nadzorować wdrożenie korekcji, działań korygujących,
- f) ocenić skuteczność działań korygujących podjętych przez dostawcę (w przypadku wyrobów obronnych już eksploatowanych, ocenić skuteczność działań korygujących w porozumieniu z użytkownikiem),
- g) zapewnić, że dane dotyczące nadzorowania reklamacji będą przekazane do składającego wniosek o nadzorowanie jakości.

Przedstawiciel wojskowy/GQAR informuje zamawiającego (według potrzeb) o wystąpieniu ryzyka niedotrzymania terminu realizacji dostawy.

W uzasadnionych przypadkach szef/dyrektor RPW przeprowadza szczegółowe postępowanie wyjaśniające dotyczące stwierdzonych wadliwych wyrobów lub wykonanych usług. Pisemny raport z wynikami przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego wyznaczony przedstawiciel wojskowy przekazuje zamawiającemu lub delegującemu RGQA.

14) Zgoda na odstępstwo.

- a) do opiniowania lub w przypadku realizacji wniosku o GQA akceptacji "Wniosku o zgodę na odstępstwo" upoważniają przedstawiciela wojskowego/GQAR postanowienia umowy lub zapisy RGQA,
- b) przedstawiciel wojskowy/GQAR informuje dostawcę o zasadach obowiązujących w procesie składania wniosków o zgodę na odstępstwo, szczególnie w odniesieniu do procesów GQA, opisanych szczegółowo w publikacji AQAP 2070, w części dotyczącej procesu zgody na odstępstwo,
- c) odstępstwa „poważne” (ang. major) dotyczą niezgodności, które mogą mieć niekorzystny wpływ na:
 - działanie,
 - środowisko,
 - bezpieczeństwo,
 - zmiennność,
 - niezawodność,

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 22 z 33

- obsługiwalność,
 - trwałość użytkową (długość okresu użytkowania/przechowywania),
 - wygląd,
 - koszty użytkowania, zabezpieczania i utylizacji.
- d) odstępowstwa poważne występują również wówczas, gdy koszt lub termin dostawy, uzgodnione wcześniej z klientem, mogą być zagrożone,
- e) wszystkie inne odstępowstwa od wyspecyfikowanych wymagań, które nie zaliczają się do klasy odstępowstw „poważnych” (ang. major) uważane są za „niewielkie” (ang. minor),
- f) przedstawiciel wojskowy/GQAR przeprowadza następujące czynności, jeśli mają zastosowanie:
- opiniuje opracowany przez dostawcę „wniosek o zgodę na odstępowstwo/zezwozenie” (stosownie do uprawnień), przedstawia zamawiającemu lub delegującemu RGQA opinię do propozycji dostawcy,
 - opiniuje wnioski dotyczące zmian w dokumentacji konstrukcyjnej, które zatwierdza uprawniona osoba, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Powyższe dotyczy umów realizowanych na zamówienie resortu obrony narodowej,
 - zwalnia wyrób z odstępowstwami na podstawie decyzji zamawiającego udzielonej po zaopiniowaniu przez gestora SpW/COL "Wniosku o zgodę na odstępowstwo/zezwozenie",
 - jeżeli w umowie zawarte jest upoważnienie lub delegujący wniosek RGQA upoważni przedstawiciela wojskowego/GQAR we wniosku, zgodnie z publikacją AQAP 2070, do opiniowania lub akceptacji „Wniosku o zgodę na odstępowstwo/zezwozenie” to przedstawiciel wojskowy postępuje zgodnie z postanowieniami publikacji AQAP 2070, w części dotyczącej procesu zgody na odstępowstwo lub zezwozenie,
- g) przedstawiciel wojskowy/GQAR powiadamia delegującego RGQA o podjęciu wszystkich decyzji akceptujących wnioski dostawcy o zgodę na odstępowstwo lub zezwozenie,
- h) przedstawiciel wojskowy/GQAR przed podjęciem decyzji o akceptacji "Wniosku o zgodę na odstępowstwo/zezwozenie", może zażądać przeprowadzenia dodatkowych badań na koszt dostawcy w celu uzyskania dowodu, że odstępowstwo mieści się w granicach nadzorowanego ryzyka niespełnienia przez wyrób wymagań umowy i nie jest odstępowstwem „poważnym”,

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 23 z 33

- i) warunkiem akceptacji "Wniosku o zgodę na odstępstwo/zezwoleńie" jest uzyskanie od dostawcy dokumentów/zapisów opisujących niezgodność z określonymi wymaganiami (powołania się na obiektywne dowody badania odstępstw i przyjęte rozwiązania), które powinny zawierać:
- opisaną przyczynę niezgodności, miejsce powstania, osoby odpowiedzialne,
 - jednoznaczny, nie pozostawiający wątpliwości opis proponowanych odstępstw od specyfikacji umowy wraz z uzasadnieniem (wykaz rozbieżności, rysunek),
 - opis konsekwencji dotyczących czasu i kosztów wynikających z działań korygujących,
 - opis działań korygujących, jakie zostały wdrożone i ocenione,
 - protokół z badań laboratoryjnych (wg potrzeb),
 - zapis stanowiący zatwierdzenie przez kierownictwo dostawcy,
- j) w procesie GQA przedstawiciel wojskowy/GQAR może być upoważniony, (jeśli tak ujęto w umowie lub wniosku RGQA) do podejmowania decyzji jedynie w zakresie wniosków dostawcy o zgodę na odstępstwo sklasyfikowane jako „niewielkie” (minor); wszystkie wnioski dotyczące odstępstw „poważnych” (major) kierowane są do realizacji przez zamawiającego, z opinią przedstawiciela wojskowego/GQAR, jeżeli tak wnioskowano w RGQA,
- k) powtarzające się niezgodności lub wnioski o zgodę na odstępstwo /zezwoleńie wskazują, że system zarządzania jakością nie jest skuteczny; w związku z powyższym należy przeprowadzić identyfikację ryzyka występującego we właściwych procesach oraz uaktualnić plan nadzorowania.
- 15) Postępowanie z wyrobami niezgodnymi nie podlegającymi naprawie.
- a) wyrób niezgodny z wymaganiami musi mieć jednoznacznie określony status zgodnie ze stosowanymi procedurami dostawcy akceptowanymi przez przedstawiciela wojskowego/GQAR,
 - b) należy tak postępować z wyrobem (oznakowanie lub trwałe uszkodzenie), aby uzyskać pewność, że zamierzone wykorzystanie wyrobu obronnego niezgodnego nie będzie możliwe,
 - c) należy uzgodnić z dostawcą miejsce i okres przechowywania wyrobów przeznaczonych do likwidacji/złomowania.

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 24 z 33

5.4. Wprowadzanie zmian do umowy lub dokumentacji technicznej.

- 1) Zmiany do umowy lub dokumentacji/specyfikacji technicznej będącej własnością dostawcy wprowadzane są na zasadach określonych w podpisanej umowie.
- 2) Przedstawiciel wojskowy powinien dokonać przeglądu zmian wprowadzonych do umowy przez zamawiającego i dostawcę oraz do RGQA przez delegującego RGQA w celu określenia, czego zmiana dotyczy oraz czy wprowadzone zmiany będą powodować zmianę poziomu ryzyka.
- 3) W przypadku wprowadzania zmian na zasadach innych niż określone w umowie, wprowadzane zmiany nie mogą być sprzeczne z postanowieniami dokumentacji/specyfikacji technicznej i obowiązujących przepisów prawa.
- 4) Przedstawiciel wojskowy/GQAR informuje dostawcę, że w przypadku wprowadzania zmian w realizowanych procesach, zmiany te muszą być określone w planie jakości i zaakceptowane przez przedstawiciela wojskowego/GQAR. Przedstawiciel wojskowy/GQAR odpowiednio uaktualnia plan nadzorowania/GQA.
- 5) Delegujący RGQA może przedstawić propozycje nowych zadań dotyczących nadzorowania jakości wyrobu obronnego, które będą wynikać z wprowadzonych zmian.
- 6) Każdą zmianę należy zidentyfikować i określić jej status oraz nadzorować jej wprowadzanie.
- 7) Przedstawiciel wojskowy/GQAR powinien wymagać, aby natychmiast wprowadzono zmiany w wyrobach znajdujących się u dostawcy, mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa eksploatacji.
- 8) Jeżeli wprowadzenie zmiany wymaga wykonania prób i badań, program tych prób i badań wymaga uzgodnienia i nadzorowania przez przedstawiciela wojskowego/GQAR.
- 9) Zmiany do dokumentacji technicznej wprowadzane powinny być zgodnie z obowiązującymi przepisami (w tym resortowymi) dotyczącymi dokumentacji technicznej.

5.5. Zasady współpracy przedstawiciela wojskowego/GQAR z dostawcą w zakresie wymagań dotyczących zapewnienia jakości zamieszczanych w umowach z poddostawcami.

Przedstawiciel wojskowy/GQAR powinien określić potrzebę umieszczania wymagań dotyczących zapewnienia jakości w umowach dostawcy z poddostawcami oraz ich zakres, w szczególności należy sprawdzić, jeżeli ma to zastosowanie, czy poddostawca jest producentem wyrobu czy firmą handlową, która powinna przenieść wymagania klauzuli jakościowej do

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 25 z 33

właściwego producenta wyrobu, u którego będzie realizowany proces GQA. Przedstawiciel wojskowy/GQAR wykonuje następujące działania:

- 1) identyfikuje obszary ryzyka związanego z wyrobem, procesem lub poddostawcą i zapisuje w formie zadań dla przedstawiciela wojskowego/ GQAR realizowanych u poddostawcy.
 - 2) uzgadnia z dostawcą zapisy klauzuli jakościowej (procedura P-02) i sprawdza, czy wprowadzono do umowy dostawcy z poddostawcą ustalone wymagania dotyczące zapewnienia jakości (żąda kopii umowy z poddostawcą).
 - 3) W procesie identyfikacji ryzyka i określania zakresu nadzorowania jakości u poddostawców uwzględnia się wymagania klauzuli jakościowej w umowie na wyrób finalny, ale przywołany tam zakres nadzorowania jakości nie musi być wprost przenoszony do umowy z poddostawcą. Właściwa decyzja dotycząca zakresu nadzorowania jakości, który konieczny jest do zastosowania u poddostawcy, powinna zawsze wynikać z analizy umowy i ryzyka związanego poddostawcą, a w szczególności:
 - a) obniżenie zakresu nadzorowania zawsze będzie uzasadniało występowanie akceptowalnego ryzyka związanego wcześniejszymi dostawami realizowanymi przez tego poddostawcę,
 - b) w przypadku konieczności rozszerzenia zakresu nadzorowania odpowiedni wniosek wraz z uzasadnieniem powinien zostać skierowany do zamawiającego i do wiadomości Centrum,
 - c) dla wyrobów mało skomplikowanych, lub o niskim poziomie ryzyka, lub wyrobów ogólnie dostępnych przedstawiciel wojskowy może podjąć decyzję o braku potrzeby wprowadzania wymagań jakościowych w umowach/zamówieniach z poddostawcą.
 - 4) prowadzi nadzorowanie jakości u poddostawcy, u którego zidentyfikowano taką potrzebę. Szef/Dyrektor RPW organizuje i koordynuje nadzorowanie jakości u poddostawcy krajowego lub występuje z wnioskiem o nadzorowanie jakości do szefa/dyrektora RPW najbliższego poddostawcy lub specjalizującego się w danym rodzaju sprzętu, który będzie realizował nadzorowanie w jego imieniu oraz przesyła (w razie potrzeby) kopię umowy.
 - 5) przedstawia opinie lub propozycje dotyczące "Wniosków o zgodę na odstąpienie/zezwoleń" przesyłanych w trakcie realizacji procesu GQA przez poddostawcę do dostawcy.
 - 6) Monitoruje przebieg nadzorowania jakości prowadzonego przez inne RPW wspierając jego działania poprzez współpracę z wykonawcą wyrobu finalnego, który powinien oddziaływać na swojego podwykonawcę.
- 5.6. Sposób postępowania w zakresie poddostawców zagranicznych określa procedura P-04 „Zapewnienie jakości u dostawcy zagranicznego”.

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data2015
	Strona: 26 z 33

5.7. Nadzór nad wyrobem w miejscu badania wyrobu (w tym w laboratorium badawczym).

Przedstawiciel wojskowy/GQAR wykonuje następujące czynności:

- 1) wskazuje dostawcy próbkę wyrobu do badań w ilości określonej w metodyce badań lub przez jednostkę badawczą;
- 2) weryfikuje stosowane metody badawcze z wymaganiami specyfikacji technicznej;
- 3) sprawdza realizację zakresu wymaganych badań określonych w specyfikacji technicznej wyrobu, monitorując wykonywane czynności;
- 4) przegląda wyniki z badań, sprawdza ich kompletność z wymaganym zakresem oraz weryfikuje z wymaganiami specyfikacji technicznej wyrobu;
- 5) nadzoruje działania korygujące dotyczące badań lub wyrobu.

Przedstawiciel wojskowy/GQAR przedstawia dostawcy wyrobu zauważone niezgodności dotyczące niewłaściwych czynności wykonanych przez kierownictwo/personel badawczy podczas badania wyrobu.

6. Wykaz dokumentów związanych

- 6.1. Ustawa z dnia 17 listopada 2006 r. o systemie oceny zgodności wyrobów przeznaczonych na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa (Dz. U. Nr 235, poz.1700, z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi.
- 6.2. Decyzja Nr 67/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 5 marca 2014 r. w sprawie nadzoru nad funkcjonowaniem w resorcie obrony narodowej systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 77, z późn. zm.).
- 6.3. Decyzja Nr 427/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 października 2014 r. w sprawie określenia zasad funkcjonowania systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych, obowiązków zamawiającego, rejonowego przedstawicielstwa wojskowego, gestora sprzętu wojskowego i centralnego organu logistycznego oraz Wojskowego Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji w zakresie zapewnienia jakości wyrobów obronnych (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 343).
- 6.4. STANAG 4107. Wzajemna akceptacja procesu Rządowego Zapewnienia Jakości oraz stosowania sojuszniczych publikacji zapewnienia jakości (AQAP).
- 6.5. AQAP 2070. Proces NATO dotyczący wzajemnej realizacji rządowego zapewnienia jakości GQA.
- 6.6. Procedura P-01. Organizacja zapewnienia jakości wyrobów obronnych.
- 6.7. Procedura P-02. Zasady określania wymagań dotyczących zapewnienia jakości i włączanie ich do umowy/zamówienia.

ZASADY REALIZACJI GQA I ODBIORU WOJSKOWEGO	P-06
	Data 2015
	Strona: 27 z 33

- 6.8. Procedura P-03. Zasady oceny systemu zarządzania jakością wykonawcy.
- 6.9. Procedura P-04. Zapewnienie jakości u dostawcy zagranicznego.
- 6.10. Procedura P-05. Realizacja GQA na wniosek z innego państwa.
- 6.11. Procedura P-07. Zakończenie procesu zapewnienia jakości.
- 6.12. AQAP 2105:2009. Wymagania NATO dotyczące planów jakości dla wyrobu będącego przedmiotem zamówienia.

7. Załączniki

- 7.1. Załącznik 1 - Instrukcja opracowania planu nadzorowania/GQA.
- 7.2. Załącznik 2 - Formularz przykładowego planu nadzorowania/GQA.
- 7.3. Załącznik 3 – Przykładowy wniosek o zgodę na odstępstwo/zezwoleńie.
- 7.4. Załącznik 4 – przykładowy raport niezgodności jakościowych QDR.

I N S T R U K C J A

OPRACOWANIA PLANU NADZOROWANIA/GQA

Przedstawiciel wojskowy/GQAR opracowuje plan nadzorowania/GQA. Plan powinien zawierać wszystkie wymagania RGQA i określać wszystkie działania nadzorowania realizowane przez przedstawiciela wojskowego/GQAR, które mają na celu zredukowanie lub monitorowanie występującego ryzyka oraz opracowanie raportu z realizacji procesu GQA.

Plan nadzorowania/GQA może być opracowany w odniesieniu do każdego indywidualnego procesu nadzorowania/RGQA (wniosku o zapewnienie jakości) lub może być połączony i stanowić plan dotyczący realizowanych przedsięwzięć (wielu wniosków) w zakładzie dostawcy. Działania nadzorowania jakości określone w planie powinny być sprawdzone pod względem uwzględnienia wszystkich obszarów zidentyfikowanego ryzyka, w tym określonych w RGQA.

W planie nadzorowania/GQA przedstawiciel wojskowy/GQAR powinien (na podstawie występującego ryzyka) uwzględnić potrzebę wykonania audytu systemu zarządzania jakością dostawcy (aby ocenić gotowość systemu do spełnienia wymagań umowy oraz potrzebę wykonania przeglądu procesu oraz weryfikacji wyrobu).

Plan nadzorowania/GQA powinien być przygotowany zgodnie z niniejszą instrukcją i zawierać jako minimum:

- 1) identyfikację wszystkich obszarów ryzyka występujących przy realizacji umowy i w przypadku procesu GQA RGQA;
- 2) identyfikację specyficznych elementów systemu zarządzania jakością dostawcy, procesów lub wyrobów wymagających nadzorowania;
- 3) metody lub techniki nadzorowania, które będą stosowane;
- 4) harmonogram nadzorowania z datami zakończenia;
- 5) kryteria nadzorowania, np. 100% elementów jest poddawanych kontroli;
- 6) inne działania nadzorowania lub inne działania GQA, które zostały zidentyfikowane we wniosku RGQA i mają być wykonane.

Zawartość planu nadzorowania/GQA nie jest ograniczona do powyżej wymienionych informacji. Plan może być modyfikowany w zależności od potrzeb wynikających ze specyfiki nadzorowania jakości.

Plan nadzorowania/GQA jest dokumentem dynamicznym, uaktualnianym zależnie od zmian występującego ryzyka i zmian działań dostawcy w czasie realizacji umowy.

Proces uaktualniania planu nadzorowania/GQA może obejmować wszystkie nowe i zmienione oraz uaktualnione umowy dotyczące realizowanego przedsięwzięcia lub zakładu dostawcy, a w przypadku procesu GQA nowe i zmienione oraz uaktualnione wnioski o GQA.

Kopia planu GQA powinna być dostarczona delegującemu RGQA na jego prośbę.

Uwaga: możliwe jest zastosowanie wzorów, przykładów planu nadzorowania/GQA zawartych w innych dokumentach obowiązujących w resorcie obrony narodowej (jeśli mają zastosowanie).

Plan nadzorowania/GQA (przykład)

Plan nadzorowania/GQA nr:	Date:	Edycja/zmiana:	Kopia do delegującego: TAK ☐ NIE ☐
Wyrób:		Nazwisko GQAR:	
Nr umowy:		Nr telefonu GQAR:	
Nr wniosku RGQA:		Email GQAR:	
Dostawca:		Zamawiający:	
Oświadczenie o ryzyku :	Indeks ryzyka		Zadania/działania realizowane w ramach nadzorowania/GQA (z podaniem rodzaju działania – czy dotyczy wyrobu, systemu procesu, w tym działania zidentyfikowane i zlecone do wykonania w RGQA):
	Wysoki	Sredni	
	☐	☐	☐
	☐	☐	☐
	☐	☐	☐
	☐	☐	☐
		Przyczyna ryzyka:	Planowany termin realizacji:

Załącznik – harmonogram realizacji nadzorowania/GQA

Opracował:

Zatwierdził:

Rozdzielnik:

WNIOSEK O ZGODĘ NA ODSTĘPSTWO/ZEZWOLENIE		Numer referencyjny dostawcy:	
		Numer referencyjny poddostawcy:	
<p>1. Udzielenie niniejszej zgody na odstępowstwo/zezwozenie jest ograniczone wyłącznie do tego wniosku i nie może być uważane jako precedens.</p> <p>2. Jeżeli poddostawca opracuje wniosek to, jeżeli nie uzgodniono inaczej, wniosek ten musi być podpisany i przedłożony przez dostawcę,</p> <p>3. Jeżeli instytucja rządowa ma być obciążona różnicą kosztów wynikającą ze zgody na odstępowstwo/zezwozenie to dostawca powinien uwzględnić zwrot kosztów związanych z wybrakowaniem, złomowaniem lub zbędnym wyrobem (materiałem),</p>			
CZĘŚĆ 1 - Wypełnia dostawca			
1. Dostawca (Nazwa i adres)		2. Poddostawca (Nazwa i adres)	
3. Numer umowy		4. Numer umowy z poddostawcą	
5. Wyszczególnienie podzespołów, części, komponentów, materiałów (z podaniem numeru identyfikacyjnego)			
6. Numer specyfikacji/rysunku		7. (a) Ilość/Okres	7.(b) Numer serii/Numer partii dostawy
8. Opis i przewidywany skutek niezgodności (działania korygujące i/lub zapobiegawcze) (Kontynuacja w rubryce 22)			
9. Odwołanie do poprzednich wniosków o zgodę na odstępowstwo/zezwozenie		10. Przyczyna niezgodności	11. Koszt dla zamawiającego będzie: Zwiększony ☐ Zmniejszony ☐ Niezmieniony ☐
12. Niezgodność jest oceniana, jako: Znacząca ☐ Mniej znacząca ☐ Określić w rubryce numer 13 dla których charakterystyk wyrobu.		13. Charakterystyki: Parametry ☐ Środowisko ☐ Bezpieczeństwo ☐ Wzajemna zamienność ☐ Niezawodność ☐ Obsługiwalność ☐ Okres życia ☐ Wygląd ☐ Inne (patrz rubryka 8) ☐	14. Wymagany aneks do umowy ☐
15. Oddziaływanie na termin dostawy określony w umowie:		16. Organ odpowiedzialny za projektowanie i prace rozwojowe:	
17. Akceptacja organu odpowiedzialnego za kwestie techniczne Podpis i data	18. Akceptacja organu odpowiedzialnego za produkcję Podpis i data	19. Akceptacja organu odpowiedzialnego za kontrolę jakości Podpis i data	
20. Czy dostawca jest odpowiedzialny za projektowanie: Tak ☐ Nie ☐ Podpis i data		21. Nazwisko przedstawiciela dostawcy składającego wniosek: Podpis i data	

22. Opis i przewidywany skutek niezgodności (kontynuacja z rubryki 8)

CZĘŚĆ 2 - Wypełnia GQAR i/lub GQAR realizujący GQA u poddostawcy

23. Uwagi lub komentarze

24. Podpis GQAR (jeśli ma zastosowanie)

Data

25. Podpis delegującego (jeśli ma zastosowanie)

Data

CZĘŚĆ 3: Decyzja

Data..... Podpis Tytuł/Stopień.....

RAPORT NIEZGODNOŚCI JAKOŚCIOWYCH Nr (QDR)	
1. Dostawca:	2. Zamawiający:
3. Umowa Nr:	4. Wniosek o GQA (RGQA) nr:
5. Numer referencyjny delegującego wniosek:	6. Identyfikacja wyrobu:
7. Data stwierdzenia niezgodności:	8. Odpowiednie wymaganie umowy (jeśli to możliwe podać punkt umowy):
9. Opis i możliwy powód niezgodności:	
10. Podjęte działania i/lub propozycje:	
11. Uwagi i komentarze:	
Przedstawiciel wojskowy/GQAR	
Data..... Podpis	
<p>Działania proponowane przez dostawcę:</p> <p>Niniejszym wnioskuję się o przeprowadzenie następujących działań korygujących:</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p>	
Przedstawiciel dostawcy:	GQAR:
Data..... Podpis	Data..... Podpis

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

**PROCEDURA WYKONAWCZA
DOTYCZĄCA ZAPEWNIENIA JAKOŚCI
WYROBÓW OBRONNYCH**

P – 07

**ZAKOŃCZENIE PROCESU ZAPEWNIENIA
JAKOŚCI**

ZAKOŃCZENIE PROCESU ZAPEWNIENIA JAKOŚCI	P-07
	Data 2015
	Strona: 2 z 15

Spis treści:

1. Cel procedury	3
2. Zakres stosowania procedury.....	3
3. Stosowane definicje	3
4. Zakres odpowiedzialności	6
5. Zasady postępowania.....	7
6. Wykaz dokumentów związanych.....	12
7. Załączniki	12

ZAKOŃCZENIE PROCESU ZAPEWNIENIA JAKOŚCI	P-07
	Data2015
	Strona: 3 z 15

1. Cel procedury

Ustalenie zasad zwolnienia wyrobu obronnego i zakończenia: procesu GQA lub nadzorowania jakości podczas odbioru wojskowego.

2. Zakres stosowania procedury

Procedura ma zastosowanie:

- przy czynnościach związanych z zakończeniem nadzorowania jakości podczas odbioru wojskowego,
- przy czynnościach związanych z zakończeniem procesu GQA.

3. Stosowane definicje

3.1. Centrum

Wojskowe Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji.

3.2. Centralny organ logistyczny (COL)

Komórka lub jednostka organizacyjna resortu obrony narodowej, a także komórka wewnętrzna, odpowiedzialna za organizację procesów eksploatacji oraz szkolenia specjalistów technicznych dla określonych rodzajów sprzętu wojskowego (SpW).

3.3. Dostawca (wykonawca umowy)

Podmiot (osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną), który działa w sytuacji kontraktowej jako dostarczający wyroby obronne zamawiającemu.

3.4. Dostawca zagraniczny (zagraniczny wykonawca umowy)

Podmiot nie posiadający siedziby lub stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3.5. Gestor sprzętu wojskowego (gestor SpW)

Komórka lub jednostka organizacyjna resortu obrony narodowej, a także komórka wewnętrzna, odpowiedzialna za określanie kierunków rozwoju SpW w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz organizację procesu wdrażania i ustalanie procesów eksploatacji (w tym wykorzystania bojowego) i wycofywania określonego rodzaju (grupy) SpW.

3.6. Instytucja Narodowa

Jednostka organizacyjna lub jej komórka wewnętrzna mająca siedzibę w danym państwie Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO), wymieniona w załączniku A do porozumienia standaryzacyjnego NATO

ZAKOŃCZENIE PROCESU ZAPEWNIENIA JAKOŚCI	P-07
	Data 2015
	Strona: 4 z 15

STANAG 4107 albo inna wskazana w zawartym memorandum o porozumieniu (MoU).

3.7. **Klauzula jakościowa**

Wymagania dotyczące zapewnienia jakości wyrobu obronnego wprowadzane do umowy lub zamówienia zawieranego z dostawcą (wykonawcą umowy).

3.8. **Odbiór wojskowy**

Proces realizowany przez rejonowe przedstawicielstwo wojskowe (RPW) w systemie zapewnienia jakości wyrobów obronnych w oparciu o wymagania zawarte w umowie, polegający na identyfikacji ryzyka zagrożeń realizacji umowy i planowaniu, w uzgodnieniu z dostawcą (wykonawcą umowy), oceny i monitorowania funkcjonowania systemu zarządzania jakością dostawcy oraz monitorowania procesów realizacji wyrobu, w obszarach o podwyższonym ryzyku, raportowaniu o zagrożeniach realizacji umowy, podjęciu decyzji zawartej w protokole odbioru dotyczącej akceptacji przekazania wyrobu w miejsce wskazane w umowie.

3.9. **Plan GQA**

Dokument planistyczny spełniający wymagania planu nadzorowania opracowany przez GQAR, określający działania GQA, które mają być wykonane dla zapewnienia realizacji wniosku o GQA (Request for Government Quality Assurance - RGQA).

3.10. **Plan nadzorowania**

Dokument planistyczny przygotowywany przez przedstawiciela wojskowego/GQAR realizującego nadzorowanie jakości, który powinien uwzględniać wymagania wynikające z umowy dostawy wyrobu i plan jakości dostawcy oraz określać działania mające na celu zredukowanie lub monitorowanie występującego ryzyka.

3.11. **Poddostawca (podwykonawca)**

Podmiot (osoba fizyczna, osoba prawna) dostarczający wyroby dla dostawcy.

3.12. **Protokół odbioru**

Dokument wymagany zapisami umowy, podpisany przez dostawcę, który stwierdza, że wyrób obronny jest zgodny z wymaganiami zawartymi w umowie/zamówieniu oraz potwierdzający podpisem przedstawiciela wojskowego wykonanie przez niego zadań związanych z nadzorowaniem jakości.

W przypadku dostaw realizowanych za pośrednictwem NSPA i w ramach FMS, zamiast podpisu dostawcy może być dołączony dokument MISR, CoC lub DD 250.

ZAKOŃCZENIE PROCESU ZAPEWNIENIA JAKOŚCI	P-07
	Data2015
	Strona: 5 z 15

3.13. Przedstawiciel rządowego zapewnienia jakości (Government Quality Assurance Representative) - GQAR

Osoba odpowiedzialna za realizację Rządowego Zapewnienia Jakości (GQA), posiadająca wymagane kompetencje i uprawnienia, działająca w imieniu zamawiającego. W Polsce właściwa osoba zatrudniona w RPW, zwana przedstawicielem wojskowym.

3.14. Raport niezgodności QDR

Raport inicjowany przez przedstawiciela wojskowego/GQAR identyfikującego niezgodność.

3.15. Rejonowe Przedstawicielstwo Wojskowe - RPW

Jednostka organizacyjna resortu obrony narodowej właściwa w zakresie nadzorowania jakości dostaw wyrobów obronnych.

3.16. Ryzyko

Niepewne zdarzenie lub stan, którego wystąpienie jest prawdopodobne i jednocześnie ma negatywny wpływ na spełnienie określonych w umowie wymagań dotyczących jakości wyrobu obronnego.

3.17. Rządowe Zapewnienie Jakości (Government Quality Assurance) - GQA

Proces przez który właściwa instytucja narodowa ustanawia i przedstawia zapewnienie, że zawarte w umowie wymagania odnoszące się do jakości wyrobów obronnych są spełnione.

3.18. Specyfikacje techniczne

Dokumenty określające cechy jakie powinien posiadać wyrób w zakresie wymagań technicznych, obowiązujących standardów i konfiguracji, jakości, bezpieczeństwa użytkowania, w tym w odniesieniu do nazewnictwa, symboli, badań i metodologii badań, znakowania oraz oznaczania wyrobu.

3.19. Świadectwo zgodności (Certificate of Conformity) - CoC

Dokument podpisany przez dostawcę, który stwierdza, że wyrób jest zgodny z wymaganiami zawartymi w umowie. Może być wymagany w przypadku realizacji GQA. W tym przypadku pierwszą część CoC wypełnia i podpisuje przedstawiciel dostawcy, potwierdzając na wyłączną odpowiedzialność dostawcy, że wyrób obronny spełnia wymagania umowy. Część drugą CoC wypełnia i podpisuje (jeśli tak wymagano we wniosku o przeprowadzenie GQA – RGQA) przedstawiciel wojskowy (GQAR), potwierdzając, że wyrób obronny był objęty GQA.

ZAKOŃCZENIE PROCESU ZAPEWNIENIA JAKOŚCI	P-07
	Data 2015
	Strona: 6 z 15

3.20. Wymagania jakościowe

Zapisy określające cechy i charakterystyki, które zostały zdefiniowane w szczególności w specyfikacji technicznej, opisie przedmiotu zamówienia i umowie, które powinien spełniać wyrób obronny.

3.21. Wyrób obronny

Wyrób przeznaczony na potrzeby obronności, zaprojektowany zgodnie z wymaganiami określonymi w specyfikacji technicznej i wykonany na podstawie dokumentacji technicznej, bez względu na stopień jego przetworzenia; może obejmować usługę, przedmiot materialny, materiały przetworzone, wytwór intelektualny lub ich kombinację.

3.22. Zamawiający

Minister Obrony Narodowej, jednostka organizacyjna podległa Ministrowi Obrony Narodowej lub prze niego nadzorowana, uprawniona do zawierania umów, których przedmiotem są wyroby obronne.

3.23. Zapewnienie jakości

Działania planowane na podstawie analizy zagrożeń i oceny ryzyka niespełnienia określonych wymagań zidentyfikowanych przez gestora SpW, COL, zamawiającego lub RPW, realizowane w celu zwiększenia pewności, że wyrób obronny będzie spełniał wymagania jakościowe zawarte w umowie.

Pozostałe, użyte w procedurze określenia, inne niż wymienione w pkt 3, są zgodne z podanymi w dokumentach, o których mowa w pkt 6.

4. Zakres odpowiedzialności

Odpowiedzialnymi za stosowanie niniejszej procedury są uczestnicy systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych w resorcie obrony narodowej, w tym w szczególności:

4.1. Dyrektor Centrum w zakresie:

- 1) koordynowania realizacji procesu odbioru wojskowego,
- 2) organizacji i koordynowania realizacji procesu GQA zgodnie z wymaganiami porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107 (jako instytucja narodowa) w zakresie niniejszej procedury,
- 3) powiadomienia instytucji narodowej państwa odbiorcy o zakończeniu procesu GQA i przekazania wszystkich wymaganych dokumentów, zgodnie z publikacją AQAP 2070, których projekty zostały przekazane przez RPW, prowadzące nadzorowanie jakości.

ZAKOŃCZENIE PROCESU ZAPEWNIENIA JAKOŚCI	P-07
	Data 2015
	Strona: 7 z 15

4.2. Szef/dyrektor RPW w zakresie:

- 1) organizacji i nadzorowania, w tym terminowego zakończenia, procesu nadzorowania jakości wyrobów obronnych realizowanego przez przedstawiciela wojskowego/GQAR,
- 2) zorganizowania przeglądu i archiwizacji dokumentów procesu zapewnienia jakości wyrobów obronnych,
- 3) nadzoru nad poprawnością i kompletnością zapisów z realizacji nadzorowania jakości wyrobów obronnych.

4.3. Przedstawiciel wojskowy/GQAR w zakresie:

- 1) nadzorowania jakości, podczas odbioru wojskowego - akceptacji wyrobu obronnego zgłoszonego przez dostawcę do odbioru i potwierdzenia zgodności z wymaganiami umowy, a w szczególności do akceptacji dokumentów potwierdzających zgodność wyrobu obronnego tj. protokołu odbioru, świadectwa jakości wyrobu, metryk, formularzy itp. dokumentów wymaganych w umowie;
- 2) procesu GQA - realizacji działań końcowych w zakresie GQA zgodnie ze zidentyfikowanym ryzykiem oraz potwierdzenia (w CoC) przeprowadzenia GQA (jeśli takie wymaganie zidentyfikowane zostało w RGQA), zgodnie z postanowieniami porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107, publikacji AQAP 2070 oraz formularza RGQA.

5. Zasady postępowania

5.1. Weryfikacja zgodności wyrobu obronnego i dokumentów w procesie zakończenia odbioru wojskowego.

- 1) Przedstawiciel wojskowy przystępuje do końcowego (ostatecznego) odbioru wyrobu obronnego zakwalifikowanego przez kontrolę jakości dostawcy jako zgodnego z wymaganiami umowy w ciągu 5 dni licząc od daty otrzymania pisemnego zgłoszenia od dostawcy, jeśli postanowienia umowy nie stanowią inaczej.
- 2) Do zgłoszonego przez dostawcę wyrobu obronnego powinny być załączone następujące dokumenty: dokumentacja zgodnie z umową, metryki, które podlegają weryfikacji przez przedstawiciela wojskowego (załącznikami mogą być inne dokumenty wymagane w umowie i uzgodnione w planie nadzorowania lub notatce ze spotkania z dostawcą).
- 3) Przedstawiciel wojskowy sprawdza przedstawiony przez dostawcę wyrób oraz dokumentację towarzyszącą, a w szczególności:
 - a) dokonuje przeglądu/sprawdzenia prawidłowości wykonania/wypełnienia dokumentacji towarzyszącej wyrobom w szczególności: dokumentacji technicznej zgodnie z umową, metryk,

ZAKOŃCZENIE PROCESU ZAPEWNIENIA JAKOŚCI	P-07
	Data 2015
	Strona: 8 z 15

b) sprawdza zgodność wyrobu obronnego z wymaganiami na podstawie weryfikacji zapisów w protokołach z badań w odniesieniu do wymagań specyfikacji technicznej lub umowy,

c) jeżeli stwierdzi niezgodności powinien zażądać wyjaśnień i/lub dokonania korekcy oraz wdrożenia działań korygujących, a następnie ponownie dokonać weryfikacji wyrobu i sprawdzenia zapisów w dokumentach - w zakresie wykrytej niezgodności,

Przedstawiciel wojskowy opisuje wyrób na zgłoszeniu, o którym mowa w ppkt 1, jako niezgodny z wymaganiami jeśli dostawca nie jest w stanie usunąć stwierdzonej niezgodności w trakcie prowadzonego odbioru. Wyrób taki wymaga ponownego pisemnego zgłoszenia przez dostawcę do odbioru,

d) po pozytywnej weryfikacji nadzoruje zabezpieczenie wyrobu przez dostawcę w sposób określony w warunkach technicznych lub wymaganiach umowy.

5.2. Nadzór nad przechowywaniem, przygotowaniem wyrobów do transportu i przekazaniem odbiorcy.

1) Przedstawiciel wojskowy/GQAR:

a) sprawdza opakowanie wyrobu oraz przygotowanie wyrobu do transportu zgodnie z wymaganiami specyfikacji technicznych lub kryteriów określonych przez dostawcę i uzgodnionych z przedstawicielem wojskowym/GQAR, które dotyczą postępowania z wyrobem, jego przechowywania, pakowania, zabezpieczania oraz transportu do odbiorcy),

b) w przypadku odbioru wojskowego stempluje lub plombuje opakowanie wyrobu obronnego zgodnie z zarządzeniami wewnętrznymi RPW lub wymaganiami umowy,

c) zgodnie z planem nadzorowania/GQA kontroluje miejsce i sposób przechowywania wyrobów oczekujących na przekazanie odbiorcy,

d) jeżeli stwierdzi jakiegokolwiek odstępstwa powinien zażądać, aby partia wyrobów, których te odstępstwa dotyczą została ponownie zweryfikowana.

5.3. Udokumentowanie zgodności wyrobu obronnego.

Przedstawiciel wojskowy:

a) w przypadku prowadzenia procesu GQA potwierdza jego wykonanie, jeśli takie wymaganie było zawarte w umowie lub RGQA, podpisując oświadczenie dotyczące procesu GQA w II części świadectwa zgodności CoC („Oświadczenie GQAR o GQA”),

b) podpisuje, jeśli było takie wymaganie, inne dokumenty wymienione zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi,

ZAKOŃCZENIE PROCESU ZAPEWNIENIA JAKOŚCI	P-07
	Data2015
	Strona: 9 z 15

- c) potwierdza imienną pieczęcią i podpisem, na protokole odbioru, wykonanie zadań związanych z nadzorowaniem jakości, w wyniku których uzyskano zapewnienie, że w nadzorowanym zakresie, określonym planem nadzorowania, przedmiot umowy jest zgodny z jej wymaganiami i dokonuje wpisu:

„Proces nadzorowania jakości wyrobu (odbior wojskowy) został przeprowadzony zgodnie z wymaganiami zawartymi w umowie oraz zaakceptowanymi przez zamawiającego odstępstwami⁴. Na podstawie przeprowadzonego procesu nadzorowania jakości (odbioru wojskowego) i przedstawionych przez wykonawcę dowodów potwierdzających zgodność przedmiotu umowy (wykonanej usługi/naprawy) z wymaganiami umowy oraz zaakceptowanymi przez zamawiającego odstępstwami¹ potwierdza się, że w nadzorowanym zakresie określonym planem nadzorowania przedmiot umowy jest zgodny z jej wymaganiami i zezwala się na jego przekazanie do odbiorcy, zgodnie z wymaganiami umowy.”,

- d) archiwizuje dokumenty nadzorowania jakości.

5.4. Działania przedstawiciela wojskowego dotyczące zakończenia procesu odbioru wojskowego

- 1) Na podstawie zrealizowanych działań, zawartych w planie nadzorowania, przedstawiciel wojskowy powinien zgromadzić dane oraz wykonać ich analizę w celu określenia, czy system zarządzania jakością dostawcy/poddostawcy, posiadane środki, urządzenia oraz możliwości techniczne zapewniły spełnienie wymagań umowy, zgodnie z deklaracją dostawcy, czy też wymagały wprowadzenia przez dostawcę działań eliminujących zidentyfikowane ryzyko niespełnienia wymagań. Powyższe umożliwi przedstawicielowi wojskowemu ocenę własnych działań i podjęcie właściwych decyzji w planowaniu kolejnych procesów nadzorowania jakości.
- 2) opracowuje informację o statusie ryzyka, które faktycznie wystąpiło w procesie odbioru wojskowego, w celu wykorzystania przy realizacji kolejnych odbiorów wojskowych.

5.5. Działania przedstawiciela wojskowego/GQAR dotyczące zakończenia procesu GQA.

- 1) Jeżeli na etapie uzgadniania RGQA nie były określone specjalne wymagania dotyczące zaangażowania GQAR przy zwolnieniu wyrobu obronnego z magazynu dostawcy np. udział GQAR w kontroli końcowej/badaniach końcowych, dotyczących akceptacji wyrobu obronnego, to przedstawiciel wojskowy GQAR realizuje tylko zadania określone w RGQA i wprowadzone do realizacji w planie GQA.

⁴ - jeśli występowały.

ZAKOŃCZENIE PROCESU ZAPEWNIENIA JAKOŚCI	P-07
	Data 2015
	Strona: 10 z 15

- 2) W przypadku kiedy w umowie lub w RGQA, zawarte będzie takie wymaganie to GQAR jest zobowiązany do podpisania oświadczenia dotyczącego GQA w CoC (załącznik 1) celem potwierdzenia, że zgodnie z postanowieniami porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107, publikacji AQAP 2070 oraz RGQA, wyroby obronne zidentyfikowane w CoC zostały poddane procesowi GQA.
- 3) Na podstawie zrealizowanych działań, zawartych w planie GQA, przedstawiciel wojskowy/GQAR powinien zgromadzić dane oraz wykonać ich analizę w celu określenia, czy system zarządzania jakością dostawcy/poddostawcy, posiadane środki, urządzenia oraz możliwości techniczne zapewniły spełnienie wymagań umowy, zgodnie z deklaracją dostawcy, czy też wymagały wprowadzenia przez dostawcę działań eliminujących zidentyfikowane ryzyko niespełnienia wymagań. Powyższe umożliwi przedstawicielowi wojskowemu/GQAR ocenę własnych działań i podjęcie właściwych decyzji w planowaniu kolejnych procesów nadzorowania jakości.
- 4) Przedstawiciel GQAR powiadamia o zakończeniu realizacji działań określonych w RGQA (i planie GQA) poprzez wykonanie następujących czynności:
 - a) opracowuje informację zwrotną o statusie ryzyka, i stosując formularz raportu zakończenia GQA (GQACR) powiadamia delegującego proces o zakończeniu realizacji danego RGQA. Poprzez formularz RIAC stanowiący załącznik do GQACR informuje również o statusie ryzyka, które było monitorowane podczas realizowanych działań nadzorowania, występującego na zakończenie procesu.

Wykorzystując formularz GQACR z załączonym RIAC GQAR może również przedstawić delegującemu proces propozycje dotyczące realizacji przyszłych wniosków o GQA (szczegółowe zasady opisane są w aktualnej publikacji AQAP 2070),
 - b) po wysłaniu przez dostawcę wyrobu obronnego do odbiorcy, przesyła do Centrum projekt GQACR wraz z RIAC identyfikującym ryzyko na zakończenie procesu oraz wystawione CoC. Przesłanie ww. dokumentów musi nastąpić w terminie określonym w decyzji Nr 427/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 października 2014 r. *w sprawie określenia zasad funkcjonowania systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych, obowiązków zamawiającego, rejonowego przedstawicielstwa wojskowego, gestora sprzętu wojskowego i centralnego organu logistycznego oraz Wojskowego Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji w zakresie zapewnienia jakości wyrobów obronnych*, a mianowicie do 10 dni roboczych od dnia zakończenia realizacji GQA,
 - c) wraz z wymienionymi w lit. b dokumentami przesyła do Centrum formularz opinii zwrotnej DFB wypełnionej na zasadach opisanych w publikacji AQAP 2070,

ZAKOŃCZENIE PROCESU ZAPEWNIENIA JAKOŚCI	P-07
	Data2015
	Strona: 11 z 15

d) archiwizuje dokumenty procesu GQA.

5.6. Działania Centrum w zakresie zakończenia procesu GQA.

- 1) Sprawdza kompletność dokumentów otrzymanych z RPW, ich wypełnienie oraz zgodność zapisów z wymaganiami publikacji AQAP 2070.
- 2) Przygotowuje i wysyła końcowe wersje otrzymanych dokumentów (włącznie z CoC) do instytucji narodowej państwa odbiorcy. Przesłanie wymaganych dokumentów obejmujących GQACR, RIAC i CoC powinno nastąpić w terminie nie dalszym niż 20 dni roboczych od zakończenia realizacji procesu GQA, zgodnie z zapisami publikacji AQAP 2070.
- 3) Przesyła formularz opinii zwrotnej DFB do instytucji narodowej delegującego wniosek o GQA z prośbą o wypełnienie w zakresie należącym do delegującego.
- 4) Dokonuje zapisów związanych ze zrealizowanym procesem GQA oraz przygotowuje dokumenty do archiwizacji.
- 5) Przechowuje dokumenty oraz zapisy związane z realizacją GQA w bazie danych realizowanych wniosków o GQA.
- 6) Identyfikuje i przygotowuje dane do oceny realizowanych procesów GQA w aspekcie opracowania zaleceń i organizacji szkoleń oraz ich doskonalenia.

5.7. Archiwizowanie i wykorzystywanie danych z realizowanych procesów nadzorowania jakości – procesu GQA lub odbioru wojskowego.

- 1) Zapisy dotyczące procesu GQA lub odbioru wojskowego (np. podejmowanych decyzji w zakresie nadzorowania jakości dla danej umowy), utrzymywane są przez okres określony wymaganiami umowy lub zgodnie z przepisami obowiązującymi w resorcie obrony narodowej – nie mniej jednak niż 5 lat. Informacja dotycząca ryzyka w procesie GQA wymieniana pomiędzy delegującym RGQA i delegowanym nie może być udostępniana poza organizacje rządowe zaangażowane w realizację procesu i powinna być wykorzystywana tylko do planowania procesu GQA.
- 2) Jeśli jest to możliwe informacja zwrotna, pomiędzy delegowanym i delegującym RGQA, dotycząca ryzyka powinna być przekazywana elektronicznie. W przypadku braku takiej możliwości informacja ta może być przekazana pocztą w formie pisemnej.
- 3) Dane z realizowanych procesów GQA oraz odbioru wojskowego powinny być wykorzystywane przez przedstawicieli wojskowych/GQAR do doskonalenia kolejnych procesów nadzorowania jakości.
- 4) Uwagi i wnioski z realizowanych procesów nadzorowania jakości stanowią element danych wejściowych do analiz funkcjonowania systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych w resorcie obrony narodowej prowadzonych przez Centrum. Wyniki analiz wykorzystywane są w celu doskonalenia tego systemu.

ZAKOŃCZENIE PROCESU ZAPEWNIENIA JAKOŚCI	P-07
	Data 2015
	Strona: 12 z 15

- 5) Uwagi i wnioski dotyczące realizacji procesów GQA są omawiane również podczas spotkań grupy roboczej WG2 do spraw zapewnienia jakości podgrupy A grupy głównej NATO AC/327.

6. Wykaz dokumentów związanych

- 6.1. Decyzja Nr 67/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 5 marca 2014r. *w sprawie nadzoru nad funkcjonowaniem w resorcie obrony narodowej systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych* (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 77, z późn. zm.).
- 6.2. Decyzja Nr 427/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 października 2014 r. *w sprawie określenia zasad funkcjonowania systemu zapewnienia jakości wyrobów obronnych, obowiązków zamawiającego, rejonowego przedstawicielstwa wojskowego, gestora sprzętu wojskowego i centralnego organu logistycznego oraz Wojskowego Centrum Normalizacji, Jakości i Kodyfikacji w zakresie zapewnienia jakości wyrobów obronnych* (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 343).
- 6.3. STANAG 4107. Wzajemna akceptacja procesu Rządowego Zapewnienia Jakości oraz stosowania sojuszniczych publikacji zapewnienia jakości (AQAP).
- 6.4. AQAP 2070. Proces NATO dotyczący wzajemnej realizacji rządowego zapewnienia jakości GQA.

7. Załączniki

- 7.1. Załącznik 1 - świadectwo zgodności CoC.

ŚWIADECTWO ZGODNOŚCI - CoC

Część I – świadectwo zgodności dostawcy				1. Numer CoC dostawcy	
2. Dostawca (Nazwa, Adres, e-mail, itp.):			3. Numer umowy:		
			4. Numer aneksu do umowy:		
4. Zaakceptowane wnioski o zgodę na odstępstwo / zezwolenie:			5. Zamawiający (Nazwa, Adres, e-mail, itp.):		
6. Adres dostawy:			7. Ma zastosowanie do: Numer dostawy częściowej: Numer dostawy końcowej:		
8. Numer pozycji umowy:	9. Opis wyrobu lub numer części:	10. Ilość	11. Dokument wysyłkowy	12. Ilość nie dostarczona	
13. Uwagi lub komentarz:					
14. Oświadczenie dostawcy dotyczące jakości: Niniejszym potwierdza się, że niezależnie od zaakceptowanych wniosków o zgodę na odstępstwo / zezwolenie wymienionych w rubryce numer 5, wyroby wyszczególnione powyżej spełniają pod każdym względem wymagania określone w umowie.					
Data:	Nazwisko i tytuł przedstawiciela dostawcy:			Podpis przedstawiciela dostawcy:	

Część II – oświadczenie GQAR dotyczące GQA		1. Numer CoC nadany przez dostawcę
2. Dostawca:		
3. Numer umowy:		4. Numer aneksu do umowy:
5. Uwagi lub komentarz:		
<p>6. Oświadczenie przedstawiciela Rządowego Zapewnienia Jakości o przeprowadzeniu procesu GQA:</p> <p>W nawiązaniu do CoC wskazanego w rubryce 1 zaświadcza się, że przeprowadzony został proces Rządowego Zapewnienia Jakości , zgodnie z postanowieniami porozumienia standaryzacyjnego STANAG 4107, publikacji AQAP-2070 i zadaniami określonymi w zaakceptowanym RGQA nr/Rev.</p> <p><i>(powyższe oświadczenie GQAR dotyczące GQA i podpis GQAR poniżej nie oznaczają akceptacji w imieniu zamawiającego i/lub delegującego wyrobów wskazanych przez dostawcę w Części I, niekoniecznie oznaczają, że poszczególne wyroby zostały skontrolowane ani nie oznaczają w szczególności, że przeprowadzona została certyfikacja)</i></p>		
Data:	Informacja dotycząca GQAR: Nazwisko: Numer telefonu: Adres email:	Podpis GQAR: